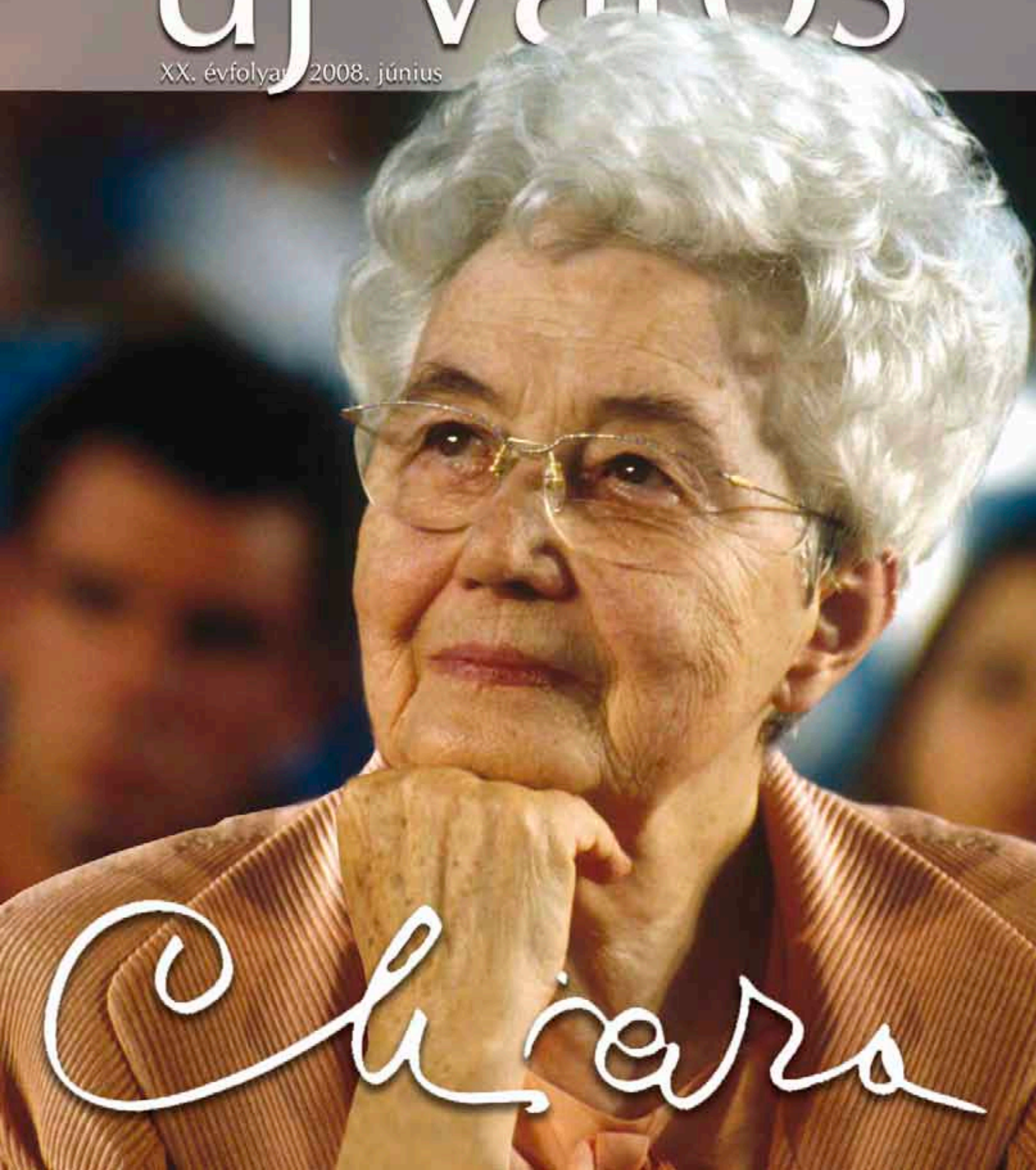

Újváros

XX. évfolyam 2008. június

Chiaro

új város

Közéleti kiadvány –
ISSN 0865-0829

A Fokoláre Mozgalom lapja
www.fokolare.hu

Kiadja: Új Város Alapítvány 1163
Budapest, Ágoston Péter u. 25.
Számlasszám:
11705008-20434836
Felelős kiadó: Reskovits Ágnes

Szerkesztőségi cím:
1163 Budapest, Kisterenye u. 54.
Telefon: 328-0785.
Fax: 403-5400.
E-mail: ujvaros@fokolare.hu
Adminisztráció: ujvarosiroda@fokolare.hu

Lapszerkesztő: Bartus Sándor
Munkatársak: Aranyi Krisztina,
Bakacsi Viktória, Erhardt
Ágoston, Fábián Zsuzsanna,
Fábrí Andzsej, Ferentzi Éva,
id. Frivaldszky János, Göbel
Ágoston, Himmer László,
Hortoványi Emőke, Horváth
Viktória, Körmeny Imre,
Mészáros Endre, Óvári László
Reskovits Ágnes, Rieth
Zsuzsanna, Romhányi László,
Smohai Ferenc, Sudár Balázs,
Szalainé Simkó Hilda, Tóth Judit,
Tóth Pál, Varga Krisztina, Vizsolyi
László

Nyomdai előkészítés:
Arton 2004 Bt
Nyomatás:
Kapitális Kft. Debrecen.
Felelős vezető: Kapusi József.
Terjeszti a Magyar Posta Zrt.
Hírlap üzletág
Előfizethető a Kiadónál

Éves előfizetési díj 2008-ra:
4400 Ft. Külföldre: 37 euro
Támogatói előfizetés: 8000 Ft.
Június szám: 700 Ft

Címlap: Giuseppe Distefano
Hátlap: Durst Norbert

Az egyég kalandja

- 4 ÉLETRAJZ**
Chiara
(1920-2008)
Michele Zanzucchi
írása alapján
- 16 EMLÉKEZÉS CHIARÁRA**
Figyelt az idők
jeleire
XVI. Benedek pápa
Ajándék az
egyháznak
Tarcisio Bertone bíboros
Utat mutatott
I. Bartolomeaiosz

Közösségi karizma

- 18 Ember ember**
mellett
Chiara Lubich
- 19 HALÁLBÓL AZ ÉLETRE**
Fény a jelennek
Giuseppe Maria Zanghi
- 21 AZ ELSŐ SZEMTANÚK**
Édesanya, aki

- az életre tanít**
Összeállította:
Oreste Paliotti
- 24 AZ ELSŐ PAP FOKOLARINÓ**
A karizma tanúja
Giuseppe Garagnani
- 26 A MŰ TÁRSALAPÍTÓJA**
Találkozás a
parlamentben
Tommaso Sorgi
- 28 MEGHATÁROZÓ**
KAPCSOLAT
XII. Piusztól XVI.
Benedekig
Miloslav Vlk bíboros
- 30 CÉLEGYENESBEN**
Az utolsó évek
Paolo Loriga
- 33 ISMERETLEN TÁVLATOK**
Az elhagyott Jézus
Klaus Hemmerle
- 34 ANYASÁG ÉS SZÜZESSÉG**
A nő egy új
emberiségben
Lucia Fronza Crepez

- 35 ÚJSÁGÍRÓ SZEMMEL**
Tanéta és Buséta
Franca Zambonini

Trentóból

- 36 Ha egyik vagyunk**
Chiara Lubich

TESTVÉRLAPJAINK: Olaszország: **Città Nuova** (CN). Amerikai Egyesült Államok: **Living City**. Argentína: **Ciudad nueva**. Ausztrália: **New City**. Belgium: **Nieuwe Stad**. Brazília: **Cidade Nova**. Bulgária: **Nov Svjat**. Cseh Köztársaság: **Novo mesto**. Dánia: **Ny Stad**. Franciaország: **Nouvelle Cité**. Fülöp-szigetek: **New City**. Hollandia: **Nieuwe Stad**. Horvátország: **Novi Svijet**. Japán: **Uno**. Kanada: **Nouvelle Cité**. Kenya: **New City-Nouvelle Cité**. Kína: **San Sing**. Kolumbia: **Ciudad Nueva**. Korea: **Cumul**. Lengyelország: **Novo Miasto**. Libanon: **Cité Nouvelle**. Litvánia: **Naujasis Miestas**. Nagy-Britannia: **New City**. Németország: **Neue Stadt**. Pakisztán: **Hayat**. Portugália: **Cidade nova**. Románia: **Oraş Nou**. Spanyolország: **Ciudad Nueva**. Svédország: **Enad Värld**. Szlovákia: **Nové mesto**. Szlovénia: **Novi svet**. Uruguay: **Ciudad Nueva**. Venezuela: **Ciudad Nueva**.

- 37 AZ „Ó MOZGALMA”**
Élő sejtek
Serenella Silvi
- 40 FIATALOK ÉS MÉG**
FIATALABBAK
Olyan, mint mi
Francesco Châtel

- 43 CSALÁD ÉS SZERETET**
Kezünk ügyében a
boldogság
Nedo Pozzi
- 46 AZ EGYHÁZÉRT**
Közösségi lelkiesség
Vincenzo Zani
- 49 A STATÚTUM**
Szabályokba foglalt
élet
Maria Voce
- 50 MEGVALÓSULÁSOK**
Művek születtek
Jean-Michel Merlin

Megsejtések

- 52 „Nem ismerek**
mást, csak Krisztust
a megfeszítettet”
Chiara Lubich
- 53 AZ ELHAGYOTT**
Isten és ember
Piero Coda
- 56 EGYETEMES ANYASÁG**
Mária és Mária műve
Alba Sgariglia
- 58 ANTROPOLÓGIAI**
RENDEZŐELV
Új emberek
Vera Araújo

60 KÖSZÖNET
Szegények
és vállalkozók

Luigino Bruni

62 EGYETEMES
TESTVÉRISÉG
Testvérünk,
Chiara

Antonio Maria Baggio

64 MŰVÉSZET
ÉS ÉLET

A szépség
szerepe

Marie Thérèse Henderson

Párbeszéd

66 Benned akarom
vizontlátni Őt

Chiara Lubich

67 NYITOTTSÁG
Vidd a szeretetet

Roberto Catalano

70 EGYHÁZI
MOZGALMAK
Minden erőnkkel

Severin Schmid

72 AZ ÉLET
DIALÓGUSA
Prófétai
intuíció

Walter Kasper bíboros

74 EGY ÖKUMENIKUS
ÉLET

Az egyház
lelkisége

Callan Slipper
és Stefan Tobler

76 BUDDHISTÁKKAL
Imára kulcsolom
kezem

Nicsiko Nivano

Chiara mindenkié

78 Egység , isteni szó

Chiara Lubich

79 MOZGALMAK

KÖZÖSEN

Barátok voltunk

Andrea Riccardi

80 UGYANAZZAL A
TŰZZEL
Közös hivatás az
egységre

Alois testvér

81 VILÁGVALLÁSOK
Chiara nem csak a
tiétek
Isten mennyei
virága

Sabrzdad Husmand

82 Az örökségem

Chiara Lubich

CSALÁDI ALBUM

Bizonyos eseményekről tudjuk, hogy biztosan bekövetkeznek, mégis megállítják a hétköznapiakat, mert túlmutatnak rajtunk, és tudatosítják, hogy a történelem egy szakasza véget ért.

Chiara mennybe indulásával lezárul a Città Nuova és valamennyi testvérlapja életének első korszaka, mert annak egy személyben volt alapítója, ihletője és első szerzője Chiara. Az ünnepi lapszámot olvasva feltűnik az a mély kapcsolat, ami a cikkek szerzőit hozzá fűzi. A tanúságtételekből olyan egyetemes vonások rajzolódnak ki a szemünk láttára, melyek megerősítik bennünk, hogy Chiara mindenkié.

„Amikor majd odaát leszek – mondta egy közelmúltban készített interjúban – a többiek viszik tovább mindezt.” A Fokoláre Mozgalom új elnökét és munkatársait 2008. júliusában fogják megválasztani. Chiara örökségét azonban mindnyájan kezünkben tartjuk, akik magunkénak érezzük nagy álmát: „hogyan legyenek mindnyájan egy” (Jn 17,21).

Ünnepi lapszámunk a tiszteletadás, a köszönet és a hála megnyilvánulása. Nem kritikai életrajz, nem is történelmi vagy szociológiai tanulmány. Egyszerű családi album, amely a testvériség szellemét szeretné közvetíteni. Megpróbálja bemutatni őt, nemcsak mint lelki vezetőt, hanem mint olyan embert, aki az egység karizmáján keresztül fordulatot hozott az egyházak és a vallások közti párbeszéd területén, a gazdaságban, a politikában, a filozófiában és más tudományokban.

Köszönettel tartozunk mindazoknak – az Új Város állandó munkatársainak és ez alkalomból külön mellénk szegődött fordítóknak, lektoroknak –, akik közreműködésével a Città Nuova különleges írásait megoszthatjuk olvasóinkkal. Minden cikkből, minden megnyilatkozásból egy olyan ember alakja rajzolódik ki előttünk, akit örök Jegyesének dicsősége ragyog körül. A hála jele egy édesanyának, aki millióknak adott életet lelkileg, és milliókat ihletett meg az egység üzenetével.

A szerkesztőség

CHIARA

(1920-2008)

Termékeny és újdonságokban gazdag evangéliumi karizma. Nagy megújulás a szellemi életben. Az evangéliumból született nép.

1920. Gino nevű bátyja után megszületett Trentóban Silvia Lubich. A nyugodt kisváros az Olaszországot Közép-Európával összekötő út mentén fekszik, energikus, akaraterős, főleg iparban dolgozó, munkaszerető emberek lakják. Chiara rugalmas és határozott jelleme hamar megmutatkozott. A fénykép feltehetően 1921-ben készült.

1920. Édesapja antifasiszta, édesanyja erős hitű asszony volt. A család nagyon összetartó. Szülei munkások voltak, Gino pedig a kommunista ellenállási mozgalom vezetője lett, majd egészen az 1956-os magyar forradalomig a „l'Unità” újságírója. Húga, Liliana egy szénatorhoz ment feleségül. A kép 1940-ben készült.

„A toll nem ismeri, amit írnia kell, az ecset nem tudja előre, mit kell festenie, és a véső sem tudja, mit kell kifaragnia. Amikor Isten kézbe vesz egy teremtményt, hogy az egyházban életet adjon egy új művének, a kiválasztott nem tudja előre, hogy mit kell tennie. Csak eszköz Isten kezében. Azt hiszem, ez rám is érvényes.” Chiara szavai kulcsot adnak az ezerszer hallott történethez, ami rendszerint így kezdődik: „Háborús idők jártak, s minden összeomlott...” Tombolt a II. világháború, és Trento városát folyamatosan bombázták.

Ilyen körülmények között született egy mozgalom, Isten műveire jellemző sajátosságokkal: „Emberi erőt és leleményességet messze felülmúló termékenység és elterjedtség, kereszttek, kereszttek, de gyümölcsök is, bőségesen. Isten eszközei általában kicsik és gyengék... Ahogy mozdul kezében az eszköz, Isten ezer és ezer fájdalmas vagy örömteli figyelmeztetéssel alakítja. Így teszi egyre alkalmasabbá a munkára, amit el kell végeznie. Miután alapos önismeretre tett szert, és bizonyos megsejtései vannak már Istenről, jogosan mondhatja: én semmi vagyok, Isten a minden. Amikor Trentóban elkezdődött a kalandunk, nem volt semmiféle programom, nem tudtam semmit előre. A mozgalom gondolata Istennél volt, a Mennyben volt ez a terv.”

Silvia gyermekora

Silvia névre keresztelik Trentóban, ahol 1920. január 22-én született, négy gyerek közül másodikként. Chiara édesapja, Luigi Lubich berkekeskedő, korábban antifasiszta és szocialista nyomdász volt. Benito egykori szocialista vezető kollégája, majd Mussolini kibékíthetetlen ellenfele. Édesanyjában, Luigiában nagyon erős a hagyományos vallásosság. Bátyja, Gino a híres Garibaldi Brigádok tagjaként részt vesz az ellenállásban, majd újságíró egy kommunista lapnál, a *L'Unitánál*.

1930-ban történik, Chiara gyermekkorában, amiről így számol be Iginio Giordani: „Egyik nap, miközben fúrge léptekkel igyekezett valahová, s vékony, kecses alakja úgy siklott tova, mint valami hajlékony fénysugár, amit elfátyoloz a szegényes, de bájos ruhácska, a Torrión utca végére érve hirtelen úgy érezte, hogy vértanúnak kell lennie. Világos, váratlan meghívás. Elcsodálkozott, megállt, tekintetét az égre emelte és azt mondta: Jól!”

Tizenyolc évesen Silvia kitűnő osztályzattal kapja meg tanítói oklevelét. Szeretne tovább tanulni, ezért jelentkezik a Katolikus Egyetemre. Hiába: a harminchárom ingyenes helyre pályázó közül harmincnegyedik lett. A Lubich családnak nincs elég pénze tandíjra, hogy egy másik városban folytathassa tanulmányait. Silvianak így munka után kell néznie.

Az 1940-1941-es tanévben egy trentói árvaházban tanít. Pedagógiai tehetségét könnyű felmérni abból, amilyen képet Giordani fest Silvia Lubich tanítónőről: „Ahogy belépett a terembe – szerényen, összeszedetten, figyelemre sem méltatva a hangoskodókat és rendetlenkedőket –, egyenesen a tanári asztal felé tartott. Ahogy ment előre, úgy halkult el a zaj, csend lett: valami szent légkör költözött az osztályba, és erre felfigyeltek. Halkan beszélt és mindenben kedves volt velük, így hozzá hasonult a lelkük és megnyugodtak. A fegyelem a tiszteletadás jele lett, az Istennel együvé tartozás fuvallata, ahol egy hangot sem lehetett hallani, ha ő nem akarta... Egyé tudott válni az iskolakezdő kisgyerekekkel, de a végzős serdülővel is... Alkalmazta Jézus nevelési elvét: értük szentelte magát, hogy megszentelődjenek, mindegyiket úgy szerette, mint önmagát.”

1943. Chiara már hét éves korában azt kérte Jézustól, hogy adja neki „az ő fényét és melegét”. Hamar megérelődött benne egy egészen személyes kapcsolat Istennel. 19 éves volt, amikor Loretóban ez a kapcsolat életprogrammá vált: egyik akkor írt levelében arról számol be, hogy Jézus megértette vele, mit akar tőle. Megsejtette a rá váró komoly megpróbáltatásokat, de „igent” mondott. Egészen 1943. december 7-éig folytatta tanárnői tevékenységét és egyetlenre járt. A fényképen Chiara látható tanítványaival.

1945. A háború tombolása közepette lenyűgözte Isten elragadó szeretete, ezért első társnőivel elhatározta, hogy megélik az evangéliumot. Ettől kezdve felgyorsultak az események. Május 31-én így fogalmazott: „Együtt mindenki szebbé lesz”. Szakít a korabeli formákkal, nem a kollektívizmust választja és nem is az individualizmust. Az evangélium új útra vezet.

Loreto

1939-ben egy utazás meghatározza egész további életét: „Meghívunk Loretóba a katolikus diákok találkozására – írja Chiara. – Itt őrzik a hagyomány szerint egy nagy erődtéményszerű templomban a názáreti Szent Család kicsi házát... A többi lánnyal együtt részt veszek az előadásokon, de amint mód nyílik rá, szaladok a házacskába. Letérdelek a mécsesektől megfeketedett fal mellé. Körülvesz valami újdonság, valami isteni, majd' agyonnyom. Gondolatban a három szűz életét látom magam előtt: Tehát itt lakott Mária. József itt mehetett keresztül. A kis Jézus itt élt köztük évekig, ezen a helyen. A falak gyermeki hangocskáját visszahangozták... A gondolatok rám nehezdednek, elszorul a szívem, és csak hullnak a könnyeim szakadatlanul. A szünetekben mindig ide sietek. Elérkezik az utolsó nap. A templom megtelik fiatalokkal. Átsuhan egy világos gondolat és kitörölhetetlenül az emlékezetembe vésődik: szüzek serege fog követni.”

Chiarát hazatértekor sugárzóan, boldognak látja plébánosa, aki azokban a hónapokban sokat foglalkozott vele. Megkérdezi tőle, hogy megtalálta-e az útját. A válasz kissé kiábrándítja, mert a fiatal lány csak azt tudja, hogy mi nem az ő hivatása: sem a kolostor, sem a házasság, sem a világban élni fogadalmakkal. Ennél többet nem tud mondani.

December 7.

Loreto után, egészen 1943-ig Silvia tanul, dolgozik, és feladatokat vállal az egyház szolgálatában. Belép a ferences harmadrendbe és felveszi a Chiara nevet.

Már huszonhárom éves, mikor egy nap éppen tejért megy a tőlük pár kilométerre lévő Fehér Szűzanya nevű városrészbe húgai helyett, akik a nagy hidegre hivatkozva kitérnek édesanyjuk kérése elől. Épp egy híd alatt halad át, amikor felfigyel Isten hívására: „Add nekem magad egészen!” Chiara nem vesztegeti az időt, és levélben kéri egy kapucinus atya engedélyét, hogy örök fogadalmat tehessen. Az bele is egyezik, miután alaposan meghallgatta. Így 1943. december 7-én, reggel hat órakor Istennek szenteli magát.

Chiarának aznap eszébe sem jutott, hogy mozgalmat alapítson: egyszerűen „házasságot kötött Istennel”. Ez volt a mindene. A

1947. 1944. január 24-étől kezdve a kereszten függő elhagyott Krisztus kiáltásának misztériuma lesz számára az evangéliumi szeretet titka. Ő tárja fel számára Isten szeretetének mélységét, a három személy egységét, és Ő adja kezébe az emberek közötti testvéri szeretet kulcsát. Egy ismert teológus 1947. februárjában azt mondta Chiarának: „Ti onnan indultok, ahol a többiek megállnak.”

1947. Az első fokolarinák tevékeny szeretete a szegények iránt még a trentói kommunisták között is elismerést váltott ki, 1947. karácsonyra pedig az anyagi javak szervezett közösségéhez vezetett. Amikor két kommunista vezető kedvesen viccelődve versenyre hívja, Chiara azonnal kész a válasszal: „Mi kevesen vagyunk, szegények vagyunk és fiatalok, de majd meglátjuk, ki fog győzni.” Hamarosan megértették, hogy a szeretet nem csak a szegénység ütötte sebeket gyógyítja.

Fokoláre Mozgalom kezdetét csak jóval később datálják jelképesen erre az időpontra. Mindenesetre Chiara később azt írja, hogy azon a december 7-én „megmagyarázhatatlan, titokzatos, ám másokra is áterjedő öröm” töltötte el.

Az első társak

„Másokra is áterjedő” – valóban, ennél jobban semmi sem fejezi ki azt, ami a következő hónapokban történik. Fiatal lányok találkoznak Chiarával. Néhányan követni szeretnék: mindenekelőtt Natalia Dallapiccola, aztán Doriana Zamboni és Giosi Guella. Később Graziella De Luca és egy testvérpár, Gisella és Ginetta Calliari, Bruna Tommasi és Aletta Salizzoni; majd egy másik testvérpár, Valeria és Angelella Ronchetti – annak ellenére, hogy egyáltalán nem alakult még ki a fokolárok útja, és egyedül csak Chiara „teljes evangéliumi radikalitására” számíthatnak.

Trentóban is tombol a háború azokban a hónapokban. Pusztítás, törmelékek, halottak. Chiara és újdonsült társnői a légvédelmi pincékben találkoznak minden bombázáskor. Nagyon erős bennük a vágy, hogy együtt legyenek; fel akarják fedezni, hogyan lehetnek mindig új módon keresztények, gyakorlattá akarják váltani az evangéliumot. Mert egy ragyogó megsejtés arra készíteti őket, hogy egyedül Istent helyezték fiatal éltük középpontjába. „Minden esemény mélyen belénk vésődött – mondja később Chiara. – Világos volt, hogy Isten a körülmények által akar tanítani minket: minden csak hiábavalóság, minden mulandó. Ugyanakkor Isten – a válasszal együtt – ezt a kérdést ültette a szívembe: Létezik egyáltalán olyan ideál, mely nem hal meg, melyet semmiféle bomba el nem pusztít, és amelynek mindannyian átadhatjuk önmagunkat? Igen, Isten. Úgy döntöttünk, Őt választjuk életünk ideáljává”.

A Fény

1944 tavasza: Chiara Kant gondolatait magyarázza Dorianának, aki magánórákra jár hozzá. „Minden gondolkodóról szeretettel beszélt – fedi fel a módszerét maga Doriana. – Mivel szeretni akartuk őket, könnyű volt megérteni, felfogni, követni gondolatmenetüket. Kantnál jártunk, s nagyon fellelkesültünk a meglátásain... De kezdett kiragadni bennünket abból az isteni valóságból, amit éppen fölfedeztünk az evangéliumot élve. Chiara ekkor így szólt: »Álljunk meg, mondjuk el a Hiszekegyet! A kanti rendszernek nem az örök élet a végpontja.« Ezután elkezdett beszélni nekem a test feltámadásáról és az örök életről. Úgy tűnt, mintha egy fény sugar vetődött volna ránk a Szent Szív képéről, mely a falon függött.” Később ezt az erős fényt elnevezik „ideálnak”.

Májusban a trentói lányok Natalia Dallapiccola házában sötét pincéjében gyertyafényben olvassák az evangéliumot szokásukhoz híven. Éppen Jézus főpapi imájánál nyílik ki a Biblia: „Atyám, legyenek mindnyájan egy” (Jn 17,21). Szokatlan és bonyolult mondatok, Jézus végrendelete, amit korábban már elemezett sok keresztény egzegéta és teológus. Akkoriban azonban kissé feledésbe merült, mert a szöveg több mint titokzatos. Ezen kívül az egység kifejezést a kommunisták használták, és bizonyos értelemben ki is sajátították. „E szavak mégis sorban megvilágosodtak előttünk – írja Chiara –, és

meg voltunk győződve róla, hogy az evangéliumnak ezért az oldal-ért születünk.” Később, 1946 karácsonyán a lányok jelmondatukká választják: „Vagy az egység, vagy a halál!”

Egy pap felteszi nekik a kérdést: „Mit gondoltok, Jézus fájdalmai közül melyik volt a legnagyobb?” A kor általános keresztény felfogásának megfelelően így válaszolnak: „Amikor az olajfák hegyén vérrel verejtékezett.” De a pap más véleményen van: „Nem hiszem. Jézus akkor szenvedett legjobban, amikor a kereszten felkiáltott: »Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?« Chiarát ezek a szavak mélyen megérintik, s alighogy maguk maradnak, így szól: „Egy életünk van. Használjuk ki jól, ahogy csak tudjuk! Ha Jézus legnagyobb fájdalma az volt, hogy elhagyta az Atyja, akkor mi az elhagyott Jézust kövessük!” Attól a pillanattól fogva ő lesz Chiara egyetlen jegyese egész életére.

A házacska

A világháború folytatódik. A lányok hozzátartozói többnyire a hegyekbe menekülnek, ők viszont úgy döntenek, hogy Trentóban maradnak. Van, akit munkája vagy tanulmányai kötnek oda, mást pedig, hasonlóan Chiarához, a felelősségérzet azokért, akik hozzájuk csatlakoztak, immár nagyon sokan. Chiara egyik ismerősénél húzza meg magát, mígnem szeptemberben talál egy kis lakást a Kapucinusok tere 2. szám alatt, a külvárosban, ahova beköltözik barátnőivel – elsőként Nataliával. Az első fokolár két részes, szerény kis hajlék a kapucinus templom előtti, fákkal szegélyezett téren. „Szeretet-házacska” hívják, vagy egyszerűen csak „házacska”.

Az ott lakó lányok, de a náluk megforduló emberek élete is minőségileg változik meg ezekben a hónapokban. Mintha Jézus megvalósítaná köztük, amit ígért: „Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok köztük” (Mt 18,20). Nem akarják őt elveszíteni, ezért mindent megtesznek, nehogy jelenléte az ő hibájukból elenyésszen. „Csak később, jóval később értettük meg – pontosítja Chiara –, hogy itt a názáreti házacska ismétlődik meg *sui generis*, eredeti formájában: szüzek együttélése (ami hamarosan kibővült házasságokkal is) Jézussal köztük.” A fokolár ez, olyan hely, ahol a szeretet tüze melengeti a szíveket és világítja meg az elmét. „Ahoz, hogy velünk legyen – magyarázza Chiara a társainak –, készen kell állnunk, hogy az életünket adjuk egymásért. Jézus lelkileg és teljesen jelen van köztünk, ha így egyek vagyunk. Ő mondta: »Legyenek ők is egy mibennünk, hogy a világ higgyen.«”

Chiara és a fokolárban lakó lányok körül látványosan sokasodik azok száma, akik részt kívánnak venni az új és éppen csak kibontakozó egység megvalósításában. Mindehhez jönnek a megtérések, a legkülönfélébbek. Veszélyben lévő hivatások megerősödnek, és újak születnek. Elég hamar – mondhatnánk, szinte azonnal – gyerekek, fiatal emberek és felnőttek is követik a fokolárban élő lányokat.

Ebből az időből különösen is emlékezetesek a nagy létszámú, tartalmas összejövetel a Massaia teremben, szombat délutánonként. Itt beszél Chiara a megélt evangéliummal kapcsolatos tapasztalatairól és azokról az első felfedezésekről, melyekből később megszületett az „egység lelkisége”. Mindent túlszárnyal a lelkesedés, s már 1945-ben lehetnek vagy ötszázan, minden korosztályból, minden

1948. Chiara 1948 szeptemberében ismerte meg Igino Giordanit, az ismert író, parlamenti képviselőt. Ez a találkozás vitte őt Trento környékéről a katolikus világ központjába, Rómába, és segítette áthidalni a fiatal világi nő létéből fakadó kezdeti nehézségeket. Különböző közéleti személyiségekkel került kapcsolatba, mint például De Gasperi miniszterelnökkel, aki azt mondta a mozgalomról: „Majd az egyház megítéli, de számomra lenyűgöző.” (1950. november 20.) A fénykép a hetvenes évekből származik.

1949. A születő fokolárok lelkiségben egyre gazdagodtak. Így érkezett el 1949 nyarán a legmélyebb szemlélődés időszaka, mely rendkívüli misztikus dimenziót hozott Chiara fiatal életébe. Ezért személye a mai napig is felfedezésre váró meglepetéseket tartogat. Az akkori csoporttal együtt végérvényesen új utakra indul az egyházban és a társadalomban.

1950. Pasquale Foresi még egészen fiatal volt 1950 szeptemberében (1929-ben született), amikor Chiara azt kérte tőle, hogy legyen társa a születőben lévő mozgalomért való felelősségben. Mint pap és teológus figyelemmel kísérte a mozgalom jóváhagyásának folyamatát, a sajtó megszületését, a mozgalom városkájának létrejöttét, és segítette felismerni, hogy a karizma milyen hatást gyakorol a teológiára és tudományokra. Ennek köszönhetően mára megalakult a Sophia egyetlen. A fénykép a hetvenes évekből származik.

1956. Chiara nagyon élő kapcsolatban állt a Szentírással, olyannyira, hogy amikor a Szentföldre látogatott, teljesen elbűvölte a hely. Így ír a lyukas köről, amely az első keresztet tartotta: „Ha nem lett volna az első kereszt... Ő, akit ott, mint egy bűnözőt keresztre feszítettek, értéket és értelmet adott a fájdalom egész tengerének, mely érinti és gyakran el is borítja az emberiséget, néha minden embert.”

társadalmi rétegből, akik a fokolárban élő lányok ideáljában osztoznak. Közösbe teszik mindenüket, éppúgy, mint az első keresztény közösségek.

A Föld végső határai

Az Evangéliumban ez áll: „Adjatok, és akkor ti is kaptok.” E szavak mindennapos tapasztalattá válnak. A lányok és barátaik adnak, csak adnak, mindig adnak, és kapnak, mindig kapnak, egyre többet kapnak. Csak egyetlen tojás van otthon? Odaadják egy szegénynek, aki épp bekopog. És még aznap otthagy egy zacskó tojást valaki a házuk küszöbén!

Az is írva van: „Kérjétek és kaptok!” Imádkoznak a különböző szükségletekért, kérnek, de nem maguknak, hanem rászoruló testvéreiknek. És a háború alatt zsákszámra kapják a lisztet, a tejet, a lekvárt, a tűzfát és mindenféle ruhaneműt. A fokolároknak a „fontos” embereknek kijáró figyelemmel, ünnepi terítéssel fogadják a szegényeket. És asztalhoz ülnek: egy fokolarina, egy szegény, egy fokolarina, egy szegény...

Krisztus Király ünnepén Chiara és társnői a mise után az oltár köré gyűlnek. Gyermeki egyszerűséggel fordulnak Jézushoz: „Te tudod, hogyan lehet megvalósítani az egységet, hogy legyenek mindnyájan egy. Íme, itt vagyunk. Ha akarod, használd fel minket!” Az asznapi liturgia lenyűgözi őket: „Kérd tőlem – mondja a zsoldár –, és örökségül adom neked a népeket, birtokodul a Föld végső határait!” Az evangéliumi gyermek egyszerűségével nem kevesebbet kérnek, mint a „Föld végső határait”, mert tudják, hogy Isten mindenható.

A házacskában lakó lányok viselkedése gyakran megdöbbeníti az embereket. A fokolár radikalitásával kapcsolatban még a háború alatt történik egy másik jelentőségteljes esemény. Gino, Chiara testvére és egy orvostársa – mindketten kommunisták – meglátogatják a Kapucinusok terén Chiarát, aki beteg. Gino barátja már hallott valamit az életükről Duccia Calderaritól, egy ápolónőtől, főleg arról, hogy a fokolarinák vagyonszövetségben élnek. Ki akarja fejezni a csodálattát, és megkérdezi: „Ki tanított erre titeket?”. Chiara válaszul rámutat a feszületre. A két látogató lesüti a szemét, a földet nézi. Majd az orvos: „Amit ti itt néhány ember között megvalósítottatok, arra készülünk mi az egész világon.” „Mi itt vagyunk, kevesen, kicsik, és szegények. Meglátjuk, ki jut hamarabb célba!” – válaszolja Chiara, mintegy kihívást intéz hozzájuk.

Mindez nem hagyhatja közömbösen az akkoriban néhány tízezer lelket számláló várost, és a trentói egyházat sem.

„Ebben Isten ujját látom”

Az evangélium egyik gondolata már akkor megérinti Chiarát és társnőit: „Aki titeket hallgat, engem hallgat.” Ők ezt így értelmezik: „Aki a püspököt hallgatja, Krisztust hallgatja.” Ekkoriban történik, hogy a püspök magához hivatja őket. Chiara nem is sejtí, miért. Megjelennek a püspökség impozáns épületében a Fiera téren, beszélnek arról az igazi forradalomról, ami már elindult a városban, ami a kezük között bontakozott ki szinte észrevétlenül. Ám készek arra is, hogy – ha a püspök úgy szeretné – véget vessenek mindannak, ami létrejött azokban az intenzív hónapokban. „A püspökben Isten

szól” – gondolják. És csak Isten számít, semmi más. Carlo De Ferrari püspök meghallgatja Chiarát és első társnőit, elmosolyodik és csak egyszerűen ennyit mond: „Ebben Isten ujját látom.” Jövőhagyása és áldása egészen haláláig kíséri a mozgalmat.

Ettől a pillanattól kezdve, szinte felfoghatatlan módon, a tartomány határain túlra is eljutnak, meghívják Milánóba, Rómába, Szicíliába őket. Mindenütt a trentóihoz hasonló kis közösségek születnek, egyre távolabbi területeken.

Ekkoriban robban be a közösségbe váratlanul egy nagy személyiség: Giordani. Ő az, aki kitarja a Kapucinusok terén lévő házacska ajtaját és ablakát – ha lehet így mondani – az egész világra. Feltárul a karizma nagysága és egyetemessége; a születő mozgalom nemcsak a vallásos embereknek, nemcsak a katolikusoknak szól: ajándék az egész emberiség számára. Giordanival bebizonyosodik, hogy a születőben lévő lelkiség igazi teológiai és szociális újdonságot rejt magában, elsősorban a világiak számára, beleértve a házásokat is; forradalmasítja a szellemi élet különböző területeit is.

Giordani 1949 nyarán fölmegey a trentói hegyekbe Chiara után, aki ott pihen Tonadicoban a primiero völgyben. A közösség tagjaival együtt nagyon intenzíven élük az evangéliumból azt a részt, ami Jézus elhagyottságáról szól. Július 12-én Chiara így ír: „Elhagyott Jézus! Az a fontos, hogy amikor elhalad mellettünk, figyelmesen meghallgassuk azt, amit mondani akar, mert mindig van új mondanivalója. Az elhagyott Jézus tökéletesnek akar minket, Jézus az egyetlen mester, aki minden körülményt felhasznál arra, hogy alakítson bennünket, hogy lecsiszolja jellemünk érdességeit, hogy szentté tegyen bennünket. Egyetlen tennivalónk, hogy e körülmények szavát úgy fogadjuk, mint az ő hangját. Mindaz, ami körülöttem történik, értem történik, és teljes mértékben Isten szeretetének a kifejeződése irántam.”

Négy nappal később, július 16-án veszi kezdetét az az időszak, amit „1949-es mennyország” néven ismerünk. Chiara így ír: „Arra törekedtünk, hogy mi semmi legyünk, azért hogy Ő élhessen bennünk. Igino Giordani és én a szentáldozásban – mivel szerettünk, és felismertük benne az egység kötelékét –, ebben a semmiben kértük Jézust, hogy egyesítse a lelkünket, amire egyedül ő képes. Különleges kegyelem folytán megtapasztaltuk, mit jelent, ha Krisztus misztikus testének élő része vagyunk: Jézus vagyunk, s mivel Jézus vagyunk, az Atya ölen vagyunk. 'Abba, Atya' – törtek fel belőlünk a szavak.”

„Fénnyel teli, különleges időszak kezdődött ezzel, amelyben többek között úgy tűnt, hogy Isten meg akarja sejtetni velünk elképzelését a mozgalmunkról. Jobban megértettük a hit sok-sok igazságát, különösen is azt, hogy ki az ember és a teremtett világ számára az elhagyott Jézus, aki mindent magába foglal. Ez a tapasztalat olyan erős volt, hogy azt gondoltuk, az egész élet ilyen lesz: csupa fény és mennyország. A valóság azonban, ami ezután következett, a mindennapok valósága volt. Amikor ráébredtünk, hogy le kell szállnunk a földre, egyetlen dolog adott erőt, hogy tovább éljünk.”

Chiara egy Giordanitól kapott parlamenti fejléces papírra írja hirtelen azt a később oly híressé vált remekművet: „Egyetlen Jegyesem

1960. A mozgalom 1958-tól kezdve terjedt el külföldön is. 1960-ban Chiara orvosokat és más világi szakembereket küldött a vasfüggönyön túlra. Az elhagyott Jézus különleges arcát jelentette számára ez a világ, mert a hívők közül senki sem akart, vagy nem mert odamenni. Ez a bátor lépés még a kommunista hatóságokban is csodálatot keltett, különösen az anyagi javak megosztása és a szolidaritás miatt. A fényképen a berlini falat építik.

1965. XII. Piusz még halála előtt tudatta Chiarával, hogy elfogadta mozgalmát, nem ajánlásra, hanem azért, mert Isten műve. VI. Pál pápa elfogadta a mozgalom újszerű szerkezetét (1965) – „Ti vagytok ennek a műnek az építői” –, II. János Pál pedig engedélyezte, hogy a „mozgalom élén mindig egy nő álljon”. A fényképen az egyik kihallgatás VI. Pál pápánál. Középen, Dina Zenari, „Isten önkéntesei” közül az egyik első.

1966. A vallások közti párbeszéd 1966-ban, Kamerunban, az afrikai őserdő közepén indult el, a hagyományos vallásokhoz kötődő bangwa törzssel. Királyuk a testvériség nevében látta vendégül Chiarát. Később, 2000-ben, a fokolarinik testvéri segítségével csodálatosan fellendült társadalmi és egészségügyi helyzet láttán a 160.000 fős törzs Mafua Ndem-nek (égből küldött királynőnek) nyilvánította.

1967. Chiara Lubichot talán soha nem fogadták ennél nagyobb szeretettel! Isztambul idős ortodox pátriárkája prófétai személyiség volt. Ő maga mondta egy alkalommal, hogy „fokolarinó módjára” élt az egységért. A történetírás feladata lesz, hogy feltárja Chiara összekötő szerepét I. Athenagorasz és VI. Pál között. A mozgalom ökumenikus tapasztalatából azonban 1960-tól kezdve kiviláglik, mekkora ereje volt Chiara minden határon túl nyúló kapcsolatainak.

van a Földön, a megfeszített és elhagyott Jézus”. A leereszkedés arról a kis Tábor hegyről véglegesen jelzi, hogy az Elhagyott az egység útja: „Járom a világot, Őt keresve életem minden pillanatában.”

Nemcsak szavak ezek. 1959-ben, amikor néhány fokolarinik többféle indokkal megpróbál bejutni a vasfüggönyön túlra, a kommunista Németországba, valaki Chiarának szegezi a kérdést, miért is akar a mozgalom terjeszkedni Európának ezen az akkor még nagyon sötét részén, ahol lehetetlennek tűnt mindenféle evangelizáció? A válasz – amelyhez nincs mit hozzáfűzni: „Mert szeretjük az elhagyott Jézust.”

Ellentmondásos időszak

Eredetisége miatt katolikus körökben már a negyvenes években, a trentói időszakban is kérdőleg figyelik a mozgalmat. Ez felerősödik aztán az ötvenes években, ahogy a Fokoláre kezd elterjedni Olaszország többi részén is. A római egyház és az olasz püspökök alapos megfigyelés alá veszik a születőben lévő mozgalmat, mely eltér a világi szerveződések hagyományos formáitól, és újdonsága miatt lelkipásztori és doktrinális szempontból egyaránt néhány egyházi előjáró számára aggodalomra ad okot.

Ellentmondásos időszak veszi kezdetét majdnem tizenöt évre: egyrészt a római egyház, és főként az olasz püspökök kéri a születő mozgalom alapos tanulmányozását, másrészt az egység karizmáját élők egyre inkább tudatára ébrednek saját „egyház létüknek”. Robbanásszerű elterjedésük önmagában is megmagyarázhatatlan az apostolkodás megszokott módszereivel. A fény, amely 1949 nyarán született, túl erős ahhoz, hogy szét ne sugározzon.

Pistoia városában megismerkedik az egység ideáljával Pasquale Foresi, aki később – Chiara szavaival élve – a mozgalom egyik társalapítója lesz. Közben a lelkeséget megérintik a társadalom legfájdalmasabbi sebei: a kommunizmus problematikája (Chiara testvére és néhány első fokolarinó épp marxista körökből jött), a háború utáni nehéz politikai helyzet (De Gasperi miniszterelnök kapcsolatba kerül Chiarával), ezen kívül tudatára ébred, mekkora botránykó a keresztények megosztottsága (Bea bíboros és Giordani az ökumenizmus előhírnökei a katolikus egyházban).

Azokban az években a mozgalom túllép a határokon észak felé, és hamarosan szinte az összes nyugat-európai országban elterjed. Végül 1958-tól 1967-ig eljut mind az öt kontinensre.

A próbatételek

Néhány évvel a mozgalom elindulása után „a dolgok isteni logikája szerint” elkezdődnek a próbatételek. Nehéz személyes próbatételek hosszú lelki éjszakákkal, és főként a bizonytalan várakozással az egyház éveig tartó, alapos vizsgálata miatt. Chiara így ír erről: „Tudjuk: az életért meg kell fizetni; a halálból születik az élet, mely rajtunk keresztül oly sok lélekhez eljut. A tűzhöz a jégen keresztül visz az út.” Mások: „Mindig bennem volt egy gondolat, a fájdalmas lelki próbatételek gyümölcse. Ebben az időszakban még tüzebben élt bennem, mint valaha: megértettem, ki vagyok én, és ki Ő. Ő a Minden. Én a semmi. Ő az erősség. Én a gyengeség. És éppen a gyöngeségem megtapasztalása győzött meg, hogy az általunk termelt gyümölcsök, a megtérések ezrei, csak Isten Művének hatására születhettek”.

Chiara ezt az időszakot a következő hasonlattal jellemzi: „A fájdalmak egymást követték, mint egy gyermek születése előtt, és Jézus kiáltását visszhangozták. Fájdalmainknak mindig egyetlen alapvető oka volt: féltünk, hogy feloszlatják a Művet... Jézus az elhagyottságban nem esett kétségbe, nem veszthette el a reményt. Van aki „panasz”-nak hívja kiáltását. Mi is a „panasz” címet adtuk e rövid írásnak: „Mégfáradtunk, Uram, megfáradtunk a kereszt súlya alatt, és minden kis kereszt érkezévével úgy érezzük, nem bírjuk el a nagyobbakat. Mégfáradtunk, Uram, megfáradtunk a kereszt súlya alatt, torkunkat sírás fojtogatja, és keserű könnyeket nyelünk. Mégfáradtunk, Uram, megfáradtunk a kereszt súlya alatt. Add, hogy mielőbb célba jussunk, mert a földön számunkra így nincs öröm, csak vigasztalanság. Mert odaát van szeretett kincsünk, itt viszont megfáradtunk, túlon túl megfáradtunk a kereszt súlya alatt. Mellettünk a Szűz, a szépséges, mégis szomorú teremtmény. Segítse magányában a mi mostani magányunkat!”

A születés

A katolikus egyház olyannyira áhitott jóváhagyása 1962. március 23-án érkezik meg, azzal egyidőben, hogy az egység lelkesége eljut a kontinensekre. Néhány évvel később Chiara így jellemzi ezt az időszakot: „Sokáig tartott a megfigyelés. Évezredes tapasztalata és bölcsessége arra készítette az egyházat, hogy atyailag tanulmányozza ezt a közelmúltban született új egyházi valóságot”. Chiarának soha, egy szikrányit sem rendült meg az egyházba vetett teljes bizalma. Több ízben bizalmasan elmondta a hozzá legközelebb állóknak, hogy ha sor kerülne a mozgalom feloszlására, mindannyian engedelmeskednének a döntésnek.

Ettől kezdve, Chiara története még inkább egybefonódik az általa alapított mozgalom történetével, mely Isten elképzelése szerint fejlődik, nemcsak földrajzi értelemben. Egymástól különböző, de ugyanolyan radikális „hivatások” öltenek formát. 1956-ban, a magyarországi események kapcsán – amikor a forradalmat a szovjet elnyomás vérbe fojtotta –, a fokolarinik mellett megszületnek a XII. Piusz pápa által áhitott „Isten önkéntesei”. Egyidejűleg több mozgalom is létrejön – a fiatalokért, a családokért, társadalmi célokért, a plébánia életének megújításáért –, melyek a következő években szárnyra kapnak.

1961-ben a mozgalom lelkesége eljut a nem katolikus keresztény testvérek közé is. Pedig annak idején, amikor 1950-ben Boyer atya megkérdezte Chiarától, ökumenikus jellegű mozgalomról van-e szó, ő tagadólag válaszolt. „De Isten ott várt a rejtekben” – mondja később. Ez az epizód is mutatja, hogy Isten építi a művét.

Zsinat, modernség és fiatalok

A Vatikántól az első jóváhagyás XXIII. János aláírásával érkezik, ezután VI. Pál idejében sor kerül az első pápai kihallgatásokra és újabb jóváhagyásokra. 1967-ben a világ minden részén megszületik a mozgalom második nemzedéke, majd rövidesen a harmadik és a negyedik is. A dobok és a gitárok korszaka ez: megalakul a Gen Rosso és a Gen Verde együttes. Így jutunk el a széleskörű

1967. Chiara mély kapcsolatra törekedett a fiatal nemzedékkel. 1961-ben egy éjjel a Tejutat nézve, így írt: „Újabb nemzedékek jönnek majd, az a sok-sok kis csillag ott az égen.” Néhány évvel később, a diáklázadások idején megszületett a második nemzedék, a Gen mozgalomhoz tartozó fiatalok: a lázadás evangéliumi változata.

1967. Az egység isteni ajándék, az emberek dolga a kölcsönös kapcsolatokra törekvés és a kapcsolatok hiánya okozta sebek begyógyítása. Chiara útmutatása szerint a mozgalomhoz tartozó családok között megkezdődött „kísérlet”. 1967-ben pedig Új családok néven fejlődésnek indult a családok világméretű hálójá, mely mára a Fokoláre legnagyobb létszámú része lett.

1977. A Templeton-díjjal (London) kezdetét vette Chiara életének egyik legjelentősebb területe, a vallásközi párbeszéd. A terep szinte érintetlen volt, de a zsinat megnyitotta felé az utat. Harminc évvel később Chiarának már a világ minden nagy vallásából voltak lelki gyermekei. A vallásközi párbeszéd ismert előmozdítói között Chiara nagyra becsült személyiség lett.

1984. Megjelent várva várt könyve az elhagyott Jézusról, mely teológiai szempontból is igen jelentős mű. Ezt követte 2000-ben „A kiáltás” című kötet. Chiara már 1955-ben azt mondta, hogy nem tart attól, hogy Párizs (a tanulmányok) elnyomják Assisit (a lelkiséget). Ezt tanúsítja az általa elnyert tizenhat díszdoktori cím, az „Abba Iskola” csoportjának újszerű próbálkozása és az újonnan megalapított egyetem. A fényképen Chiarát a pszichológia díszdoktorává avatják Máltán.

nyilvánosság elé: 1975 májusában 25000 fiatal tölti meg zsúfolásig a rock-koncertek és a politikai rendezvények fellegvárát, a Római Sportstadiont.

Ezekben az években komoly szociális kezdeményezések bontakoznak ki. A mozgalomban megszületett különböző hivatások körül pedig, szinte természetükből adódóan – mert elképzelhetetlen, hogy bezárkózzanak a „jó keresztények” otthon adó kis csoportjaiba - létrejönnek a széles körű mozgalmak. A házasságok körül megalakul az Új Családok; az önkéntesek körül az Új Emberiség; az egyházmegyes papok körül egy papi mozgalom, a papságra hivatást érzők körül egy új papi nemzedék; a plébánosok tevékenysége nyomán pedig a Plébániai Mozgalom...

Az ökumenizmus terén is felgyorsulnak az események. 1967. június 13. a kiindulópontja annak a rendkívüli kapcsolatnak, mely Chiarát I. Athenagorasz konstantinápolyi ökumenikus pátriárkához fűzi. A pátriárka a XX. század egyik legjelentősebb személyisége, a szeretet, a bölcsesség és távolba tekintés igazi példája. Ugyanakkor „egyszerű fokolarinó” akar lenni, amint ezt többször is kifejti. Chiara így ír róla: „Megtanultam tőle szeretni az összes népet, megtalálni mindenkiben a jót. Soha senkiről nem beszélt lenézően. Athenagorasz tényleg nagy volt, soha nem fogom elfelejteni. Ő fedte fel előttünk az ortodox egyház szépségét. Általa megértettük, hogy Keleten az életet hangsúlyozzák, az életté váltott igazságot és a szeretetet dicsőítik”.

Kulturális téren is pezsgésnek indul az élet. Az Ecclesia folyóirat – Foresi atya körül – az egység lelkiségének újdonságait teológiaiag is kezdi megfogalmazni. Napvilágot lát egyre több folyóirat, ami a képzést szolgálja, és egy tanulmányi központ.

Összességében, az ezredvégi globalizációt megelőzve, a mozgalom arculata természeténél fogva nemzetközinek mutatkozik a társadalomban és az egyházban egyaránt, sok kultúrát, népcsoportot, és népet ölel fel.

A megerősödés és elmélyülés időszaka

1976-ban Róma mellett, Rocca di Papában, Klaus Hemmerle aacheni püspök megszervezi a mozgalom püspök barátainak első találkozóját. Egy évre rá, 1977-ben, Londonban, a Templeton-díj átvételekor, Chiara hivatalosan útjára indítja a vallásközi párbeszédet.

A Mű azonban továbbra is viszonylagos „rejtettségben” él a nagyközönség előtt, kivéve a fiatalok által rendezett néhány nagyszabású találkozót. Újabb és újabb szociális művek születnek a világ minden részén; bővülnek, benépesültek a városok, Loppianoval az élen; létrejön egy igényes folyóirat, az egység kultúráját terjesztő Nuova Umanità (Új emberiség). 1982-ben, a Vatikánban a mozgalomból 7000 pap és szerzetes vesz részt azon a történelmi szentmisén, melyet II. János Pál pápa mutat be a VI. Pál teremben. Két évvel később a pápa ellátogat a Fokoláre Rocca di Papa-i központjába. Chiara így ír a pápával való kapcsolatáról: „Megesik például egy kihallgatáson, hogy nagy egységet élek meg a pápával, gyermekeként, és utána úgy érzem, mintha megnyílna az ég, és össze lennék kötve Istennel, közvetítők nélkül; nagyon mély egységet érzek Istennel. Éppen ez

mutatja, hogy nincsenek közvetítők: egység Istennel, egészen közvetlenül”.

Ebben az időszakban tartják meg először a mozgalom más egyházakhoz és egyházi közösségekhez tartozó püspök barátainak első találkozóját; Chiara három szinóduson vesz részt, először 1985-ben, a II. Vatikáni Zsinat lezárásának huszadik évfordulóján. 1988-ban pedig megkapja az Augsburgi Béke-díjat Németországban.

Ez a megerősödés és az elmélyülés időszaka tehát, különös tekintettel a Fokoláre tagjainak és követőinek lelki képzésére. Csak később látszik majd, hogy enélkül nem is tudták volna fönntartani mindazt, ami a kilencvenes években és a harmadik évezred elején bontakozott ki.

Az örömujjongás évei

1990-ben a Világiak Pápai Tanácsa jóváhagyja a mozgalom Statútumát. Ugyanabban az évben Klaus Hemmerle püspök közreműködésével Chiara megalapítja az Abba Iskolát. Segítségével megpróbálják világos és megalapozott tanításban összegezni a közösségi életet, az egység lelkiségét. Tagjai minden találkozásuk alkalmával egy szövetséggel erősítik meg az elhagyott Jézus iránti szeretetüket, hogy ennek gyümölcseként a köztük lévő feltámadt Jézussal végezhessék munkájukat. 1991-ben Braziliában a Fokoláre Mozgalom alapítója és elnöke útjára indítja a közösségi gazdaság tervét, mely hamarosan elterjed az öt kontinensen számos vállalkozó és cég csatlakozásával.

Ez a három esemény is arról tanúskodik, hogy a lelkiség behatolt az emberi és társadalmi élet legkülönbözőbb területeire. Elsősorban lelki oldalról, de kulturális vonatkozásában is, ahogy mutatja Chiara tizenhat díszdoktori címe, amelyet 1996 és 2008 között kapott. Nem beszélve az UNESCO 1996-ban átnyújtott díjáról a békére nevelésért, és az Európa Tanács díjáról 1998-ban az emberi jogokért. Ebben az időszakban mindemellett több mint tizenkét díszpolgári címmel is kitüntetik Chiarát.

Ezekben az években nagyon eredeti kezdeményezések is születnek az Abba Iskolával szoros együttműködésben, különböző szakterületeken alkalmazzák az egység karizmájából fakadó tanítás következtetéseit és az általa kidolgozott tételeket. Így új távlatok nyílnak a teológiában, a filozófiában, a közgazdaságtanban, a tömegtájékoztatásban, a művészetekben, a pszichológiában, a pedagógiában, az építészetben és a sportban is. Mindez jelenleg is a fejlődés fázisában van, és mindig újabb területeket érint.

Chiara több utazást tesz Európában és a többi kontinensen, mely nagy médiavisszhangra talál a helyi és a nemzetközi sajtóban egyaránt. Így is megmutatkozik az egység karizmájának egyetemessége.

Párbeszéd mindenkivel

Ezekből az utazásaiból is kiderül, hogy a mozgalomban mennyire fejlett az a négy párbeszéd, mely az egyházat jellemzi. Az első az egyházakon belül folytatott párbeszéd. Ennek új lendületet ad az 1998-as pünkösdi találkozó a Szent Péter téren, ahol Chiara és más alapítók is felszólalnak. Zsúfolásig megtöltik a te-

1987. Chiara részt vett a világiak hivatásával foglalkozó Szinóduson, ahol előtérbe került a mozgalmak és új közösségek témája. Később így ír tapasztalatáról: „Valaki működik, aki az egyének és a közösség felett áll, hatalmas erővel irányít mindent egy előre nem látott cél felé, egy új korszak felé, amelyre az egyházat hívja. Ez a Valaki az Szentlélek.” Később a lelkiség utolsó pontjaként írt róla.

1991. Braziliában Chiara elindítja a közösségi gazdaságot, és ezzel egy újabb szakasz kezdődik a történetében. 1955-ben azt mondta: „Nem csak Assisi lesz és Párizs, hanem Hollywood is”, azaz a vallási köröket meghaladó, és az egész társadalmat érintő kezdeményezések születnek majd. Az első lépés a testvériség bevezetése volt a szegények és a vállalkozások körébe, ezt aztán további kezdeményezések követték, hogy a testvériség gyökeret eressen a társadalmi élet minden területén.

1998. Chiara szeretett volna mindenkihez eljutni, ez a vágy vezérelte, hogy termékeny párbeszédbe kezdjen az egyház karizmatikus jellegű területeivel. Ennek következménye lett az „Együtt Európáért” kezdeményezés Stuttgartban jelentős eredményekkel. Kitartó munkába kezdett a politika világának szolgálatában is. A fényképen Chiarát Párizsban 1996-ban Unesco díjjal tüntetik ki a békére nevelésért.

2001. 1995 és 2004 között Chiara rendkívül sokat utazik, új távlatokat nyit a párbeszéd területén Indiában, az Egyesült Államokban, Thaiföldön, Tajvanban, Afrikában... A kép Szlovákiában készült, a pozsonyi repülőtérre érkezésének pillanatában.

ret több mint háromszázezen a különböző egyházi mozgalmak és új közösségek tagjai. A Szentlélek erős fuvallata ez a harmadik évezredhez közeledő egyházban. Az ökumenizmust illetően emlékezetes többek között, amikor Chiara az „ökumenikus lelkeségről” beszél a grazi nagygyűlésen. Ezen kívül meg kell említenünk termékeny kapcsolatát az Egyházak Világtanácsával, valamint azt az ígéretes párbeszédet a különböző egyházi mozgalmak közt, mely az utóbbi években indult, főként Németországban, és a két találkozt is megért stuttgarti „Együtt Európáért” kezdeményezéshez vezetett.

A vallások közti párbeszéd meglepetésszerű gyümölcsöket termelt, miután Chiarának köszönhetően építő és folyamatos kapcsolatra nyílt lehetőség az USA-ban W.D. Mohammed afroamerikai közösségével (először szólalt fel keresztény fehér nő a harlemi Malcolm X mecsetben), aztán a csiang maji terravada irányzatot követő buddhistákkal Thaiföldön, jelentősnek számító hindu csoportokkal Indiában, és a buddhista Risho Koszei-kai mozgalommal... 1994-ben pedig Chiarát választják tiszteletbeli elnöknek a WCRP, a Vallások a Békéért Világkonferencia élére, és 2002 januárjában őt kéri fel Andrea Riccardival, hogy a katolikus egyház nevében felszólaljon Assisiben, a pápa kezdeményezésére létrejött vallások közti nagy találkozó.

Végül nézzük a nem vallásos világnézetűekkel folytatott párbeszédet. Ezt mondja Chiara a „barátainak” – mert így nevezi őket: „Művünknek egyetemes hivatása van. Ezért a jelmondatunk: »Legyenek mindnyájan egy«. Ebbe a „mindnyájanba” ti is beletartoztok. Nélkületek nem tudjuk megvalósítani... Egy leszünk az értékekben, egyéb elképzelésekben, a kézzelfogható dolgokban.”

Ejtsünk egy szót a Kamerunban található Fontem település fejlődéséről is, ahol Chiara 2000-ben tett látogatása után az egész népet érintő valódi új evangelizációnak lehetünk a tanúi, amihez társul még egy szociális projekt is. Az összes párbeszéd abból született, hogy Chiara személyes kapcsolatokat építve „eggyé tudott válni” mindenhol mindenkivel. Ezt az időszakot az épp akkor megjelenő *Novo millennio ineunte* apostoli levél pecsételi meg, melyben II. János Pál az egész egyháznak javasolja, hogy éljen „közösségi lelkiséget”, amivel teljes összhangban áll a mozgalomra kezdettől jellemző „egység lelkisége”.

A jövő

A mozgalom hatvanadik évfordulója alkalmából 2003-ban Chiara rövid interjút ad, melyet áthat valami szokatlan pátosz. „Ez az évforduló – válaszolja az egyik kérdésre – imádattal teli elcsöndesülésre késztet, mert rácsodálkozhattam ezekben az évtizedekben, hogyan születik meg és fejlődik Isten műve. Kicsi magból nagy fává növekedett – már VI. Pál is ilyennek látta –, kiterjesztette ágait a föld végső határáig.”

Chiara ezután hosszan sorolja, amiért hálával tartozik Istennek. A hálaérzet „néha annyira erős benne, hogy mást nem is érez”. Hálát ad a kegyelmek hosszú soráért: „Ezerféle okom van rá, hogy megköszönjek neki mindent, örökre. Mert az ő egyházába születhettem, és eszköze lehettem; mert Isten gyermeke és

fokolarina lehettem; mert önmagával táplált az Eucharishtiában, mely az egység köteléke; mert teljesen elárasztott az egység karizmájának fényével, nekem és még sokaknak ajándékol; mert ebből egy lelki család született; mert először fedte fel az egység titkát, az elhagyott Jézust; mert minden vonatkozásban megkaptam a százszorost; mert megerősítette a hitemet; mert megmutatta, hogy a szeretet a legnagyobb kincs; mert Móriában édesanyát adott; mert azt akarta, hogy részesévé váljak – legalább egy kisé – Mária egyetemes anyaságának; mert megbocsátotta a bűneimet; minden szenvedésért hálás vagyok, amit megengedett; amiért rányitotta szívemet az egész emberiségre; amiért szeretetének jeleként megajándékozott sok-sok évvel. Amiért... amiért... vég nélkül sorolhatnám.”

Mikor a mozgalom jövőjéről kérdezik, egyszerűen ezt válaszolja: „Nem tudhatom. A Mennyben van. Nekünk csak az a dolgunk, hogy felfogjuk és beteljesítsük Isten segítségével, ahogy eddig is erre törekedtünk, és még annál is jobban.”

Az utolsó próbatétel

Chiara Lubich földi létének utolsó három éve a legnehezebb. Jegyese, az elhagyott Jézus „ünnepi” találkozóra érkezik a sötétben, melyben Isten mintha eltűnt volna, mint a Nap a horizont mögött. Chiara azonban szereti továbbra is a testvéreket, egyiket a másik után, pillanatról pillanatra. Szolgálja „Isten tervét” a mozgalommal kapcsolatban, az utolsó napig követi az eseményeket, amikor nagy öröme a Vatikán jóváhagyja a Sophia Egyetem létrejöttét. E valamire vágyott mindig, s egy vágya marad: „Szeretném, hogy Mária Műve az idők végezetével, amikor kiteljesedve készen áll arra, hogy megjelenjen a feltámadott-elhagyott Jézus színe előtt, elmondhassa neki: »A te napodon, Istenem, elindulok feléd... legörültebb álommal: hogy karjaimban hozzam neked az egész világot.« Atyám, hogy mindnyájan egy legyének!”

Chiara 2008. március 14-én hajnalban, nem sokkal két óra után elhagyja ezt a világot. Az utolsó hónapot a Gemelli Klinikán tölti, Rómában. Onnan intézi a levelezését, s a mozgalom szempontjából fontos döntéseket hoz. Levelet kap a pápától, többször is újra olvassa és erőt merít belőle. Eljön Bartolomeaiosz pátriárka, hogy üdvözölje és megáldja.

Az utolsó napokban ismételten hangot ad vágyának, hogy szeretne hazamenni. Kérését meghallgatják. Személyesen is elbúcsúzik első társaitól és legközelebbi munkatársaitól.

Amikor súlyosbodik az állapota, mondhatni minden ereje elhagyja, százával érkeznek az emberek otthonába, és órákon keresztül adják egymásnak a kilincset, hogy láthassák, kezét csokolhassanak neki, még egy szóval elmondhassák: köszönöm! E megrendítő pillanatokban felülkerekedik a hit a szeretetben. Felcsendül a *Magnificat* mindazért, amit az Úr végbevitt benne. Ki-ki megújult elkötelezettséggel megy tovább, hogy élje az evangéliumot, vagyis szeressen, ahogy Chiara tette és tanította mindig.

Michele Zanzucchi írása alapján

Összeállította: Prokopp Katalin, Szeles Mária és Bartus Sándor

2004. Chiara utolsó nyilvános szereplése a római Auditóriumban az Interdependencia második világtalálkozóján. Sok évtizedes fáradhatatlan munkával a háta mögött rögtön ezután kezdődött meg a hosszú „visszavonulás”.

2008. „Talán még szebb”: Chiara fiatal korában írt néhány sort az idős korról, és talán éppen az utolsó években élte meg termékeny életének legjelentősebb szakaszát. Szinte elmondhatatlan tapasztalat ez. Ebből az időszakból a „kulturális éjszakáról” szóló tanúságtételét hagyta örökségül, amelyben maradéktalanul osztozni akart abban a bizonyosságban, hogy a mai kor embere előtt egy új út nyílik. Őt az örök hajnal várta.

FIGYELT AZ IDŐK JELEIRE

A pápa, a vatikáni államtitkár és a konstantinápolyi ökumenikus pátriárka üzenete.

Lelkileg részt veszek az ünnepi szertartáson, amellyel a keresztény közösség kíséri Chiara Lubichot, amikor búcsút vesz a földtől, és belép a mennyi Atya ölére. Szeretettel fejezem ki újra mély részvételemet a Fokoláre Mozgalom – Mária Műve felelőseinek és egészének, valamint mindazoknak, akik együttműködtek Krisztus e nagylelkű tanúságtevőjével, aki önmagát nem kímélve arra áldozta életét, hogy az „idők jeleit” észrevéve az evangélium üzenetét terjessze korunk társadalmának minden területén.

Számos oka van annak, hogy hálát adjunk az Úrnak, hogy megajándékozta az egyházat ezzel a rendíthetetlen hitű asszonnyal, aki a béke és a reménység szelíd hírnöke volt, egy nagy lelki család alapítója, mely az evangelizáció sokféle területét felöleli. Mindenekfölött szeretnék hálát adni Istennek azért a szolgálatért, amelyet Chiara az egyháznak tett: csendes és hatékony

szolgálatát mindig összhangban volt az egyházi tanítóhivattal: „A pápák mindig megértettek minket” – mondta.

Azért volt ez így, mert Chiara és Mária Műve mindig engedelmes hűséggel próbált válaszolni a pápák minden kérésére és vágyára. Konkrétan is tanúságot tesz arról töretlen kapcsolata mélyen tisztelt elődeimmal, Isten szolgája XII. Piusztól kezdve boldog XXIII. János pápán át Isten szolgálói VI. Pál, valamint I. és II. János Pálig. A pápa elgondolása volt számára irányadó, amihez bizton igazodott.

Az általa elindított kezdeményezéseket tekintve még azt is mondhatjuk, hogy szinte prófétai képességgel előre megsejtette és megvalósította a pápák gondolatait. Öröksége most lelki családjára száll: Szűz Mária – Chiara örök példaképe és támasza – segítsen minden fokolarinót és fokolarinát, hogy továbbra is ezen az úton járjon, és hozzájáruljon, hogy az egyház egyre inkább a közösség otthona és iskolája legyen, ahogy azt szeretett II. János Pál írta a 2000. év nagy jubileumának kezdetén.

A reménység Istene vegye magához e nővérünk lelkét, erősítse meg és támogassa mindazok odaadását, akik átveszik lelki végrendeletét. Erről különösen is meg fogok emlékezni imáimban, és apostoli áldásomat küldöm a szent liturgia minden résztvevőjének.

XVI. Benedek pápa
Vatikán, 2008. március 18.

AJÁNDÉK AZ EGYHÁZNAK

Az igazság szenvedélyes és fáradhatatlan tanúságtevőire nagy szüksége van korunknak, melyet egyre nagyobb kihívások elé állít a meggyengült hit és a relativizmus... Chiara Lubich munkássága pontosan erre irányult, amikor Isten igéjének terjesztését széles körben szorgalmazta, és a keresztény reményt sugározta. Ezt nem csupán azzal érte el, hogy igyekezett megismerni és kifejtetni az igazságot, hanem azzal is, hogy sokaknak, különösen a fiataloknak továbbadta hitbéli tapasztalatát.

A hitből élő ember megmutatja hitét, vonzó, elbűvölő, sugárzó, a hit teljesen átalakítja. A közösség ideálját élő ember Isten eszköze, hogy amennyire lehetséges, már itt a földön megtapasztalható legyen a mennyország, aminek a legfőbb gátja a megosztottság, az elzárkózás, az elszigetelődés, az ellenségeskedés. A másokkal meg nem osztható magányvégső megnyilvánulása a pokol, ezzel szemben a közösség ajtót nyit a mennybe. Sartre azt mondta, hogy számára a többiek a pokol, mire a hívő Gabriel Marcel így válaszolt: „Számomra a többiek az Ég”. Tehát a közösségi lelkiséggel, mely teljesen megegyezik az egység karizmájával, amit Isten Chiara Lubichnak adott, már itt elkezdjük élni az „Eget”, a mennyországot.

Chiara lelkiségének a gazdagságában és összetettségében kulcsszerep jutott a keresztire feszített Jézusnak, akit az elhagyottság legsötétebb pillanatában találunk – még ha az Atya szerető tekintete kíséri is –, hogy visszaállítsa a közösséget Istennel és a felebaráttal.

A Fokoláre Mozgalom egyik jellegzetessége a találkozó család létköre. Nem véletlenül hívják némelyiket máriapolinak, Mária városának. Ez a gondolat, ha más formában is, de jelen van a Szentatya, XVI. Benedek pápa beszédeiben, aki gyakran használja a barátság és a közösség kifeje-

zéseket. A barátság mély érzelmi kötődés, melyre szükség van az emberi társulások egységbe forrasztásához. Amikor Chiara Lubich-kal találkoztam, különösen életének utolsó szakaszában rendkívüli érzelmi gazdagságot láttam arcvonásaiban és tekintetének sugárzásában, melyet átitatott a Lélek. Az egyházban betöltött felelősségemben mellettem állt imájával és konkrét kezdeményezéseivel a szükséges pillanatokban.

Chiara mindig törekedett a Szűzanya erényeit élni, amennyire csak lehetséges, és követőit is segítse így élni. Talán éppen ezért tudott olyan hatásosan és építő módon rávilágítani az egyház „máriás profiljára”.

Chiara Lubich egy sor jelentős elismerésben részesült, szinte annak bizonyítékául, hogy a „máriás” jegyek, az evangéliumi szelídség és a szív intelligenciája ma nélkülözhetetlenek az élet különböző területein: a művészetekben, a tudományban, a gazdaságban, a politikában és máshol, hogy kihúzzon abból a zsákutcából, amibe a materializmus juttatott.

A Fokoláre Mozgalom, kezdetétől fogva alapítójának bölcs és anyai vezetése mellett fejlődött, mint az egyre terebélyesedő folyó, ami megtermékenyíti az egyházat és a világot. Apostoli és társadalmi kezdeményezéseiben megtapasztalható szinte az egész világon az átalakító evangéliumi élet termékenysége, ami elismerést, figyelmet és csodálatot vált ki a nem-keresztényekből is. E tiszta vízű ajándékot elismerték az Egyház legmagasabb szintjén, különösen II. János Pál, és most XVI. Benedek pápa.

Befejezőként a Fokoláre Mozgalom minden tagjának azt kívánom, hogy egyre inkább legyenek olyanok, mint az alapítójuk – XVI. Benedek pápa *Spe salvi* enciklikájának szavai szerint olyan „reménycsillagok, melyek szerteszórják sugarukat, vonzanak, és egységet, fényt és örömet szereznek”.

Tarcisio Bertone bíboros

UTAT MUTATOTT

Vannak emberek, akiknek az élete oly mély nyomot hagy, hogy haláluk után tovább ihletnek és kegyelmet közvetítenek. A Fokoláre Mozgalom alapítójának élete egyike ezeknek a méltósággal leélt és emlékezést érdemlő életpályáknak.

Miközben őszinte, mély fájdalommal siratjuk elköltözését az Úrban, megállapíthatjuk, hogy nem hagyott maga után úrt: utat mutatott milliiónknak az egész világon. Chiara Lubich olyan szeretetre épülő közösségeket alapított, melyek elsődleges hivatása, hogy Jézus főparancsa szerint éljenek: „Szeressétek egymást, ahogy én szerettelek titeket” (Jn 13,34).

A szeretet gyümölcsei soha el nem múlnak, minden emberben tovább élnek még sokáig.

Chiara Lubich elkötelezte magát, hogy az evangélium szavait életre váltva előmozdítja az egyház egységének és az egyetemes testvériségnek az ügyét. Munkássága nemcsak a Fokoláre Mozgalom tagjainak tízezreit és szimpatizánsainak millióit érintette meg, hanem számtalan embert buzdított különböző felekezetek és vallások hívei közül, hogy igaz alázattal és szeretettel fogadjon el mindenkit.

Amikor egyházak előljáróit vagy államfőket üdvözölt, amikor a valóságok érdekében végzett munkája miatt kitüntették vagy a nevelés terén kifejtett tevékenységéért adományoztak neki díszdoktori címet, vagy amikor hatalmas közössége szeretett tagjaihoz beszélt, vagy az ENSZ közgyűlésen szólalt fel, Chiara mosolya mindig mindenkit eltöltött Isten lelkületének a tűzével.

Személy szerint pedig soha nem feledjük, hogy minden városban, ahol csak megfordultunk, az ő példáját követve, nagylelkűen virággal fogadott a fokoláre közösség.

A „szeretet dialógusának” terén végzett hatalmas ökumenikus munkájával Chiara kiérdemelte Konstantinápoly nagy egyházának legőszintébb és legmélyebb tiszteletét. Ezért a célért szorosán együttműködött VI. Pál pápával, amiért Athenagorász ökumenikus pátriárka szeretetteljesen Teklának, Isten dicsőségének nevezte, ahogy szent Pál apostoli munkatársát hívták. Szeretettel emlékezünk az ökumenikus pátriárkatusban tett sok látogatására, kezdetben Athenagorász pátriárkánál, majd elődömnél, Demetriosz pátriárkánál és végül az én szerény szolgálatom

alatt. Különösen felejthetetlen élmény marad a legutóbbi római utazásunk alkalmából történt találkozás ez év március első napjaiban, néhány nappal az örök életbe költözése előtt.

Ahogy a feltámadt Jézus élete a keresztről fakadt, ahogy a keresztény egyház a mártírok vérére épült, úgy nem meglepő, hogy Chiara Lubich a II. világháború pusztítása közepette, annak romjaira alapozta a mozgalmát. Egész küldetése arra irányult, hogy a szegénység és a fájdalom okozta emberi szenvedést enyhítse, a béke és a kiengesztelődés örömhírét honosítsa meg a Föld minden pontján.

Nyugodjék békében a lelke ott, ahol az igazak pihennek, ott, ahol nincs többé fájdalom, szenvedés és sírás. Bizonyosak vagyunk abban, hogy emléke örökre fennmarad. Az élet és halál Ura vigasztaljon mindenkit, aki őt szereti. Ámen.

I. Bartolomaiosz

Tarcisio Bertone bíboros, vatikáni államtitkár és I. Bartolomaiosz, Konstantinápolyi ökumenikus pátriárka.

EMBER EMBER MELLETT

Íme a modern idők nagy varázsa:
behatolni a legmagasabb szemlélődésbe
és megmaradni elvegyülve a többiek között,
ember ember mellett.

Még többet mondanék: beleveszni a tömegbe,
hogy átítassuk az istenivel,
miként a kenyérdarab elázik a borban.

Ennél is többet mondanék:
részeseivé válni Isten terveinek
az emberiséggel,
fénykévéket vetni a tömegre,
és ugyanakkor megosztani az embertárral
gyalázatot, éhséget, ütéseket, kérészéletű örömet.

Mert a mi időnk
és minden idők vonzereje
nem más, mint az elgondolható
legemberibb és legistenibb:
Jézus és Mária,
Isten Igéje, egy ács fia,
a Bölcsesség Széke, családanya.

Chiara Lubich
(Ha tüzet gyújtánánk, Új Város, 2006.)

FÉNY A JELENNEK

Tanúvallomás Chiara egyik legközelebbi munkatársától.

„**A** mikor Isten fényt gyűjt, hogy megvilágítsa a körülöttünk levő homályt, olyan fényt, ami hozzá vezet, akkor nem azt fogjuk nézni, hogy a fényt férfi vagy nő hozta-e közénk... Isten követi őt, minden különbözőségünk ellenére. Kövessük tehát, és köszönjük meg Istennek ezt az ajándékát.” – így mutatta be egyszer Chiarát egy idős buddhista szerzetes több száz növendékének.

Chiara a fény ajándéka, nekem és sokaknak. A mai világnak.

Senkinek sem újdonság, hogy korunkat mély szellemi homály jellemzi. Chiara viszont meg tudta nekem mutatni benne a hajnalcsillagot. Az ő segítségével ragyogott fel a szívemben és elmémben Isten. Az egyház lett a remény végtelen otthona, és a világ, összes népével együtt az a tér, ahol Isten végtelen szeretete megnyilvánul. Isten szeretete, aki keres és hív bennünket személyválogatás nélkül, mert mindannyiunk Atyja, és a Fiú minden emberért odaadta az életét, és minden előre kiáradt a Szeretetet Lelke.

A jövő kinyílt előttem, elszakadtam a jelen szürkeségétől. De ez a jövő nem utópia: alapja a Golgota és az üres sír. A Szentháromság.

Ebben a fényben láttam, ahogy egy háló felépül emberekből, amely gyenge és erős egyszerre, benne összegyűlik az emberiség, és a szemekben saját reménységem is ott ragyog.

Chiara igazsága ez volt. Derűs a nehézségekben. Soha sem kételkedő, mert az Úr föltámadt.

Bonyolult, ellentmondásos és megmagyarázhatatlan utazás a halál felé, ami az élet, mindannyiunk élete – számomra kivonulás a halálból az élet felé, ami nem ismer naplementét.

Ne gondold kedves olvasó, hogy mindaz, amit írok, tagadása lenne a nehézségeknek, vagy mindenáron fényt akarok látni ott, ahol sötét van! Mert a fény, amit Chiara a világnak hozott, nem elmélet és nem is csak egy gondolat! Ez a fény egy keresztre feszített ember arca. Ez egy megkínzott, megölt és eltemetett ember meggötört

Chiara Lubich 1997-ben meghívást kapott, hogy a thaiföldi Csiang Majban fiatal buddhista szerzeteseknek beszéljen lelki tapasztalatáról. Az egység karizmája fény és ajándék volt sokak számára.

teste. Egy emberé, aki belépett a sötétségbe, a fény hiányába – pedig maga volt a fény. Belépett Isten hiányába – pedig maga volt Isten. De ez az ember harmadnapra feltámadt, és él! Lakást vett közöttünk ő, aki az Atya jobbán ül – ha hagyjuk, hogy közöttünk lakjon azáltal, hogy szeretjük egymást...

A megfeszített és feltámadt Úr legyőzte az egzisztenciális tudathasadást. Ez a világ, melyet keresztre feszítenek saját ellentmondásai, és haldoklik, mert elutasítja az életet, meghívást kapott a feltámadásra. Minél közelebb van a halálhoz, annál közelebb kerül a feltámadáshoz is.

Feltéve, ha az életünk nem elfordulás a keserű és nehéz jelentől. Nem zárkozhatunk falak mögé, hogy kizárjuk a külső sötétség támadásait. Jézus is elébe ment

azoknak, akik őt keresték, hogy elfogják. A Szent Város falain kívül feszítették keresztre, ahol káosz és zűrzavar uralkodott. Bezárták egy sírba. Talán nem éppen a sír a remény végső temetője? De a kőtömb, ami lezárta, elmozdult. A tagadás negatív súlya nem tudja elnyomni azt, akiben ott él Isten élete.

Jézus azt kéri tőlünk, hogy ne szökjünk meg ebből a világból. Főleg pedig ne tekintsünk rá olyan ítélettel, ami végleges romlásba dönti, és biztos, hogy nem a Szeretet-Isten látásmódja.

A világ menekül az Igazság elől, és egy könnyörgést, egy segélykiál-

tást rejt a szíve mélyén, amire csak Isten képes válaszolni. Az ad rá választ, akit megfeszítettek, s aki feltámadt. Chiara megértette velem, hogy mindegyikünknek, külön-külön és együtt, élő válasznak kell lennünk, ami a Golgotáról árad, az ott levő üres sírból, és minden most még bezárt emberi léleksír mélyéről. A keresztny reménynek félelmetes dimenziói vannak: a kereszt és a feltámadás minden képzeletet felülmúló valósága.

Chiara immár ott van a fény teljességében. Számunkra örökre égő lámpás lesz. Jobban, mint valaha.

*Giuseppe Maria Zanghi
Fordította: Ferentzi Csaba*

ÉDESANYA, AKI AZ ÉLETRE TANÍT

Beszélgetés néhányukkal, akik Chiarával együtt vág-
tak bele az egység kalandjába Trento városában.

Számodra ki volt Chiara, és ki ő a ma neked? És hogy lesz ezután? – tettük fel a kérdést Chiara Lubich néhány első társának.

Összhangban az emberi és az isteni

Édesanya volt. Amint az anya világra hozza gyermekét, úgy Chiara édesanyám volt, mert életre szült, életre az Istenben. Újfajta eleven kereszténységet ismertem meg tőle, ami közösségre építhető. Bemutatta az evangéliumi örömhírt néhány olyan részletben, amit kifejtettek ugyan az egyházatyák, a gyakorlatban mégsem valósultak meg úgy, ahogy Jézus elgondolta.

A sok emlék közül csak egy kis történet. Az első lépéseket tettem ennek az új ideálnak az útján, sok minden igen zavaros volt még előttem. Mindig félelemmel töltött el a szenvedés, a kereszt abban az időben. Bizalmasan elmondtam ezt Chiarának, mire így válaszolt: „Nem a keresztet kell nézned, hanem a keresztre szegezett Jézust. Ő pedig a Szeretet”. Azt akarta ezzel mondani, hogy ne álljak meg a keresztnél, hanem nézzek fel őrá, aki a szenvedést magára vette, és szeretetté, megváltássá változtatta. Ez az egyszerű válasz azóta mindig a szemem előtt lebeg, különösen olyan helyzetekben, amikor valamilyen fájdalommal találok szembe magam.

Tizenkét évet éltem vele, míg egyéb feladatokkal máshova nem kerültem. Megtapasztaltam, mit jelent élni az evangéliumot következetesen, tökéletes szeretetben, és ezzel rátaláltam az emberi és az isteni élet összhangjára. Elég volt csak arra gondolni: Chiara mit tenne most az én helyemben? Példát mutatott, hogyan lehet újra élni Jézust és Máriát.

Olyan életet kaptunk tőle ajándékba, ami örömmel tölt el, segít a nehézségeket legyőzni és mindig a lényegre összpontosítani, vagyis Istenre, anélkül, hogy útvesztőkbe tévednénk. Ezért végtelenül hálás vagyok neki, ugyanakkor átérzem, mekkora felelősség, hogy éljem azt, amire tanított. Néhány nappal ezelőtt, miközben mindannyian az életéért aggódtunk, eszembe jutott valami: „Chiara nélkül a világ szegényebb, mert elvesz az a forrás, amelyből oly sok élet fakadt az emberiség és az egyház számára”. Mikor ma reggel megtudtam, hogy „elköltözött”, egy pillanatra kétségbe estem, mégis amint egyedül maradtam, magától jött, hogy mondjam neki: „Te itt vagy, még jobban, mint előtte. Meghallgatsz, beszélhetek veled!” Mintha rátalál-

tam volna ugyanarra a kapcsolatra, mint amikor még itt volt. Igen, Chiara ezután is segíteni fog, hogy folytassuk a művét, hogy fenntartsuk a szeretet köztünk, hogy egyek legyünk Krisztusban.

Bruna Tomasi

Az örökös újrakezdés

Mikor fiatalon, még tele fenntartásokkal, először hallottam beszélni Istenről, teljesen felforgatott a tőle jött fény és szeretet. Mintha hályog hullott volna le szememről, ugyanúgy, mint a tarzusi Pálnak. Attól kezdve nem szakadtam el tőle. Abban az időben nagyon mély szakadék tátongott a munkások és az értelmiségiek között: ő tanító volt, ráadásul egyetemre járt, én pedig munkásember. Mégis egyenrangúként kezelt, hitt bennem, nem állt meg a látszatnál. Benne édesanyára leltem, aki lépésről lépésre vezetett megtérésem útján.

Közismert epizód: munkás lévén értettem bizonyos dol-

*Bruna Tomasi:
„A kapcsolatom Chiarával folytatódik Istenben.”*

Jobbra:

Chiara az egyik első máriapolin a Dolomitokban.

Lent:

Marco Tecilla: „A hivatásunk arra szól, hogy másikként legyünk a nap huszonnégy órájában.”

gokhoz, így sokszor megfordultam a Kapicinusok terén, az első fokolárban, hogy megszereljek valamit, és eközben hallhattam Chiara és első társnői beszélgetéseit. Egyre jobban vonzott ez a lelkeség, melyet ott magamba szívtam. Egy este a szokásosnál tovább tartott a munka. Mikor befejeztem, Chiara helylyel kínált, hogy egy kicsit pihenjek. Majd Jézusról kezdett beszélni, akiben ugyan hittem, de nagyon távolinak éreztem addig, bár gyakori kereszténynek tartottam magam. Többek között ezt mondta: „Jézus, akár dolgozott, akár imádkozott, csodákat tett, evett, vagy pihent, mindig ugyanaz a Jézus volt... Ha eljönne ma, ebben a XX. században, azt hiszem, munkás lenne, mint te.” Bennem kigyúlt a fény. Egyrészt rádöbbentem, mekkora kudarc az én vasárnapi kereszténységem, másrészt felfedeztem: a hivatásunk arra szól, hogy legyünk másikként Jézussá a nap huszonnégy órájában. Ez az új látásmód annyira elkápráztató, hogy aznap éjjel le se hunytam a szemem. Később, a katonaság alatt (amikor már elhatároztam, hogy mindent ott hagyok, és követem Chiara útját) kaptam tőle egy levelet. Csak egy mondatára emlékszem, és az tüzes pecsétként maradt a lelkemben: „Marco, ne felejtse, hogy a mi életünk örökös újakezdés.” Nekem ez azt jelentette, hogy higgyek mindig és mindenáron Isten szeretetében. Mint amikor később el kellett hagynom Brazíliát, mert beteg lettem, és egyfajta kimerültség vett rajtam erőt a gyógyszerkezelés következtében. Chiara, aki akkor Svájcban tartózkodott, magához hívott, hogy az egészségi állapotomat követhesse. Sírva számoltam be neki bajaimról. Ő két órán át hallgatott, és pont úgy beszélt hozzám, mint egy anya. Ezerszer átéltem már, hogy tőle születtem.

Aggódok-e a jövő miatt? Emlékszem, Chiara mit mondott

többször is: „Mikor nem leszek már, persze nehéz pillanata lesz ez a Műnek, de a mennyországból minden lépésedet figyelemmel kísérem majd, ti pedig halásszátok ki a bölcsességet abból a sok anyag-

ból, amit rátok hagyok (beszédetek, videofelvételek, írások, stb.) és vezessétek a mozgalmat.” Biztos vagyok benne, hogy képesek is leszünk rá. És hálát adok Istennek, hogy Chiara – szeretetével – három és fél éves betegsége alatt felkészített minket erre a pillanatra. Mivel nem lehettünk közel hozzá úgy, mint korábban, rákényszerültünk, hogy összefogjunk, és kérdezzük meg magunktól: mit tenne, mit mondana ő a helyünkben?

Marco Tecilla

A tizenkét apostol tapasztalata

Amikor először hallottam Valét, Chiara egyik első társnőjét az egység

lelkiségéről beszélni egy roveretói csoportnak, annyira lenyűgözött, hogy azonnal megkérdőjelezték életcéljaim, a művészet és egy szép család álma. Már is arra gondoltam, otthagynom az ecsetet és a menyasszonyomat, s követem a trentói lányokat, akik mindent elhagytak Istenért. Ez a gondolat még jobban megerősödött bennem, amikor megismertem Chiarát és társnőit a Kapucinusok terén. Az első trentói fokolárban mintha Jézust találtam volna magam előtt az apostolokkal.

A férfi fokolárt nem sokkal ezután Carlóval és Marcóval kezdtük el, egy eredetileg tyúkólnak és faskamrának szánt építményben. Egyik este Chiara elfogadta vacsorameghívásunkat. Mivel eleinte nagyon szegényen éltünk, még asztalterítónk se volt, arra nem is emlékszem, mit ettünk (ez különben is mellékes), ám gyermeki egyszerűséggel elmondtuk neki, ki ő számunkra: édesanyánk és vezetőnk. Ezt mondta búcsúzóban: „Itt találtam az én ideálokat megtestesülve.” Aztán egy hasonlattal folytatta: öntőformájából épp kikerül egy kis arany Jézus-szobor, de még rajta van a sorja. Mintha ezt akarta volna mondani vele: „Jóllehet, itt találtam az ideálokat, de ki kell még munkálni.” Mert durva volt még az alapanyag: igazi kezdők voltunk.

Chiarával találkozni, vele beszélgetni, tényleg azt jelentette, hogy ott vagyok Jézussal az apostolok között, ugyanazzal a kétezer évvel ezelőtti Jézussal, akkor is ha ez alkalommal a tizenkettőt Marcónak, Brunának, Dorinak, Graziellának hívják... egy csoport tanítvány, akiknek a XX. században ugyanazok a kegyelmek jutottak, és ugyanazokat a halálugrásokat kellett megtenniük, mint az első apostoloknak, hogy megváltoztassák a világot. És erről meg voltunk győződve: olyan ideál a miénk, ami képes ma is megváltoztatni a világot, mint egykor. Elég, ha Ő közöttünk van.

Aldo Stedile

Megtanított élni

Tanítómester volt. Nem csak azért, mert segített a tanulásban - korrepetált, hogy egyes tantárgyakból behozzam a lemaradást

-, hanem, mert megtanított élni is, hogy feltaláljam magam bármilyen helyzetben. Szüleim azt hitték eleinte, hogy az ideál, amit én is követni akartam, csak valami légből kapott komolytalan lelkizés. Segíteni akart nekem egy hölgy, aki költő volt, és akinek tetszett a születőben lévő mozgalom, és elmagyarázta nekik,

mennyire pozitív dologról van itt szó. Az igazság az, hogy nem sokat ért el vele. Utána viszont, nem tudom miért, olyan rettenetesen éreztem magam, úgy elfogott a kétségbeesés, hogy azonnal el akartam mondanom Chiarának. Könnyes szemeimet látva így szólt: „Tudod, miért szenvedsz ennyire? Mert a megoldást nem a köztünk lévő Jézusban kerested, hanem egy külső személyben. Bizonyos dolgokra csak úgy találunk megoldást, ha az életünket közösbe tesszük, szeretjük egymást, ha Ő köztünk van.” Később is, ha látta, hogy testi vagy lelki bajok miatt öröklődöm, arra biztatott újra meg újra, hogy higgyek az egységben.

Valahányszor csak beborult életem ege, magától értetődött, hogy tiszta szívből kiáltsam: „Chiara! Chiara!”, mint azok a babák, amiknek, ha megnyomod a hasát, azt mondják: „Mama!” Nagyon erős volt tehát a belső készítés, hogy mindent világosan megbeszéljek vele, hogy újra „lássak”.

Egy nap megkért, hogy meséljek az ideálunkról egy szerzetesnek. Alkalmatlannak éreztem magam, és legszívesebben azt mondtam volna: „Ott a többi fokolarina, sokkal ügyesebbek nálam”, de nem szóltam semmit. Látva tétovázásomat, hozzáfűzte bátorítólag: „Az ideál benned is ott van, nyugodtan beszélhetsz.” Chiara szavára belevetettem magam és meséltem az illetőnek, akit sikerült föllekesítenem.

Mi lesz most, hogy ennyi sok szenvedés után, mégis békésen elment a mennyországba? Ó, magamhoz hívom a lehető legtöbbször. Biztos vagyok benne, hogy segíteni fog nekünk, jobban, mint valaha. Különben is, ő maga ígerte.

Doriana Zamboni

Összeállította: Oreste Paliotti

Fordította: Prokopp Katalin

*Aldo Stedile:
„Chiara mellett olyan volt, mint ha ott lettem volna Jézussal a tizenkét apostol között.”*

*Doriana Zamboni:
„Mindent megbeszéltem vele, hogy újra lássak.”*

Chiara Pasquale Foresit választotta maga mellé, hogy segítsen megtestesíteni Isten elképzelését a Fokolaré Mozgalomról. Ő volt az első, akit pappá szenteltek a közösségben élő fokolarinók közül. És ő volt leginkább Chiara segítségére abban, hogy a mozgalom szervesen beilleszkedjen az egyházba. Meghatározó szerepet vállalt a lelki-ség kulturális tevékenységének megalapozásában, és a kibontakozásához szükséges eszközök megteremtésében. Az ő segítségével születtek a mintatelepülések, a könyvkiadók, a *Città Nuova* közéleti és a *Nuova Umanità* kulturális folyóirat; a *Mistici Corporis* Intézet Loppianóban, és a Sophia Egyetem, mely idén nyitja meg kapuit.

Foresi atya válaszol kérdéseinkre.

Hogyan ismerte meg Chiarát?

1949 végén elmentünk hárman Trentóba, ahova Chiara egyik első társnője, Graziella hívott meg. Láttuk az első férfi fokolárt – ahol Marco Tecilla és Aldo Stedile élt –, valamint Chiarát és

A KARIZMA TANÚJA

Interjú Pasquale Foresivel, aki fontos szerepet vállalt abban, hogy az egység ideálja megtestesüljön.

a fokolarinákat. Ekkor találkoztam vele először.

Nagyon fiatal voltam, de ismertem már az egyházat és a világot. Mindamellettt félénk és zárkózott ember voltam. Egész további életemet meghatározta ez a találkozás.

Igino Giordani is beszél erről a „szinte túlzásba hajló elragadta-

tásról Chiara és első társai iránt, a fokolarinik állandó vidámságáról, és az örömről, hogy közéjük érkezett az, akiből később az első pap fokolarinó lett.”

Őn is – akárcsak a többiek – az életét tette fel az egységre Chiarával, hogy szolgálatára legyen Istennek és a születőben lévő műnek, és mindvégig kitartott ezen az úton. Most, ebben a

különleges pillanatban, amikor már mindannyian a mennyországban keresztül vagyunk kapcsolatban vele, megkérdezhetem: Ki volt, és ma ki önnnek Chiara? Ki ő az egyháznak, és az emberiségnek?

Chiara az egyik legnagyobb karizmatikus személyisége a katolikus egyház történetének. Néhány fokolártársától hallottam: „Hosszú évek óta ismerjük, de nem emlékszünk, hogy bármi kis vétséget is elkövetett volna.” Tudvalevő, hogy ez lehetetlen rendkívüli kegyelem nélkül, ezért azt gondolom, hogy

Chiara ebből a kegyelemből részesült.

Hogy megérthessük, ki ő az egyházban, ahhoz át kell majd tanulmányozni egész életét, újra kell olvasni a könyveit és mindazt, amit róla írtak. Főképpen pedig észre kell venni, mekkora vége-láthatatlan sereg akarja követni a különböző hivatásokban, melyek tőle születtek. Milliókról van szó az egész világon! Hatása alól nem maradt ki egyetlen nemzet sem.

A mozgalom elterjedt a katolikus egyház határain túl is. Ez nagy újdonság, mert még soha nem fordult elő, hogy egy katolikus mozgalomhoz nem-katolikusok is csatlakoztak volna.

Ezen túl a nem keresztények között is elterjedt a mozgalom már jó ideje. Ez is nagy újdonság volt az egyházban. Muzulmánok, buddhisták, sintoisták és hinduk döntöttek úgy, hogy bekapcsolódnak a mozgalom életébe, és a Szentszék jóváhagyta részvételüket, mint „munkatársakat”.

Két pápa adta áldását Chiarára, és kifejezetten bátorították őt: VI. Pál és még inkább II. János Pál. Bizonyos értelemben érezték, hogy mekkora hatással van az egyházra.

Idővel sok püspök kérte, hogy élhesse a mozgalom lelkületét jogi elköteleződés nélkül, kizárólag lelkileg bekapcsolódva.

Azt hiszem, Chiara hatással volt az egész emberiségre, minden ezt igazolja. Társadalmi vonatkozásában elég, ha csak egy dolgot említek, a közösségi gazdaságot. A kultúrára gyakorolt hatásáról sem feledkezhetünk meg: Chiara sok díszdoktori címet kapott, kiadókat alapított az egész világon, és tőle született meg a Sophia Egyetem.

Giuseppe Garagnani
Fordította: Vizsolyi László

Középen:

Chiara Foresi atyával a Rocca di papa-i Máriapoli Központban a fiatalok egyik első kongresszusán.

Lent:

A Mária év alkalmából Chiara és Pasquale Foresi a Szent Péter téren üdvözli a Szentatyát.

TALÁLKOZÁS A PARLAMENTBEN

Az olasz kulturális élet kiemelkedő alakja, Iginio Giordani találkozása Chiara Lubich-kal mindkettőjük számára meghatározó volt. Egymással kötött szövetségük a mozgalom életében váratlan fejlődést hozott.

Giordani már parlamenti képviselő, széles körben ismert, nagyra becsült személyiség volt az egyházban és a kulturális életben, amikor a háború után néhány ferencest fogadott parlamenti dolgozósobájában. Velük érkezett egy fiatal lány, aki „úgy be-szélt, mint aki a Szentlélek sugalmazása alatt áll”, és „egy új korszak kezdetéről” szólt, Jézus koráról.

„Erre várt régóta”, ez a hang „valamiféle új megtérést idézett elő” benne; a Szentlélek tüze árasztotta el. Ez „a lelkem lelke lett” – írja. Egyéni törekvése az élétszentségre most „kötelékben történő fel-emelkedéssé” vált Isten felé, akit mint szeretetet mutatott be ez a fiatal lány.

Amikor meglátogatta a trentói közösséget, tanúja lehetett az „isteni kaland” nagyságának és újdonságának, ami Chiarával történt. Eleinte Assisi Szent Klárához hasonlította őt „kontemplatív és egyben gyakorlati” vallásossága miatt. Most pedig, hogy találkozott a világban élő, az evangéliumnak szentelt személyekből álló mozgalmával, Sziénai Szent Katalinnal állította őt párhuzamba. Giordani jól ismerte a domonkos harmadrendi Katalin írásait, átléte-kedte a *Leveleit*, és a *Diá-lógus az isteni gondviselésről* című művét felhasználta

saját misztikus írásában (Krisztus vére). Igen nagyra értékelte őt, „másik Máriának” nevezete, és „Mária után a legnagyobb aszszonynak” tartotta.

Most azt látta, hogy Katalin újra életre kel Chiarában. Engedelmességi fogadalommal akarta neki kötelezni magát, ahogy ezt Katalin követői tették. Chiara azonban azt

javasolta, hogy kössenek inkább „szövetséget” egymással, ahol az eu-charisztikus Jézus létesít köteléket közöttük. Giordani igent mondott rá. 1949. július 16. volt.

Ezzel a lépéssel igen mély kontempláció időszaka nyílt meg Chiara előtt. Megsejtéseit megsz-

totta Giordanival, akit ez teljesen magával ragadott. Egy július 20-án kelt levelében prófétai hangon így szól: „Chiara szédítő magasságokba ért el, és olyan mély megvilágosodásban részesült, ami engem teljesen megrendít. A Szűzanyát leszámítva talán sohasem volt még

lélek, aki ennyire egyesült volna Istennel.”

Ezek a merész állítások egy olyan ember szájából hanganak el, aki az egyházatyák iskoláján nevelkedett, megírta Aranyszájú Szent János, Szent Jusztinus, Szent Pál, Szent Ignác és Istenes Szent János történetét. Nem történeti vagy filológiai művek ezek, hanem elmélkedései-

nek gyümölcsei, amelyben korunk embere számára teszi érthetővé e nagy szentek üzenetét. Az ő életük fényében látta meg Chiara tanításának és életének rendkívüli szépségét.

*Tommaso Sorgi
Fordította: Tóth Pál*

MINDENKIHEZ EL AKART ÉRNI

Az alábbiakban közreadott írást Igino Giordani 1977-ben vetette papírra.

Ebben az évben Chiara Lubichnak ítelték oda a Templeton-díjat. Mintha valami egyetemes egyetértés nyilvánulna meg ebben fajok, vallások és különféle nézetek között. Templeton célkitűzésének megfelelően a szeretet egyetemességét ismerik el választásukkal.

Chiara Lubichban Krisztus szeretetének apostolát ismerték fel, aki ezt a szeretetet életének evangéliumi tanúságtételével ajándékozza. Egy alpesi városból, Trentóból tört ez a fény az ég felé, hogy világossággal árássa el az emberlakta földet, és Isten egyetlen népévé fogja össze a rajta élőket.

A hirtelen jött hírnév nem zavarja meg egyszerűségét, még kevésbé befolyásolja távolságtartását az emberi önelégültségtől, hiszen lelkiségét a kereszten elhagyott Krisztus fájdalmára alapozza.

Chiara Lubich apostolságában elválaszthatatlanul öszszetartozik az Isten iránti és az emberek iránti szeretet. Már gyermekként, iskolatársainak írt kis leveleiben az áll, hogy „szeretessük meg a Szeretetet”. Épp ez a korlátok és fenntartások nélküli szeretet gyűjtötte köréje első társnőit, akik a háború alatt vele együtt szolgálták hősiezen a trentói rászorulókat, szegényeket.

Megfelelő eszközök és munkatársak nélkül, szegényen befogadott mindenkit, férfiakat és nőket, gazdagokat és szegényeket, gyermekeket és időseket. Mindenkihez el akart jutni: a kameruni bangwákon kezdve a politikusokig, az írókig és a művészekig, a braziliai *mocambóktól* a koreai nyomornegyedekig, De Gasperitől Daniel Ropsig, Bea bíborostól az Egyházak Világtanácsáig, a katolikusokon át az evangélikusokig, a reformátusoktól a nem keresztényekig, a nem hívőkig, az ateistákig.

Aki az életszentségre törekszik, az értékeln tudja adományait.

Athenagorasz „leányának” hívta, Teklának nevezve, és benne látta az egyik összekötő kapcsot VI. Pállal.

VI. Pál pedig 1968. márciusi levelében ezt írta neki: „Mennyi vigaszt, mennyi épülést, mennyi reményt adtak lelkünknek azok a hírek, amelyekről beszámolt nekünk az általunk annyira tisztelt és szeretett Athenagorasz pátriárkával folytatott beszélgetése után.”

Taizé alapítója, Roger Schutz így fogalmaz Chiara Lubich könyvéhez, az *Elmélkedésekhez* írt előszavában: „Tudatában vagyok annak, hogy Isten olyan nőknél kereszttől, mint Chiara, az egység felbecsülhetetlen eszközével ajándékoz meg bennünket, különvált keresztényeket.”

Igino Giordani

Még mindig élénken emlékszem arra, amikor Chiara és II. János Pál pápa 1999. február 12-én a Fokoláre Mozgalom püspök barátainak tartott magánkihallgatás végén néhány szót váltott egymással. „Mária Műve az Isten Műve” – mondta az idős pápa olyan ember elismerésével, aki érzi, hogy mélyen megértik és szeretik. Úgy maradt meg bennem ez a pillanat, mint a találkozás ikonja, ahol az egyház két profilja, a péteri és a máriás arculat ismert egymásra.

Eszembe jut erről, amikor Chiara 1985-ben, Mária Műve statútumának kidolgozása során megkérdezte Wojtyła pápát, hogy lehet-e mindig nő a Mű elnöke. Ő azt válaszolta: „Sőt, jó lenne!” S ez most már le van írva. A pápa meg is magyarázta: „Úgy látom, ti az

XII. PIUSZTÓL XVI. BENEDEKIG

A pápák elgondolásaihoz igazodott. Prófétaik képességgel megsejtette és megvalósította azokat. VI. Pál és II. János Pál szerepe.

egyház máriás profiljának kifejeződése vagytok.”

Gazdag és intenzív volt II. János Pál kapcsolata Chiarával, különösen a családok, a fiatalok, a papok és szerzetesek, a plébániák nagy rendezvényein, ahol gyakran – félretéve az előre meghatározott protokollt – meglepő kifejezéseket használt. Egyik alkalommal ezt mondta például: „Azt kívánom nektek, hogy legyetek egyház... Azt kívánom az egyháznak, hogy legyen olyan, mint ti.” Amikor a pápa már súlyos beteg volt, Chiara egy rövid videó-összeállítást készített a találkozásairól: „*Köszönjük, Szentatyá!*” címmel. A Szentatyá, amint megkapta, többször is meg akarta nézni.

Fontos esemény volt II. János Pál látogatása 1984. augusztus 19-én Rocca di Papában, a Mű nemzetközi központjában. Bemutatták neki többek között a fokoláre lelkeség széleskörű elterjedését a közép-kelet-európai, akkor még kommunista országokban. Rög-tönzött szavakkal így búcsúzott: „A szeretetnek voltak erőteljes megnyilvánulásai az egyház történetében. Ez a ti szeretet-radikalizmusotok, Chiaráé, a fokolariniké. A szeretet megnyitja az utat.” Még hozzáfűzte: „Látom, nagyon hűségeken követitek az egyháznak a II. Vatikáni Zsinaton megfogalmazott önmeghatározását.” Ezekről a

vasfüggönyön átszűrődő hírekről magam is hallottam Prágában, aki kénytelen voltam akkoriban ablakmosóként keresni a kenyerem.

Emlékezetes marad 1998 pünkösdje is: az egyházi mozgalmak és az új közösségek találkozója II. János Pál pápával. A pápa meglepő erővel hangsúlyozta, hogy egyformán lényeges az egyház karizmatikus és intézményes dimenziója. Chiara ekkor tett ígéretet, hogy a mozgalmak egységéért fog fáradni az egyház kebelében. Ennek gyümölcsei igen hamar jelentkeztek a katolikus egyházon kívül is.

A 2000. esztendő nagy jubileuma végén II. János Pál, a *Novo millennio ineunte* dokumentumban az egész egyházhoz felhívást intézett: törekedjenek mindenütt olyan lelkeségre, ami az egyházat „a közösség otthonává és iskolájává” alakítja. Pár nappal később a mozgalom bíboros és püspök barátainak írt levelében a pápa kifejtette, hogy ezzel a fokolárra utalt: „Ha így élük az egység lelkeségét, a közösségi lelkeséget, mely mozgalmatok jellemzője, akkor hamarosan bőséges gyümölcsöket fog teremni az összes hívő megújulására.”

Fel kell idéznem azt is, amikor II. János Pál pápa jóváhagyta a Fokoláre Mozgalom új ágát a „püspök barátokét”. 1996. május 21-én találkozott Chiarával és velem, hogy ezt útjára indítsa. A folyamatban az akkori Ratzinger

bíboros is meghatározó szerepet játszott a kánonjogi és teológiai kérdések egyengetésével.

A későbbi XVI. Benedek 1989. december 8-án találkozott a Castel Gandolfói Máriapoli Központban a Mú Általános Tanácsával. A Fokoláre Mozgalom hivatásáról szólva az evangéliumi fa hasonlatát idézte: kis magból születik, és végül ágai közt fészket raknak az ég madarai. Kiemelte, hogy a hit újfajta intelligenciával virágzik ki a mozgalmakban, melyek képesek azt új módon interpretálni és meg is ünnepegni.

Innentől a pápa és Chiara kapcsolatát kölcsönös, nagy tisztelet jellemezte. Chiara különösen abból a beszédből merített nagy erőt, amit Ratzinger bíboros '98 pünkösdjén tartott: „Az egyházi mozgalmak és teológiai helyük” címmel. Amikor az új pápát megválasztották, Chiara már gyengélkedett. XVI. Benedek több alkalommal érdeklődött az egészségről, üdvözlét küldte neki, és biztosította őt áldásáról.

VI. Pál pápa rokona volt Eli Folonarinak, Chiara közeli munkatársának. Először 1954 körül találkoztak, amikor Montini bíboros az Államtitkárságon dolgozott. Első beszélgetésük ihlette Chiara

egyik ismert elmékedését: „Ha egyik vagyunk, Jézus köztünk van. És ez fontos. Többet ér... egy nagy város – mondjuk – Róma múkinckseinél...; többet ér a lelkünknel.”

Milánói érsekként az olasz püspökök között Montini meghatározó szerepet játszott abban, hogy ne oszlassák fel a mozgalmat. Később pápáként nagy érdeklődéssel figyelte, hogyan fejlődik Mária Műve. Biztos akart lenni afelől, hogy a jogi jóváhagyás teljes mértékben megfelel-e annak, amire a karizma küldetése szól. „Itt minden lehetséges” – mondta egyszer Chiarának, és ő maga járt közben a státútum módosítása érdekében.

Ekkor és más pápai kihallgatások alkalmával Chiara egészen különleges egységet tapasztalt meg Istennel, mintha annak a teremnek „nem lenne teteje, mintha összeérne az ég és a föld”. Felismerte a pápa „közvetítő” voltát.

VI. Pál egyházfői küldetésének lényeges része volt az I. Athenagorász ökumenikus pátriárkával kialakult kapcsolat, amelyben néhány évig Chiara közvetítő szerepet játszott.

XXIII. János pápa az egység jelének és eszközének látta az egyházat. Elképzelése, amely a II. Vatikáni Zsinat lelkületévé vált, sajátos összhangban volt Chiara karizmájával. Nem véletlen, hogy az egyház

éppen az ő pápasága alatt hagyott jóvá egy olyan szokatlan valóságot, mint a Fokoláre Mozgalom, amelyben például szüzek és házások tartoznak egyazon fokolárba.

A korábbi években az egyházi hatóság hosszú és néha fájdalmas vizsgálatoknak vetette alá a mozgalmat. „A pápák azonban mindig megértettek minket” – erősítette meg Chiara. XII. Piusz több alkalommal is visszautasította azokat a javaslatokat, amik a mozgalom feloszlását célozták.

Fontos következményei voltak annak, amikor Pacelli pápa 1953. május 21-én fogadta magánkihallgatáson a mozgalom vezetőit. Hamarosan intenzív munka kezdődött a vasfüggönyön túl is, aminek jótékony hatását én is éreztem.

Más emlékek is eszembe jutnak. 1956-ban XII. Piusz a magyarországi forradalom véres kimenetelének hallatára rádióüzenetében így kiáltott: „Isten, Isten!” Chiara akkor késztetést érzett, hogy életre hívja „Isten önkénteseit”, egy új ágat ennek a mozgalomnak, mely sokrétű hatással van a társadalomra.

Egy napon meglepődtem azon, hogy a pápától kapott leveleit Chiara egy mindig látható helyen tartotta dolgozószobája falán, Rocca di Papában, szépen bekeretezve, két sorban elrendezve. Ez sok mindent elárul a Péter utódaival meglévő kapcsolatából. Aki az egység karizmáját és lelkiségét hordozta, mély összeköttetésben érezte magát azzal, aki az egyházban az egység egyetemes szolgálatát gyakorolja. Kapcsolata és találkozási a pápákkal meghatározó állomásokat jelentettek, de a benső kapcsolat folyamatos volt. Nem véletlenül írt naplójában arról a vágyáról, hogy a sírján majd a Szent Péter bazilika kupoláját ábrázolják.

Miloslav Vlk bíboros
Fordította: Nobilis Mária

Szemben:
Találkozás
II. János Pál
pápával
1984-ben.

Lent:
Chiara
Lubich Joseph
Ratzinger
bíborossal
1998-ban, a
Hittani Kongregáció akkori
prefektusával.

AZ UTOLSÓ ÉVEK

A 2004. szeptemberében kezdődött „éjszaka” vég-sőig elkísérte: fizikai szenvedés, lelki megpróbáltatások, megválaszolatlan kérdések. Chiara életének utolsó szakaszáról vall legközvetlenebb társa, Eli Folonari.

Az alapítók mindig egészen rendkívüli, személyes párbeszédben állnak Istennel, végig az életük folyamán. Létük utolsó szakaszára szinte mégis törvényszerűen jellemző egy igazi meredek emelkedő.

A mozgalom elnöklésével járó szokásos feladatok mellett fontos találkozók, utazások, nyilvános szereplések voltak előjegyezve Chiara Lubich naptárában 2004 szeptemberében. A Fokoláre Mozgalom alapítójának a hónap második felében azonban váratlanul, látszólag minden ok nélkül meg kellett állnia.

„Emlékszem, csak ennyit mondtott: Nem érzem jól magam” – idézi fel a történeteket Giulia Folonari, akit mindenki csak Elinek hív. Ő 1953-tól az alapító fokolárközösségében él, mint legközvetlenebb munkatársa.

Chiara 2006 novemberében tüdőgyulladásal került a Gemelli Klinikára. Miután a betegség lezajlott, még egy évig tudott foglalkozni a mozgalom legfontosabb ügyeivel. Ezután viszont rohamosan gyengült az állapota, légzési elégtelenség lépett fel, még inkább megpróbálva őt testi valójában. Hosszú és rendkívül intenzív életében sokat kellett szenvednie.

- *Hogyan élte meg a betegséget az utóbbi években?*

- Isten akaratának tekintette. Chiara hozzászólt, hogy minden

körülményben meglássa, és szeresse Isten akaratát. Ezt a betegséget is ilyen belső hozzáállással fogadta. Az orvos útmutatása Isten akaratának a kifejeződése volt számára, ezért a legmesszebbmenőkig engedelmeskedett. Mindig betartotta a kezelési előírásokat, hogy állapota javuljon, és Isten róla alkotott teremtés teljesíteni tudja.

- *Mi zajlott benne lelki értelemben?*

- Chiara életét csúcok és mélységek, fájdalmak és fények kísérték. Tavaly néhány feljegyzésén keresztül valamit megosztott velünk abból a nagy lelki próbatételéből, amit akkor élt.

- *Miről volt szó?*

- Elmagyarázta, hogy a lélek éjszakájában – ahogy Keresztes Szent János is írja – Isten radikálisan működik: megtisztítja a lel-

ket, anélkül, hogy az ember értené Istennek ezt a rendkívüli közbelépését. Csak Isten tudja, hogy mi történik, de Ő ott van, és munkálkodik.

- *Ezzel szemben mi történt Chiarával?*

- Nem érezte Istent, nem tapasztalta működését. Egy hasonlatot mondott erről: olyan, mintha a nap lebukott volna a látóhatár mögé, és végleg eltűnt volna. Írásaiból úgy tűnik, hogy ez az éjszaka még borzalmasabb volt. Ilyenkor azt kérdezi magától az ember: miért élek? Miért vagyok a világon? Miért éltem, ha az ideálom már nem létezik?

- *Lényeges kérdések ezek – még ha sokan nem is vallják be – a mai világban, mely nem akar tudomást venni Istenről.*

- Nagyon megdöbbenett, amit egyszer mondott: „A világ valamennyi bűnéért szenvedek, minden bűnöséért”. Abban a gyönyörű táviratban, amit a pápa küldött nekünk, pontosan a szenvedés megváltó értékét húzta alá. Ez teljesen egybecseng azzal, amit még élete

utolsó hetében mondott Chiara, érezhető volt belőle, hogy az egész világot nézi, az egész világot átka-rolja egyetemes ölelésével.

- Hiányzott neki a korábbi feszes életritmus? Nem érzett nosztalgiát?

- Chiara szótárából hiányzott a „nosztalgia” szó. Érezte: nincs már ereje megtenni, amit szeretett volna, mégis előre tekintett mindig, hogy valami újat hozzon létre.

- Nem tudott találkozni XVI. Benedekkel. Gondolom, mennyire sajnálta!

- Egész biztosan. Az egykori Ratzinger bíborossal találkozott annak idején, amikor még folyamatban volt az általános szabályzat jóváhagyása. Tavaly szeptemberben kicsit jobban érezte magát, és kifejezte vágyát, hogy elmenjen a pápához, de az egészségi állapota nem tette lehetővé.

- Több alkalommal fogadta a mozgalom tagjait. Volt valami vezérfonala a gondolatainak?

- A legkülönbözőbb kérdésekre válaszolt a mozgalommal kapcsolatban. De mindenkinek ezt az útmutatást adta: határozottan törekedjen, hogy egyre jobban megismerje és szeresse Jézust és Máriát, élje ezért késlekedés és megalkuvás nélkül az igét.

- És akik egy fokolárban voltatok vele, nektek mit mondott?

- Nagyon igényes volt mindig, ugyanakkor teli szeretettel. Az utóbbi években még inkább a szeretet teljessége jellemezte. Tényleg hihetetlenül türelmes volt, mert látta természetesen, hogy nem vagyunk az ő lelki szintjén. Az egység nem érte el mindig a kellő mértéket, de ő nem igazodott hozzánk, nem törődött bele. Érezte, hogy előre kell vinnie minket, ezért szavaival segíteni akart, hogy éljük a közösségi lelkiséget.

- Volt, ami örömet szerzett neki fizikai és lelki szenvedésében?

- Az Istennel való kapcsolat volt az élete. Ha ez hiányzott, semmi sem jelentett neki örömet. Valóban semmi. Mi pedig nem tudtuk, mi tévők legyünk, mert láttuk ugyan szenvedésének gyümölcseit a mozgalom életében, de neki ez nem sokat jelentett. Egy idő után kezdte mondani, hogy úgy érzi, ezek az eredmények szenvedéséből következnek. És vigaszra talált valamennyire.

- Gyakrabban gondolt a halálra fizikai hanyatlása miatt?

- Sohasem beszélünk a halálról. Talán belül érezte, hogy közeleg az a pillanat, de tudta, hogy Isten akarata lesz.

- Eközben is érdeklődött a világ eseményei iránt? Figyelemmel kísérte a híreket?

- A legutolsó időben nem nézett semmilyen műsort, nem is kérdezett a hírek felől. Csak azokból a levelekből tájékozódott, amiket a

Fent:

Chiara, Eli Folonari és Doni Fratta fokolárjuk napalijában, ahol számos találkozás zajlott.

Balra:

Gyerekek látogatása Chiaránál, akik beszámoltak neki ötleteikről és terveikről.

mozgalom közösségeitől kapott a világ minden részéről. Ezek révén tudott a különböző afrikai országokban történt zavargásokról, vagy a Venezuela és Kolumbia közötti feszültségről. Korábban azt mondta mindig: „Válaszolj azonnal, és mondd meg nekik, hogy imádkozom, és várom a további híreket.” A legutolsó időszakban már ezt sem mondta. Nem tudom, hogy a kimerültség miatt, vagy azért, mert a természetfeletti dimenzió fölébe kerekedett minden másnak.

- *Előfordult, hogy valami megnevetette mégis?*

- Nemrég meglátogatta őt Andrea Riccardi. Azt mondta Chiarának: „Látod, hogy lefogytam? Azért, mert régebben többször hívtál meg ebédre.” Mire ő: „Amint hazamegyek, meghívlak!” Ha ereje futotta, Chiara mindig benne volt a játékban.

- *Mi az utolsó írása?*

- Az ő tollából származik az a lelki gondolat, amit hamarosan közzé teszünk az egész mozgalomban. Újra és újra átjavította a szövegét. A kapcsolatunk minőségéről szól Istennel és egymással, a megélt evangéliumra épülő kapcsolatokról. De van tőle még

egy utolsó gondolat, egy üzenet, amelyet a németországi mozgalom ötvenedik évfordulójára küldött.

- *Egészen a halálig tartott lelki éjszakaija?*

- Időnként így szólt: „mama”, mintha segítséget, megértést keresne. Aztán néhány nappal ez előtt hirtelen azt mondta: „A Szűzanya!” – és maga elé nézett. Kicsit később megkérdeztem tőle, hogy érez-e vigasztalást. Igennel válaszolt. Egész délután derűs volt és bizakodó, és mosolygott. Az utolsó két-három nap nagyon békésen telt. Talán már az előzőek is, de időnként hívta a gyóntatóját.

- *Az utolsó héten Chiara többször jelezte, hogy haza szeretne menni. Örültem neki vagy aggodalommal töltött el?*

- Chiara írta még régebben, hogy a haldoklók gyakran haza kíváncskoznak, de ez a vágyuk nem a földi, hanem a mennyei otthonra vonatkozik. Amikor kifejezte ezt a vágyát, elszorult a torkom...

- *Chiara végül örült annak, hogy haza mehetett?*

- Természetesen. Éjjel egykor értünk haza. Másnap reggel, amikor felébredt, kinézett az ablakon a

kertre, és felderült, hogy süt a nap. Boldog volt.

Újra visszatért a napsütés: kívülből egyaránt. Aznap, március 13-án délután viszont rosszabbul lett. Sokan tudták még üdvözölni a betegágyánál. Egy utolsó kézszorítás, egy búcsúcsók... Folyamatosan jöttek az emberek, hogy ott legyenek édesanyjuk mellett – ahogy többen is mondták bizalmasan. Meghatódottság és fájdalom, hála és szeretet, miközben ablaka alatt megszülető énekek sora csendült fel.

Az utolsó látogató este tízkor érkezett. Ezt mondta neki: „Most belépsz az Atya ölére, hogy ott maradj mindörökké”. Chiara igennel felelt, készséges és határozott igennel. Ez volt utolsó szava.

Egész életén át sokat beszélt az „Atya ölééről”. Március 14-én hajnali 2 órakor megérkezett oda. XVI. Benedek pápa a már említett táviratában ugyanezt a kifejezést használta: „az Atya ölére”. Véletlen egybeesés lenne? Az alapítók életében gyakran előfordulnak ilyen egybeesések. Arra a gazdagságra utalnak, ami a maga teljességében idővel ki fog bontakozni mindenki javára.

Paolo Loriga

Fordította: Bakacsi Viktória

Chiara egészen 2008. januárjáig vendégeket fogadott. Itt Ernesto Oliveroval, a Serming mozgalom alapítójával látható és az „Együtt Európáért” ökumenikus bizottság szűkebb körében.

AZ ELHAGYOTT JÉZUS

Chiara felfedezése: Isten olyan mélyre szállt alá Jézusban, ahol már nincs Isten.

A Fokoláre Mozgalom története nem más, mint újra és újra felfedezni az „elhagyott Jézusban” összefoglalható misztériumot, és egyre mélyebbre hatolni benne.

Ez Chiara Isten-tapasztalatának rendkívüli újdonsága: Isten olyan mélyre szállt alá Jézusban, ahol már nincs Isten; Jézusban Isten magáévá teszi az Isten-nélküliséget az emberek között; szeretete olyan messzire jut el, hogy Szent Pál szavaival élve „bűnné” és „átokká” vált értünk (vö. Gal 3,12; 2Kor 5,21). Hogyan képzelhetnénk el nagyobb örülségét a szeretetnek, mint megosztani és megtapasztalni az elszakíttóságot Istentől, szeretetből azok iránt, akik távol vannak tőle, akár a saját hibájukból is! Ez messze felülmúlja azt a teológiát, mely csak igazságokkal és parancsolatokkal foglalkozik, nem mintha ebből valamit is el

akarnék hagyni. De itt valami más van: Isten misztériumának egy újfajta megértése. Következésképpen ez után a felfedezés után semmi sem volt fontosabb Chiarának és

mindazoknak, akik követték őt, mint keresni ezt a fájdalomtól meggyötört arcot.

Chiarának ez a felfedezése szerintem nemcsak azoknak ajándék, akik keresztényként akarnak élni, hanem a teológia számára is. A keresztények egysége, úgy, ahogy azt János evangéliuma a búcsúbeszédben megfogalmazza, bizonyos szempontból foglalata mindannak, amit Isten kér tőlünk, és tudomásom szerint ez az egység sohase ért el akkora radikalitást, akkora mélységet, mint Chiaránál. Ebben az egységben benne foglaltatik a Szentháromság élete, de Isten elhagyottsága is, amit Jézusban szenvedett meg. Olyan távlat nyílt meg ezzel, amelyet a teológiában sem ismertünk,

bár már előtte is voltak olyan teológusok, akik foglalkoztak ezzel a kérdéssel.

Klaus Hemmerle

Fordította: Prokopp Katalin

Fent:

1984. október 11. Chiara a püspökök ökumenikus találkozásán Isztambulban Dimitriosz pátriárkánál tett látogatása alkalmával.

Jobbra tőle Klaus Hemmerle püspök, balra Konstantinidisz Krizosztomosz metropolita és a pátriárka.

Lent:

Hemmerle püspök és Miloslav Vlk, akkori érsek Chiarával.

A NŐ EGY ÚJ EMBERISÉGBEN

Mélységes Isten-tapasztalatában gyökerezett női mivolta.

„Kamerun őserdejének közepén voltunk a bangwa törzsnél. A törzs királyára mély benyomást tett, hogy a mozgalom elterjedt mind az öt kontinensen, és e szavakkal fordult hozzám: »Hiszen Ön csak egy nő, azaz nem ér semmit. Magyarázza meg nekem, hogyan történhetett mindez.« E szavak hallatán, bizton mondhatom, teljesen a helyemen éreztem magamat, mert tudtam, hogy amit elmesélek, valóban nem egy nő műve, hanem Istené.»

Chiara ezzel a történettel kezdte ünnepi beszédét 1977-ben, Londonban a Templeton díj átvételekor. Számára ez mindig nagyon világos volt.

Érdemes elgondolkodni azon, milyen hatással lehetett a mozgalom születésére, felépítésére és elterjedésére, hogy az alapítója nő. Chiara soha nem tett különbséget a nemek között, de amit és ahogyan megvalósított, arról mindig eszünkbe jut, mennyire ritka ajándék, hogy a mozgalom vezetője egy nő.

Chiara létének, sajátos identitásának nem volt szüksége semmiféle

megkülönböztetésre, mert abban a mélységes Isten-tapasztalatban gyökerezett, amire nagyrészt akkor vetődött fény, amikor Máriáról beszélt, aki szép és magasztos volt, mert hatalommal ugyan nem rendelkezett, de életével a szeretet elsőbbségét hangsúlyozta.

Ezt lehetett érezni, amikor nagy hozzáértéssel írta le az egyház „máriás arculatát”, szeretetteljes és fénytel teli karizmatikus öleléshez hasonlítva, mely szükségszerűen a „péterei profilt” támogatja.

Vagy akkor is, amikor el tudta hallgattatni még az alapítókra jellemző belső sürgetést is, hogy hűséges maradjon küldetéséhez, és mindenekelőtt az egységet építse. Vagy amikor nehéz helyzetekben mindent kockára tudott tenni, hogy egy kapcsolatot megőrizzen.

Vagy amikor politikusok széles köréhez szólva nem félt mindenkit meghívni egy olyan politikára, ami hivatás: hivatás a szeretetre, ami egyben a valódi tekintély lényege. Programadó üzenetei is az evangélium ígéreihez kötődő bensőséges kapcsolatából fakadtak, s ma a világ több parlamentjében is idézik ezeket: „Szeresd a másik hazáját úgy, mint a sajátodat... Szeresd a másik a pártját úgy, mint a sajátodat...”

Szeretettből választott szüzességében vált egyetemessé anyasága, s ez főként abban mutatkozott meg, ahogy megtanította, hogy az egyetlen művészet a szeretet művészete, amely megsokszorozó hatása által mindenkit képes bevonnai a béke és a testvériség egyetemes tervének megvalósításába.

1989-ben, amikor egy alkalommal a nőnek az egyházban és a társadalomban betöltött különleges szerepéről beszélt, azt mondta: „Vannak nők, akik igazi reményt adnak, mert a Szentlélek támogatja őket.” Chiarán keresztül bizonyosan Ő fejezte ki magát, aki mindig „új dolgokat” művel.

Lucia Fronza Crepaz
Fordította: Szemerkényi Réka

Chiara Lubich Fontemben, Kelet-Kamerunban a bangwa törzs királyával, a „fonnal”, (jobbra) és Fonjemetaw királyával, amikor ígéretet tesznek a kölcsönös szeretetre a különböző (etnikai) népcsoportok között.

TANÉTA ÉS BUSÉTA

A *Famiglia cristiana* olasz katolikus magazin munkatársa könyvet jelentetett meg a Fokoláre Mozgalom alapítójával készített interjúból.

Nem volt könnyű interjú készítenem Chiarával. Az egész világon elterjedt Fokoláre Mozgalom számos kezdeményezést hívott életre – feltűnés és különösebb hírverés nélkül. Ennek oka a lelkiesség tagjainak mai napig meglévő visszafogottsága mellett a média közömbössége a lelki értékek iránt, de legfőképpen az alapítójuk személyes „rejtőzködése”, akit csak nagy nemzetközi összejöveteleken láthattunk, vagy amikor jeles személyiségekkel találkozott.

Sok hiábavaló próbálkozás után 1990 tavaszán mentem először Rocca di Papába, hogy Chiarával találkozzam. Beszélgetés beszélgetést követett, ebből született meg az interjúgyűjtemény. Olaszországban húsz kiadást ért meg, és tizennyolc nyelvre fordították. [Magyarul: *Chiara Lubich: Az egység kalandja, Új Város, 1992. – a szerk.*]

Első találkozásunkkor a belőle áradó nyugodt erő ragadott meg a leginkább: bensőséges békének mondanám, mely nyilvánvalóan Chiara igen mély lelkiességében gyökerezett. Minden megnyilvánulásában elegáns volt: sötét kosztüm, piros blúzzal, tökéletesen rendezett fehér fürtök, gyöngyből készült fülbevalóval. Pillantásában pedig hetvenéves létére a trentói kislány gyengéd tekintetét láttam. Rögtön azzal kezdtem, hogy a mozgalmon kívül miért tudunk róla olyan keveset. „Fárasztó személyes kérdésekre válaszolni – indokolta idegenkedését az interjúktól. – Szerintem haszontalan,

sőt tényleg vezet. Én csak eszköz vagyok egy mű, Isten művének az építésében.”

Eszköz... Ugyanezt a kifejezést hallottam Kalkuttai Teréz Anyától is egy nekem adott interjúban: „Eszköz, ceruza vagyok Isten kezében. És Ő azt ír, amit akar.” Egy másik alkalommal újra megkérdeztem Chiarát, miért szerepel olyan keveset a nyilvánosság előtt. Ezt az elbűvölő választ adta: „*Tanéta és buséta* – ahogy saját nyelvjárásában tanította egy szentéletű veronai pap. – Szeretem ezeket a szavakat. Azt jelenti: légy alázatos, ne feltűnősködj, ne csapj nagy hűhót. Mi a Szent Család nyomdokain járunk, az ő életükről csak azt tudjuk, hogy csöndben és serény munkával telt.”

Amikor távoli vidékeken jártam a munkám során, ott is találkoztam a mozgalom tagjaival. Egyikük Amazóniában, egy kihálás szélén álló bennszülött törzsben, a *yanomamik* közt éli Isten önkénteseinek a hivatását. Olvasta könyvemet Chiaráról, és elkísért a törzs tagjaihoz, akik jó barátként fogadtak bennünket. Egy máltai fiú Jeruzsálemben az első intifada idején segített kimenekülni a

vészből, mikor kövek és könnygázbombák hullottak. A patriarchátuson dolgozott. Segítségével sikerült kiszurrannunk a biztonságos utcáskákon át. Tavaly októberben Washington városában jártam. Egy aprócska női fokolár tagjait kerestem fel Bethesdában. Minden fokolarina ragyog, mikor Chiaráról beszélünk. „Veled olyan, mintha Mária lenne közöttünk” – mondta a brazil származású Maria Christina, aki egy washingtoni klinikán dolgozik orvosként.

Ha felébred bennem a gyanú, hogy az alapító iránti kivételes szeretet „személyi kultuszhoz” vezetne, a venetói nyelvjárásban említett *tanétára* és *busétára* gondolok. Chiara nem szerepelt újságokban és televíziókban, távol tartotta magát a média világától, mellyel hírnevet szerezhet magának valaki. Chiarát a szívekben lehet tetten érni, mint a Lélek készíttetését és a kegyelem eszközét.

Franca Zambonini

Fordította: Zólyomi-Katona Theodóra

HA EGYEK VAGYUNK

Ha egyek vagyunk, Jézus köztünk van. És ez a fontos. Többet ér minden más kincsnél, melyet szívünk birtokolhat: többet ér anyánál, apánál, testvéreknél, gyermekeknél. Többet ér a háznál, a munkánál, a birtoknál; többet egy nagy város – mondjuk Róma – műkincseinél, többet ér üzleti ügyeinknél, többet a természetnél, amely virágokkal, rétekkel, tengerekkel és csillagokkal övez; többet ér a lelkünknel!

Ő az, aki örök igazságaival megihlette szentjeit, és így korszakot alkotott minden korszakban.

A jelen kor is az Ő órája: nem annyira egy szenté, mint inkább az Ővé; a köztünk lévőé, a bennünk élőé. Mert Ő él bennünk, ha a szeretet egységében építjük Titokzatos Testét.

De ki kell terjesztenünk Krisztust: megnövelni újabb tagokkal; Hozzá hasonlóan a Tűz hordozóivá kell válnunk, ami felolvaszt minden emberit az isteniben, ami maga a működésben lévő szeretet. Mindenkit egygé tenni, és mindenkiben életre kelteni az Egyet!

Akkor éljük azt az életet, amelyet Ő ad nekünk minden pillanatban.

Alapvető parancsolat a testvéri szeretet. Ezért mindennél többet ér az, ami őszinte testvéri szeretetre vall. Semmit sem érnek tetteink, ha nincs meg bennük a testvéri szeretet érzése. Mert Isten: Atya; mindig és csakis gyermekei ügyét viseli a szívében.

Chiara Lubich
(Elmélkedések, Új Város, 1995.)

ÉLŐ SEJTEK

Chiara nem gondolt arra, hogy fokolórokat alapítson, mégis ezrével hívott életre olyan csoportokat, melyek „létét egyedül a szeretet táplálja”.

„Háborús idők jártak és minden összeomlott...” – így kezdődik a jól ismert elbeszélés, mely elhangzott már New York és San Paolo felhőkarcolóiban, nagyvárosok elhagyott peremkerületeiben Bombaytól Nairobiig, kisebb csoportok és a világ minden részén összegyűlt tömeg előtt is. Arra hív ez a mélyen az evangéliumban gyökerező történet, hogy kölcsönösen szeressük egymást, hogy Isten vezetésével mindig az emberiség számára öröktől fogva kijelölt úton járhatunk: az egyetemes testvériség útján.

A történet egy kis olasz városban, Trentóban kezdődött és terjedt onnan Indonézia eldugott falvaiba, Amazónia őserdőibe, ahol sem Trentóról, sem a Tridenti Zsinatról nem hallott még senki. Akiről ez a történet szól, olyan ajándékot hordozott létével, amit Isten bízott rá. Kezdetben saját maga sem volt tudatában ennek nagyságával, de a változások közepette is mindig meg akart felelni, teljesen Istennek adott szívvel, aki egyszer megszólította a lelkében: „Add magad nekem teljesen.”

Sokan követték, kezdetben százával, majd ezrével, és most már több millióan vannak, akik erejüket és tehetségüket az egység megvalósítására áldozzák. Néha ugyan álomnak tűnik, mert újabb és újabb konfliktusok robbannak ki, mint ahogy álomnak tűnt akkor is, amikor a II. világháború idején mindez elkezdődött.

Mikor az ember belép az ENSZ üvegpalatájának előcsarnokába, olyan érzése támad, mintha egy erődbe lépne be, mert mindenütt fémdetektorokat lát. Így volt ez akkor is, amikor Chiara az ENSZ-ben beszélt 1997. május 28-án. Ugyanaz a lelkület visszhangzott, mint a kezdetekkor Trentóban, de egy új vonással gazdagodva. Ugyanazok a korszakalkotó iránymutatások hangzottak el, ám merész javaslat formájában: éljék meg a nemzetek a nagyobb jó érdekében a kölcsönös szeretetet egymás közt.

Elég valóságértelmenek tűnt, hogy ezek között a falak között ilyesmiről is hallhatnak – éppen azok, akiknek feladatuk, hogy a párbeszédet minden szinten előmozdítsák. De Chiara saját javaslatát a párbe-

Nagy képen:

Rómába a 2005-ös Familyfestre az egész világról érkeztek családok.

Jobbra:

Chiara néhány kisgyermeket üdvözöl a Madrid melletti Laganès településén a 2002-es spanyolországi útja alkalmával.

Szemben lent:

Fiatalok a németországi ökumenikus modelltelepülésén, Ottmaringban.

szedre már megvalósultnak látta, mert a világban létezett immár több ezer „lángra lobbant fokolár” az általa alapított Fokoláre Mozgalomban. „Arról az Istenről kell folyamatosan tanúságot tennem, akit mindennél és mindenkinél jobban szeretek” – mondta beszédében. Ezért terjedt el hihetetlenül gyorsan Chiara életideálja a világ sok országában.

Mára ebből nagy és egyetemes család alakult ki, mely hatalmas hálózathoz hasonló, amit végtelen sok csomó tart össze: kisebb vagy nagyobb, időleges vagy állandó közösségek, melyek szépsége és gazdagsága az evangéliumi életből fakad. Alapjuk az ige: „Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.” (Mt 18,20) Reményt jelentenek, új utakat nyitnak, és ezzel – Chiara kifejezésével élve – „mosolyra fakasztják a világot”.

Hasonlítható a sok közösség egy kaleidoszkóphoz is, melyben a színek újabb és újabb kombiná-

cióját találjuk. Chiarától indultak útjukra olyan emberekből álló csoportok, akik például a közösségi művészetért, az emberléptékű politikáért dolgoznak, önkormányzatokon, iskolákban, gyárakban, sport klubokban. Számtalan különböző szín, egyazon forrásból.

Egyszer azt mondta Chiara, hogy akik elvesztették az élet értelmét, újra megtalálják, mert közöttünk olyanokkal találkoznak, akik „mindent szeretetből adnak”. Így is történt, ebben ő járt elől jó példával.

Mindig közel volt övéihez, akik valamilyen módon saját gyermekei voltak mind, és mindig is közel lesz hozzájuk. Továbbra is olvasni fogják az általa írt leveleket, s ezek hozzájárulnak a sok ezer sejt, a hálón lévő csomók, a mozaik darabjainak építéséhez, melyek a Fokoláre Mozgalom megszámlálhatatlan „élő egységét” alkotják. Ezek a levelek a szenvedőt az együttérzésről, a beteget az imáról biztosították, a gyerekeknek fontos kérdésekre adtak választ, a csa-

ládoknak tanácsot, az özvegyek találkozója mottót, az utazóknak sokatmondó üdvözlét. „Szeretni, szeretni, szeretni”... „Mindent legyőz a szeretet”...

„Mindig szeressünk”... „Legyünk üresek önmagunktól, hogy be tudjuk fogadni a bölcsességet”... „Maradjunk mindig Istenben”...

„Nagy mozgalmat alapítottál” – mondták sokszor Chiarának. Igen, nagy mozgalomról van szó, sok-sok fiatal, serdülő és gyerek tartozik hozzá, valamint megújult családok, idősök, akik feladatuknak tekintik, hogy átadják élettapasztalatukat. A legkisebbek egyike írta Chiarának, miután találkozott vele, hogy úgy tűnt neki, mintha tűz haladt volna el mellette. És így fejezte be: „Tudod miért? Mert te mindenki szeretete vagy, te a világ szeretete vagy.”

Befejezőképpen idézzük fel a Vallások a Békéért Világkonferenciájának (WCRP) nemzetközi nagygyűlését, melyet 1999-ben

Jordániában, Ammanban rendeztek, s ahova Chiarát főelőadóként hívták meg. A szünetekben sok-sok küldött ment oda hozzá a világ minden részéből, hogy üdvözlje. Különböző népekhez tartozó, más-más bőrszínű és korú személyiségek, buddhisták, zsidók, muszlimok, hinduk és különböző felekezethez tartozó keresztények köszöntötték. Chiarát ez meglepte, és szinte önmagának mondta: „Milyen messzire eljutott a szeretet!” Igen, számára a mozgalom mindig és csakis szeretet volt. Aból a karizmából született, mely az ő megfogalmazása szerint „olyan szeretet, ami egység, ami egyház, amihez 'ketten vagy hárman' kell lennünk”.

*Serenella Silvi
Fordította: Tóth Judit*

„OLYAN, MINT MI”

Chiarának mindig gyengéje volt az új nemzedék. Sosem vonakodott megosztani a fiatalokkal nagy ideáljait, és mindig maximális nagylelkűséget kért tőlük.

Öröm tölti el az embert, amikor a fiatalok, talán Chiara jövőbe néző, életől sugárzó tekintete láttán, talán célra törő állandó dinamizmusa és magával ragadó lelkesedése miatt, esetleg egyszerűen természetes érzésből azt mondják róla: „Olyan, mint mi!”, „Megért bennünket.”; „Érthetően szól hozzánk, és vezet, mint senki más”. Gyakran hallottam ilyen kijelentéseket.

Korát tekintve is fiatal volt, amikor a Fokoláre Mozgalom az első lépéseit tette, és ebbe a kezdődő új életbe vonta bele a legkülönbözőbb korú embereket, de főként a fiatalokat, akik készek voltak követni őt az akkor még ismeretlen úton.

Az íróasztalomon álló megsárgult fénykép visszavisz azokba az időkbe, amikor Chiara egy árvaházban tanított. Megdöbentő a rongyokba öltözött, mezítlábás gyerekek szegénysége, de még inkább megragad a mosoly az arcukon: nincs semmijük, az iskola nem tud nyújtani semmit, de a szeretet miatt, amivel a tanítónő törődik

Balra:
Chiara a
2002-es
Szuperkong-
resszuson, a
Kolosszeum
előtt üdvözi a
gen 3-akat.

Szemben:
Az Ifjúsági
Világtalálko-
zó részeként
megrendezett
2000-es római
Genfesten a
Flaminio Stadi-
onban.

velük, ragyogó arccal tekintenek a jövőbe. Jelzés ez: olyan nevelést kapnak, ami nem az eszközökre épít, nem múlik programokon vagy technikákon, maradandóbb alapokra, a valódi személyes kapcsolatokra épül.

Eljött a diáklázadások éve, 1968, és Chiara továbbra is a fiatalok oldalán állt, a mozgalom második nemzedékét látta bennük, akik majd továbbviszik az evangéliumi forradalmat, mely addigra egyre jobban elterjedt.

A világ forradalmait visszhangozva fordult feléjük: „Világ fiataljai, egyesüljetek!” Nyitott és határozott párbeszéd kezdődött Chiara és a mozgalom fiataljai (a *genek*), illetve kortársaik között, akikkel gyakran találkozott utazásai során, és a különböző rendezvényeken.

Egy emlék a sok közül: Flaminio Stadion, Róma, 2000 augusztusa. Bizonytalan léptekkel, de kitárt karral szinte átöleli a jelenlévő több tízezer fiatal. Keresztülér a zöld sportpályán, és fellép a színpadra. A hangos zene sem nyomja el a tapsot, mely jelzi a kézzelfogható kapcsolatot közte és az ünneplő sokaság között. Szavai köz-

vetlenek, javaslatának súlya van, a mélyen megélt evangéliumból fakad, mégis mindenki úgy érzi, hozzá szól, belevonja őt valamibe: legyenek genek vagy más mozgalmak fiataljai, keresztény, hindu, buddhista és muzulmán fiatalok, útjukat keresők vagy a világból kiábrándultak.

E lármás, mégis ünnepélyes lelkesedést figyelve, mely minden találkozáson jelen van azzal az érzéssel együtt, hogy a tömegben ülünk, mégis négy szemközt vagyunk vele, eszembe jut saját gyerekarcom, melyet viszontláttam a mozgalom kezdeteiről szóló egyik videofelvétel: tátott szájjal figyelem Chiarát, amint válaszol kisebb-nagyobb kérdéseinkre.

Visszagondolva a közben eltelt évekre, számtalan találkozásunkra, a bőromön érzem lelkesedését, az örömét, hogy a fiatalokkal együtt élhet, akik újabb és újabb nemzedékeket képviselnek, de biztos léptekkel követik őt, mert érzik, hogy velük van, és mindig bízik bennük.

Chiara még a legsötétebb statisztikák láttán sem hagyta soha, hogy az általános pesszimizmus irányába befolyásolják. Mindig meglátta

és másokkal is megláttatta az értékeket, a lelkesedést, az idealizmust és az életerős lendületet a fiatalokban. A legértékesebb lelki kincsekkel ajándékozta meg őket. A fiatalokban látta a reményt, az Istentől kapott fény letéteményeseit.

Chiara a nevelés válsága miatt egyre növekvő aggodalom közepette a rá jellemző, személyiségéből természetesen fakadó pedagógiával beszélt a fiatalokkal ápoló élő kapcsolat felmérhetetlen értékéről, amely az igazi növekedés egyetlen útja. Valóban tanítónő volt, mert hiteles tanúságot tett, előítéletek nélkül tekintett mindenkire, bizalmat adott, és arra bátorította a fiatalokat, hogy maguk is segítsenek másoknak. Így elérte, hogy a kölcsönös ajándékozásra épülő kapcsolatban legyőzzék a nemzedékek között elkerülhetetlen különbözőségeket.

Ha a Fokoláre Mozgalom alapítója és a fiatalok közötti kapcsolatról szólva csak azokat a pillanatokat említenénk, amikor a tömegekkel találkozott, sok lényeges szempont figyelmen kívül maradna. Például az, hogy sok ezer személyes levelet kapott tőlük: kisgyermek első soraitól kezdve

Chiara a gen4-ekkel (a Fokoláre Mozgalom legifjabb tagjaival) egy kongresszuson a castelgandolfói Máriapoli Központban.

diplomás fiatalok írásaiig. És a levelekre mindig érkezett válasz, értékes iránymutatás, főleg bátorítás, amelyből megérted, hogy nem vagy egyedül az élet nagy lépéseiben.

Felidézhetjük a személyes találkozás különböző pillanatait, amikor mindenki otthonra, megértésre, támaszra, megújulásra talált. Ahogy nemrég egy csoport gyerek is, akik egy kicsit vele szerettek volna lenni, a „nagyok” nélkül. Chiara pedig betegen, gyengén is fogadta és meghallgatta őket, majd pár nap múlva mások is jöttek, hogy énekeljenek az ablaka alatt, és ajándékot hozzanak a születésnapjára.

Chiara soha nem takarékoskodott szeretetével, a fényvel és bölcsességgel. Mindig csendesen és feltűnés nélkül adta, főként azoknak, akiknek leginkább szüksége volt rá, azzal az egyszerűséggel és természetességgel, melynek hatására sokan megnyíltak. Ezek a kapcsolatok folytatódtak azokkal is, akiknek az élete később más irányt vett. „Szeretném neki hálá-

mat kifejezni – mondta most egy barátom, akivel fiatal korunkban ugyanazért küzdöttünk, ám később más útra tért. – Sok mindent adott nekünk, ami nem múlik el.”

Mivel egyre kevesebbszer jelent meg nyilvánosan, az utolsó években sok fiatal nem találkozhatott már vele személyesen. Szavai és pillantása mégis eljutottak mindenkihez, még ha csak egy blogon, egy interneten elérhető videón, egy könyvön vagy valamelyik tőle induló kezdeményezésen keresztül is, melyet éppen a fiatalok lendülete működtet világszerte. Ők azok, akik különböző frontokon továbbviszik az ő szeretet-forradalmát.

Folytatódik vele a párbeszéde mindenkinek. „Tudom, hogy mindig számíthatok rá – erősít meg Luisa Németországból –, leírhatom neki minden gondolatomat, tudva, hogy választ kapok rá”. „Kerestem valami nagyot, szépet és eredetit – említi Lakisz Görögországból – és rátaláltam erre az asszonyra, nagyszerű karizmájával. Nem találkoztam vele szemé-

lyesen, csak az írásaival, a követői örömeivel és kölcsönös szeretetével, de forradalmasította az életemet.” „Számomra egy nagyszerű barátónő, aki mindig segít – folytatja a sort a pakisztáni Mún –, ezért felelősségemnek érzem, hogy sokakhoz eljuttassam a tőle kapott fényt.”

„A Fény, ami kiáradt a földre – írja Gioia –, eljutott hazámba, Koreába is. Bölcsességgel ajándékoz meg, segít, hogy mindenkit szeressünk, mert megadja a választ minden fájdalmas kérdésünkre.” „A mai világ egy forradalmi alakja – mondja brazilos lendülettel Josiane –, hiszen elhozta az emberiség számára a béke reményét. Tőle tanultam meg a valódi szeretetet, és hogy mi a boldogság. Ő nekem az igazi asszony és édesanya.” „Valójában céltalanul bolyonghatnánk a világban – így Diego és Miguel, egy mexikói testvérpár –, ezzel szemben, hála neki, aki vezetett minket és a családukat, megtapasztaltuk Jézus követésének az örömét. Számunkra ő a radikalitás és e század kereszténységének a példája.” Immaculée Ruandából így fejezi be: „Olyan, mintha tökéletesen ismerne. Szükségem van rá, és érzem, hogy a szívemben él, én pedig az övében.”

Olyan fiatalok szavai és tettei ezek, akik kézzelfogható közelségbe hozzák Chiara álmát: „Mielőtt megszülettetek volna, mielőtt létrejött volna a második nemzedék, a hegyekben jártam, Svájcban. Éjszaka egy úton ereszkedtem lefelé, az ég tele volt csillagokkal. Ahogy felnéztem, a Tejutat láttam... tele csillagokkal! Apró, apró csillagok, és nagyon-nagyon sok. Az ég nézve megértettem – Jézus megértette velem –, hogy megszületik a második nemzedék, akik ti vagytok, és hogy soha nem ér véget.”

Francesco Châtel

Fordította: Sudár Balázs

KEZÜNK ÜGYÉBEN A BOLDOGSÁG

Chiara Lubich egy olyan mű megalapítója, ami a család példájára épül, ezért lehet ilyen sokoldalú, hiszen szüzek, világiak, gyerekek, fiatalok, papok, szerzetesek, püspökök, tömegmozgalmak, kiadók, városkák, iskolák, tanulmányi központok alkotják.

Talán nem véletlen, hogy az első, még határozatlan és kimondhatatlan meghívást Chiara Loretóban kapta, egy Mária-kegyhelyen: azt tartják, hogy a názáreti házat, a Szent Család lakhelyét őrzik ott. Mint tudjuk, 1939-ben úgy érezte, megtalálta a számára kijelölt utat, ami igen nagy boldogsággal töltötte el, ám az okát nem tudta volna megmagyarázni. Csak később

Chiara felismeréséből egy nagy mozgalom formálódott, és mára az egész világon elterjedt. Mint kovász hatja át a család kultúráját.

értette meg, amikor fény derült a „fokolár valóságára”, hogy a természetfölötti egység titka a családi együttélés szüzek és házások közt.

Chiara úgy szerette és értette a családokat, mint kevesen rajta kívül. Átlagos családból jött: édesapja szocialista volt, édesanyja mélyen hívő katolikus; volt két

lánytestvére és egy idealista bátyja, aki az *Azione Cattolica* szervezetéből a partizánok közé került, majd harcos kommunista lett. „Mégis nagyon szerettük egymást, a család mindig egy volt, mindenek fölött állt” – mondta Chiara.

Talán ide vezethető vissza készsége a párbeszédre a másként gondolkodókkal. Magától értetődő volt számára, hogy elébe menjen a másoknak; családi erénynek számított ez a nyitottság a világra.

„A kezdetektől, már az első csoportunk közelében ott voltak a házások – meséli egy 1960-as beszélgetés alkalmával –, akiket a férjüktől vagy feleségüktől függet-

Mindig is köztudott volt, hogy Chiara mennyire szereti a gyerekeket. Mindenütt köszöntötte őket, és ők ezt örömmel viszonozták. Mosolyának egyszerűsége mindenkit meghódított, minden korosztályt.

lenül is vonzott, hogy teljesen Istennek ajándékozzák magukat ebben az ideálban, amennyire házaspárunk ezt lehetővé tette.”

Mindannyian tudjuk ugyanis, hogy egyedül jutunk a mennybe, nem pedig a férjünkkel vagy a feleségünkkel. Tehát a család csak itt a földön létezik? „Mégis hamarosan tapasztaltuk – folytatja Chiara –, hogy az Úr teljes családokat is hívott, hogy részt vegyenek mozgalmunkban. Ez valóban nagyszerű dolog!” Válaszol ez a lelkiség az apa, az anya, a nagypapa, a nagymama, a kisgyermek és a fiatalok igényeire egyaránt. Megfelel az egész családnak. „Azonkívül, ha meg akarjuk valósítani Jézus álmát, hogy »legyenek mindnyájan egy« – folytatja Chiara –, akkor nem zárhatjuk ki ebből a családot, ezt az Isten alkotta intézményt sem. Éppen ezért alapvető része a család a Fokoláre Mozgalomnak, hiszen célunk az emberek közötti egység.”

Chiarának találkoznia kellett Iginó Giordanival, hogy Isten terve kiteljesedhessen a mozgalomról. Ez részben a családokat érinti, ahol a házaspárok „néha együtt, néha meg külön-külön szert tehetnek a fokolárokban a tökéletességre, s annak kovászát szétvihették az arra éhező világba. A szeretet tüzevel bejárnak minden égtájat, és hidat vernek, világot átívelőt” – írja Giordani.

1964-ben, Valtounanche-ban Chiara szavai megerősítik ezt a víziót a családfokolárról: „Az ilyen családnak hatalmas vonzereje van, mert a világ éppen ezt a két dolgot keresi: a boldogságot a szeretetben. Ezek a családok csodálatosak, mert bennük teljes valóságában érvényesül a szentségi és a természetes élet. Valami nagyon szép dolog hát, amit nem is tudok egészen leírni.”

Három évvel később, 1967. július 19-én a Firenze melletti

Loppianóban éppen az első házaspárok számára rendezett iskola zajlik. Telefonhívás érkezik a mozgalom központjából: Chiara szeretne beszélni velük, új mondanivalója van a számukra. Rögtön buszra szállnak, és mennek Rómába.

Chiara rögtönözve beszél, mint ha kicsordulna a szíve, alig várja, hogy bejelenthesse: a „család világa” a mozgalomban új lépésre kapott meghívást. Az alapító ihletettségével és határozottságával szól: „Meg kell születnie, és én itt most bejelentem nektek, hogy megszületik a családok számára művünknek egy igen széleskörű, házaspárokból álló mozgalma. Ez a

nagy mozgalom rátok támaszkodik, és ma bejelentjük, hogy megszülethet!” De nem áll meg itt. Megújult családokról beszél, ahol a legkülönfélébb hivatások születhetnek, mint egy melegágyban, iskolák születnek a Múben részt vevő házaspárok részére. Egy állandó formálódási iskola – pontosítja Chiara, ahová időről időre jöhetnek családok. Beszámol még a egyes-csoportokról, akik a szeretet felfedezését Isten ajándékaiként élik meg; kiadókról beszél, zenéről és dalokról, a média eszközeiről.

Prófétai beszéd volt, amely szinte a székekhez láncolt, az istenivel

Familyfest, amelyen 12 évente több tízezer család vesz részt szerte a világon. A kép 1993-ban készült. A rendezvénybe a televíziós közvetítéseken keresztül több mint százmillió néző kapcsolódott be.

töltött el bennünket, ugyanakkor rengeteg kérdéssel és felelősséggel is. Mert a tennivalók felsorolása után Chiara felsorolta a hordozásra váró kereszteteket is: az özvegyek, az árvák, az elváltak mind-mind az elhagyottságában kiáltó Jézusra emlékeztetnek. Majd így fejezte be beszédét: „Itt előttetek, mintha egy másik Jézust látnék. Jézust, aki nézi a tömeget és megesis rajta a szíve: mert a világból az a rész nehezedik most a vállatokra, amely a leginkább széttöredezett, a leginkább hasonlít az elhagyott Jézushoz. Mert maga Jézus nézi rajtunk keresztül ezeket az embereket, Ő az, aki kirobbantja ezt a hatalmas mozgalmat, hogy a könyörület ne az érzések szintjén maradjon, hanem tettekké váljon.”

Eltelt negyven év, és ez a prófécia lassanként megvalósul. Az Új Családok már valóban nagy mozgalom, és szerte a világon elterjedt. Szinte nincs a Földön olyan nagyváros,

ahol ne lenne legalább egy csoportja. Kongresszusokat és iskolákat szerveztek, három nagy *Familyfestet*, amelyek hagyományt teremtettek és történelmet írtak a családszervezők körében. Bekerültek a médiába, hatottak a politikára, egyre inkább segítve a párbeszédet a társadalomban, a kultúrák között.

Nagyszabású szolidaritási vállalkozásba fogtak a rászoruló gyermekek javára. Ennek eredményeként huszonöt év alatt harmincezer gyermek és családja lett önellátó a „táv-támogatás” révén. Elősegítik a nemzetközi örökbefogadást. Egyszóval kezd kézzelfogható valóssá válni mindaz, amit Chiara abban a prófétai beszédében megfogalmazott.

Persze nem minden. Chiara családok iránti szenvedélye még a család intézményének kulturális és társadalmi „sötétségét” is átölelte, ahol legmélyebb az emberiség töredettségére: magányosok, elhagyot-

tak, özvegyek, elváltak. Pontosan e felé a sokaság felé fordul újabban az Új Család Mozgalom (nemzetközi statisztikák szerint a családok nyolcvan százalékát érinti valamilyen formában a válás), ugyanazzal a tűzzel a szívében, ahogyan azt Chiara is tette.

A közelmúltban egy elváltak és újraraházasodottak részére tartott találkozóra maga Chiara küldte el utolsó szeretetüzenetét, ami mélyen meghatotta az érintetteket. Tudta, hogy a találkozó végén a Szentírásból olvasnak fel és megcsokolják Krisztus keresztjét, ezért elküldte feszületét, ami előtt 1943. december 7-én egy éjszakát átvirrasztott, mielőtt kimondta volna életre szóló igenjét Istennek.

A családok iránt érzett határta-
lan szeretetének kifejeződése volt ez, az édesanya gyengédségének jele, aki a szívébe fogadta az egész emberiséget.

Nedo Pozzi

Fordította: Menczerné Szabó Judit

Ma is egyértelmű, ám idővel még inkább kitűnik majd, milyen hatást gyakorolt Chiara Lubich egységkarizmája és közösségi lelkiisége az egyház életére. Visszatekintve a Fokoláre Mozgalom több mint hatvan éves tapasztalatára, jól látszik, hogy születése és fejlődése milyen szorosan kötődik azokhoz az eseményekhez, amelyek felkészítették az egyházat a harmadik évezred kihívásaira. A negyvenes években Trentóban kibontakozó újszerű evangéliumi lelkület gyors elterjedésével az egész világon előkészítette az egyház megújulását, és megelőzte azokat a döntéseket, amelyeket XXIII. János pápa is várt a II. Vatikáni Zsinattól. Ezért nem meglepő, hogy II. János Pál pápa – amikor 1984-ben meglátogatta Márai Műve központját – kiemelte, hogy a Fokoláre Mozgalomban hitelesen felismerhetők a Zsinat utáni egyház vonásai.

KÖZÖSSÉGI LELKISÉG

Az egység karizmája modern lelki utat kínál a különböző hivatású embereknek, hogy a világra nyitottan az egység és a testvériség építői legyenek.

Az evangélium újra felfedezésével, Isten eleven szavának hatására közösségek születtek, melyekben a kegyelem valós testvéri kapcsolatokat hozott létre, mint az őskeresztények idejében. Isten ígét életre váltani – ennek gyakorlata ma már mindenütt elterjedt, milliók megkülönböztető jegye lett, mely láthatóvá teszi Isten gyermekeit. Chiara a megélt evangéliumra összpontosító lelkiiségével megfelelt a Zsinat kívánságának – amit a pápák később megerősítettek –, hogy felszabaduljon a Lélek ereje, és elindítsa az új evangelizációt.

Ahogy Palesztina utcáin Jézussal találkoztva sokan vonzást éreztek, hogy kövessék, ugyanúgy éreztek ezrei Isten tervére, amikor kapcsolatba kerültek a mozgalom tagjaival és közösségeivel, ahol a kölcsönös szeretetben Jézusnak akartak életet adni egymás közt. Hívások virágoztak ki: hagyományos és a Szentlélek által életre hívott új hívások, köztük kifejezetten világi hívások is, melyekben megtaláljuk a közösségi gazdaság vállalkozóit éppúgy, mint a politikai mozgalom egységért tevékenykedő politikusait.

Ezt a virágzó, hiteles keresztény életet Jézus új parancsa táplálja, amit tanítványaira hagyott, s ez egyben a lelkeség egyik alappontja: „Szeressétek egymást, ahogy én szeretlek titeket” (Jn 15,12). Akik arra törekszenek, hogy közösségben és kölcsönösségben éljenek, míg csak ki nem érdemlik

az egység ajándékát, eljutnak az egyház lényegének a felfedezésére, mely „jele és eszköze az Istennel való bensőséges egyesülésnek és az egész emberi nem egységének” - amint azt a Zsinat állítja (LG 1). Az evangéliumnak ebből a közösségi dimenziójából, a Szentháromság titkából fakad az a „közösségi lelkeség”, amit Chiara Lubich a fejlődés és a megújulás forrásaként az egyháznak ajándékozott. Lelkesége sajátosságát és különleges erejét az adja, hogy kulcsfontosságú helyet kap a keresztre feszített és elhagyott Jézus titka: tőle lehet megtanulni a szeretetből vállalt teljes kiüresedést, mely lehetővé teszi, hogy sok és sokféle ember egységbe forrjon.

Ezért is fogadták be az egység karizmáját széles körben nem csak világiak, hanem a papság, a szerzetesek és a püspökök is. Papok és szeminaristák ezrei végzik közö-

Balra: Chiara a mozgalomhoz tartozó papok körében Silvano Cola atyával, aki 2007-ben hunyt el, és hosszú éveken át a papi ág felelőse volt.

Szemben lent: Chiara néhány ferences szerzetessel Assisiben 2001-ben.

Lent: különböző nemzetiségű szerzetesnők egy nemzetközi találkozón az USA-ban.

Jobbra:

A Fokoláre Mozgalom püspök barátai magánkihallgatáson a pápánál. 1995-ben II. János Pál pápa Chiara Lubich-kal és az összejövete-lükön résztvevő püspökökkel a vatikáni Szent Kelemen teremben találkozott.

Alatta:

Chiara a Fokoláre Mozgalom püspök barátainak egyik találkozóján Rytko érseket üdvözlí.

sen szolgálatukat testvéri egységben és a közösségi élet különböző formáiban – ahogy azt a Zsinat is javasolja –, hogy élő közösségek építői lehessenek.

Ebben a testvéri lelkületben jó néhány püspök talált valós segítséget a szívbeli és hatékony kollegialitás gyakorlására, ahogy azt a pápák is elismerik. Már 1966-ban VI. Pál pápa arra hívta a mozgalom papjait, hogy alkalmazzák a lelkiséget, amit élnek, az egyházi élet különböző területein. Ebből eredően plébániák százai és ezrei újultak meg az evangéliumban. Az ötvenes évektől meglepő módon a férfi és női szerzetesek között is elterjedt ez a lelkiség anélkül, hogy bármit is elvett volna karizmáikból, vagy azokat megmásította volna. Inkább új erőt adott nekik a közösség építéséhez.

Ennek a közösségi lelkiségnek a gyümölcseként olyan egyházkép bontakozott ki, melyben jobban visszatükröződik Mária. Kedvelt témája volt ez II. János Pálnak, és később XVI. Benedeknek is. Mind-

ketten kifejezték meggyőződésüket, hogy a péteri arculatánál „még ősbibb és alapvetőbb az egyház Máriás profilja”, amihez Chiara Lubich különösen is hozzájárult, hiszen lelkisége a figyelmet Máriára, az egyház édesanyjára és példaképére, az egység édesanyjára irányítja. Mária útja, a *via Mariae* az, amin őt követhetjük és utánozhatjuk, egészen addig, míg nem azonosulunk övele, aki karjai közt

tartotta a keresztről levett Jézust, elfogadta és átélte, hogy mindent elveszített, hogy János lépett a fia helyébe. Aki így tekint Máriára, az Egyház édesanyjára, az eljutott a kereszténység lényegéhez, és az egység hiteles tanúságtevője és építője tud lenni, hogy mind egy legyenek, és a világ higgyen!

Vincenzo Zani

Fordította: Vizsolyi László

SZABÁLYOKBA FOGLALT ÉLET

Az új karizma rövid jogi megfogalmazásából Isten új Művének arculata rajzolódik ki.

Jogi diplomám és tudományos kánonjogi fokozatom miatt részesülhettem abban a kegyelemben, hogy Chiara mellett lehettem, amikor kiegészítette Mária Műve Statútumát. Az ugyanis sokrétű fejlődésen ment át az utóbbi években.

Egy olyan teremtmény munkájában vehettem részt, akit Isten választott eszközéül, hogy az egyháznak és az emberiségnek egy új karizmát ajándékozzon. És a kiválasztott lélek folyamatosan és figyelmesen hallgatott a Szentlélekre, átültette az ajándék teljes tartalmát rövid jogi megfogalmazásba, hogy leírja és bemutassa az ebből születő művet, amelynek legbensőbb vonásait csak ő ismerheti, hiszen tőle származik.

Az első időkben a megélt evangélium forradalma láttán fölmerült a kérdés: egyáltalán kell-e „statútum” az élethez, ha tisztán csak kereszténység akar lenni. Chiara ekkor ébredt rá, hogy ez a forradalom Isten egy művén keresztül valósul meg, tehát, mint egy növénykének, az egyház talajába kell gyökeret eresztenie, hogy jó termést hozzon.

Egyre világosabb, egyre határozottabb lett ez a felismerés, amihez párosult Chiara szenvedélyes szeretete az egyház iránt. Mindig arra tanított ugyanis, hogy édesanyánkat lássuk benne, és úgy szeressük. Minden útmutatását végtelen hálával fogadta, és jóváhagyását Isten ajándékának tekintette.

Az utóbbi években szeretete volna kiegészíteni a Statútumot, hogy így létjogosultságot kapjanak a legutóbbi változások is, a növényke ugyanis új és bőséges gyümölcsökkel gazdagodott.

A közös munka során láttam, Chiara hogyan jelöli ki az utat és a célt. Különösen is ügyelt arra, hogy bármiféle nyitásnak megahagyja a lehetőségét; tekintetét az egyetemes testvériségre szegezve a konkrét életből indult ki mindig.

Chiara nem értette, hogyan lehet az élettől elvonatkozott szabályokról beszélni. Benne minden csupa élet volt, minden szabály az életből született, és tovább kellett adnia az életet. Mégis fontosnak tartotta ezt a munkát, amiben mindent szabatosan, szinte aprólékosan meg kellett határozni, hogy aztán az egyház jóváhagyásával megpecsételve a karizma megmaradjon a jövő századokra is.

Chiara azt akarta, hogy a Statútum minden részlete annak a kommunikációnak a jele és gyümölcse legyen, amire a Mű egész élete alapszik, és minden más szabály

előfeltétele. Ezért minden javaslatra odafigyelt, még ha teljesen tudatában is volt, hogy ő az egyetlen, aki biztosíthatja, hogy a jogi megfogalmazás az eredeti inspirációnak megfelelően, az egyetlen, aki le tudja írni, meg tudja határozni művének azokat a vonásait, amik megkülönböztetik mástól.

Nagy odaadással és szenvedéllyel dolgozott rajta, és mielőbb be akarta fejezni. Istentől érzett sürgetést, hogy, egyszerű és radikális, könnyen érthető és alkalmazható jogszabályok összességét hagyja övéinek és mindazoknak, akik valamilyen módon követik művét, hogy továbbra is az egység útján járhassanak.

„A Műnek mélyen a Statútumban kell gyökereznie – figyelmeztetett azokra az időkre, amikor ő már nem lesz itt közöttünk –, mert a Statútum mondja meg, mit kell tenned, belemerít az életbe és meg-

találd az örömet, a biztonságot, a boldogságot.”

Erről a biztonságról és boldogságról tett tanúságot Chiara 2007. március 15-én a legutolsó jóváhagyás alkalmával is. A legnagyobb határozottsággal és odaadással jelentette ki: „Ilyennek lát minket az egyház, tehát ilyennek kell lennünk!”

Maria Voce
Fordította: Tóth Judit

Eduardo Pironio bíboros 1990-ben átadja Chiarának a Fokoláre Mozgalom Statútumát, melyet a Világiak Pápai Tanácsa fogadott el.

MŰVEK SZÜLETTEK

Az egység karizmájából több ezer szociális kezdeményezés született, sok kiadó és iskola, modelltelepülés és egyetem.

„**A**z Élet Igéje” – megélni való igék. Chiara Lubich számára Isten igéje nemcsak szemlélődésre ad lehetőséget, hanem cselekvésre is késztet. Az eredmény pedig: kisebb-nagyobb konkrét kezdeményezések, amelyek az egyetemes testvériséget akarják valóra váltani, és vele a béke ügyét előmozdítani.

A mozgalom indulásakor, kevéssel a háború után Trento városának szociális problémáira, az ott jelentkező szegénységre kívánt megoldást találni Chiara. Sikerült is neki: a város a maga társadalmi összetettségében lehetővé tette, hogy megjelenjen a testvériség, az Isten által akart társadalmi egység.

A mozgalom első találkozóit, ahol több ezer ember gyűlt össze, máriapolinak, azaz Mária városának nevezték. Ezek a nagy létszámú nyári összejövetelek nem hagyományos lelkigyakorlatok voltak, ahová a résztvevők lelkileg megerősödni jöttek, hanem olyan alkalmak, ahol a lelkiség, Istennek az ember iránt megnyilvánuló forró szeretete emberi kapcsolatokban testet öltő szeretet-tetté vált.

Mivel a máriapolikon résztvevők kapcsolatban kívántak maradni egymással, létrejött a Città Nouva folyóirat, amely nemrégün ünnepelte ötvenedik születésnapját. Kezdetből fogva több volt egy egyesületi lapnál, amelynek célja, hogy tájékoztassa a tagságát. A Città Nouva alkalmat adott arra, hogy új szemmel tekintsünk a világra és az egyházra, megértsük, gazdagítsuk és napfényre hozzuk mindazt,

amit a II. Vatikáni Zsinat az *idők jeleinek* hívott. Nyitottan a világra, nyitottan egymásra, a Città Nouva lassacskán sok különböző meggyőződésű ember számára vált vonatkozási ponttá. Először olaszból fordították, majd 37 önálló kiadvány született, hogy segítse az egység ideáljának terjedését. Folyóiratok és könyvek jelentek meg. A francia kiadó ötvenedik évfordulóján az egyházi könyvkiadók szövetségének elnöke a *Nouvelle Cité* eredetiségét hangsúlyozta: „Ez a szerkesztőség úgy tud nyitott lenni a világra, hogy nem mond le azok-

ról a szálakról, amelyek Chiara Lubich lelkiségéhez kötik.”

Tegyük láthatóvá Isten szeretetét, hozzuk létre az ideális várost, a hegyre épült várost, amely örökre fennmarad, nemcsak a Máriapoli néhány napjára – ez is egyike volt Chiara Lubich intuícióinak. Oberibergben, Svájcban egy bencés apátság előtt vált egyértelművé. Minden lelkiség létrehozza a maga építészetét, amely átalakítja a tereket, megálmodja, hogyan mozogjanak benne az emberek. Chiara számára a huszadik században a városok különösen is tükrözték

Középen:

Loppiano márdártávtól. A Firenze melletti mintatelepülés 1964-ben jött létre, azóta összesen harminchárom állandó máriapoli létesült szerte a világon.

az emberiség megosztottságát. A „Szentlélektől kapott jelek” a Fokoláre Mozgalom alapítójának segítségére voltak, hogy megoldást találjon erre a problémára.

1964-ben Chiara egyik közvetlen munkatársa családi örökségként kapott egy földterületet a toszkán dombokon. Elment megnézni, mert el akarta adni. Rómába hazatérve, az időközben összeült kis tanács ezzel a kérdéssel várta: „Hát

ezt a helyet azért adta Isten, hogy ott az egység állandó laboratóriumát hozzuk létre, egy városkát, egy állandó máriapolit?” Körültekintő tájékozódás után végül ez adott otthont a Fokoláre Mozgalom első állandó „hegyre épült városának”, a Firenze melletti Loppianonak, amely hamar ismertté vált a mozgalomban.

Az évek során ez a településtípus minden kontinensen megjelent. Nem Loppiano tökéletes mását akarták létrehozni, mint ahogy világszerte megtalálhatók a Lourdes-i barlangok, mert az egység feltételezi a különbözőség gazdagságát, a másik befogadását az illető személyiségének minden, tőlünk különböző vonásával együtt. A mintavárosok ezért eltérő jellegzetességeket mutatnak: szociális jelleget Latin-Amerikában, vallásközi jelleget Ázsiában, etnikumok közötti párbeszédet Afrikában, ökumenikus kapcsolatokat Németországban és Nagy Britanniában...

Képzési központok, ipari negyedek, pihenőhelyek, a párbeszéd fórumai alakultak ki, olyan városkák, amelyek bárki előtt nyitva állnak, tekintet nélkül fajra, vallásra, politikai vagy filozófiai meggyőződésre. Ezeken a településeken egész évben megfordulnak gyerekek, fiatalok és felnőttek néhány órára vagy néhány napra. A lakóterek harmóniájából, a munka és a pihenés ritmusából, a természet és a lakók tiszteletben tartásából

érzékeltetővé válik e városkák törekvése, hogy az egység műhelyévé váljanak, és megmutassák a világnak, hogy a testvériség lehetséges.

1967-ben elkezdődtek a diáklázadások. A felnőttek féltek a serdülőktől és a fiataloktól, mert azok nem tisztelték őket, és félték, hogy a tekintély és a tisztelet „egészséges értékei” híján eltékozzák az örökségüket. Chiara nemcsak megértette, de a saját nyelvükön szólította meg őket: forradalmat ajánlott nekik, vagyunközösséget, a felebarát szeretetét, a szegényebbek védelmét, a másik iránti tiszteletet... Ezeket az újdonságokat a fiatalok azonnal továbbadták, mindennapi életük részévé vált, zenéjükben, énekeikben is kifejezték. Néhány zenekar is létrejött, élükön a Gen Rossóval és a Gen Verdével. Magas művészi színvonaláról ma már mindkettő az egész világon ismert. Ezek a zenekarok alkalmazkodtak az idők ritmusához és hangulatához.

Sok egyéb kezdeményezésről kellene még beszélni, amit a Szentlélek pedagógiája és Chiara felfedezése, a felebarát iránti szeretet inspirált. Kezdeményezések sokasága született meg a világ legkülönbözőbb részein, választ adva korunk kihívásaira: táv-támogatás, szociális projektek, művészeti csoportok, sportközpontok, párbeszédre lehetőséget adó helyek... végül egy nemzetközi egyetem, ami még inkább hangsúlyozza és megerősíti e kezdeményezések kulturális szempontból is igen fontos hátterét.

Alig néhány hónapja jegyeztem meg Chiara Lubich, hogy a Fokoláre Mozgalmat évtizedek óta jelentős lelkiismereti megmozdulásnak tartják. Egyre fontosabb azonban, hogy kulturális megmozdulásként is jelen legyen korunkban. A lehetőségek skálája pedig egyre szélesebb...

Jean-Michel Merlin
Fordította: Haáz Andrea

Fent:

Chiara Lubich látogatása a Città Nuova szerkesztőségében. A folyóirat 1956-ban született, ma 37 kiadásban és 22 nyelven jelenik meg. Balról Gino Lubich, Chiara testvére, aki hosszú éveken keresztül a folyóirat szerkesztője volt. Jobbról Guglielmo Boselli, a későbbi igazgató.

„NEM ISMEREK CSAK KRISZTUS A MEGFESZÍTÉSEN

Egyetlen Jegyesem van a földön:
a megfeszített és elhagyott Jézus;
nincs más Istenem rajta kívül.
Benne ott az egész Mennysország
a Szentháromsággal
és az egész föld az emberiséggel.

Ezért az az enyém, ami az Övé,
és semmi más.
És az Övé az egyetemes fájdalom,
és így az enyém is.
Járom a világot Őt keresve
életem minden pillanatában.

Ami fáj nekem, az az enyém.
Enyém a fájdalom, amely most letör.
Enyém a mellettem lévő lelkek fájdalma
(ez az én Jézusom).
Enyém minden, ami nem békeség
és öröm,
ami nem szép, nem kedves, nem derűs...,
egyetlen szóval: mindaz, ami nem
Mennysország.
Mert nekem is megvan a Mennysor-
szágom,

de ez a Jegyesem szívében van.
Másikat nem ismerek.
Így lesz ez hátralevő éveimben:
szomjazom a fájdalmat, a szorongást,
a kétségbeesést, a szomorúságot,
az elválást, a száműzetést,
az elhagyatottságot, a kint,
...mindent, ami Ő,
és Ő a Bűn, a Pokol.

Így kiszáritom a gyötrelmek tengerét
sok mellettem dobogó szívben,
és – a mindenható Jegyesemmel
való közösség révén –
a távoliakban is.

Haladok, mint a Tűz,
mely elemészt mindent, ami esendő,
és csak az Igazságot hagyja meg.

De olyannak kell lennünk, mint Ő,
elhagyott Jézusnak az élet jelen pillana-
tában.

Chiara Lubich
(A kiáltás, Új Város, 2001.)

MÁST,
ZTUST,
ETTET”

ISTEN ÉS EMBER

A hit mélységei és a tökéletes nyitottság. Chiara lelkesége a húsvéti titokban gyökerezik.

Nem sokkal azelőtt, hogy elment, elköszönhettem Chiarától. Azt mondták, tudatánál van, én is világosan ezt éreztem. Megszorítottam a kezét, és csak ennyit tudtam mondani neki teljes valómmal: „köszönöm!”. Mélyen megérintett és meghatott: gondolom, soha nem fogom elfelejteni fájdalomtól meggyötört arcát, amin a legtisztább gyöngéd szeretet állhatatossága és békéje tűnt át. Azt mondtam magamban, Chiara most is azt teszi, amit mindig, amióta ismerem: szeret, a legmagasabb fokon. Szereti Istent teljes szívvel, teljes elmével, teljes erővel. És szereti a felebarátot önmaga teljes odaadásával, bárki legyen az. Mint Jézus a kereszten, elhagyottságában. Látni véltem benne, ki is volt ő Isten szeretettervében mindig, és most már örökre: az elhagyott Jézus kiáltásának tökéletes visszhangja, érett gyümölcse. Talán ez a karizma titka, amit Isten adott neki. A példabeszédhez hasonlóan Chiara az evangéliumi magból százszoros termést hozott.

Egyik, 1949-re visszanyúló közismert elmélkedésében írja, hogy az elhagyott Jézusban „ott az egész mennyország a Szentháromsággal és az egész föld az emberiséggel”. Az ég és a föld, Isten és ember, benne teljesen egy, örökre egyesítve a szeretet egyetlen szenvedélyével. Chiara tüzes szívét semmi sem elégíthette ki, ami kevesebb ennél. Szenvédélye Isten iránt és az ember iránt, csak az elhagyott Jézusban találhatott olyan ideálra, ami a teljes életet jelenti, ami fölülmúlhatatlan, konkrét és mindig új. Ezt a kettős, de valójában egyetlen szenvedélyt maga Isten csepegtette Chiara szívébe még fiatalon. És Isten volt, aki egy napon kinyilatkoztatta neki Jézus elgyötört arcát elhagyottságában, mint egy személyes és visszafordíthatatlan hívást, hogy megmussa, miképpen válaszolhat neki létének minden rezdülésével, élete minden pillanatában.

Ezért Chiara egyszerűen Jézus tanítványa, rendkívül igaz és tiszta tanítványa. Jézusban és Jézus által sze-

rette Istent és szerette az embert. Benne és általa fedezte fel és tanúsította: Isten a szeretet, az ember pedig arra hivatott, hogy ebből a szeretetből éljen, magából Istentől. Ebben áll az újdonság. Régi, mint Jézus evangéliuma, és éppen ezért mindig felfedezésre vár, mert kimeríthetetlen, a fény és az élet ajándékának újdonsága, amit Isten Chiara által adott korunknak.

Beiratkozva az elhagyott Jézus iskolájába – és sehova máshova –, Chiara visszahozta az evangéliumot az életünkbe. *Sine glossa*, vagyis magyarázkodás nélkül. Mostantól őt is besorolhatjuk azok közé, akik a Szentlélek ösztönzésére az egyház kétezere éves történetében a századok folyamán újból és újból fölfakasztották az élő vizek forrását, hogy mindenki ihasson belőle: az egyszer s mindenkorra előtörő élő vízből, ami a keresztre feszített Jézus oldalából fakad az emberi történelem szívében. Így cselekedett Ágoston, Benedek, Ferenc, Katalin, Ignác, Kis Teréz...

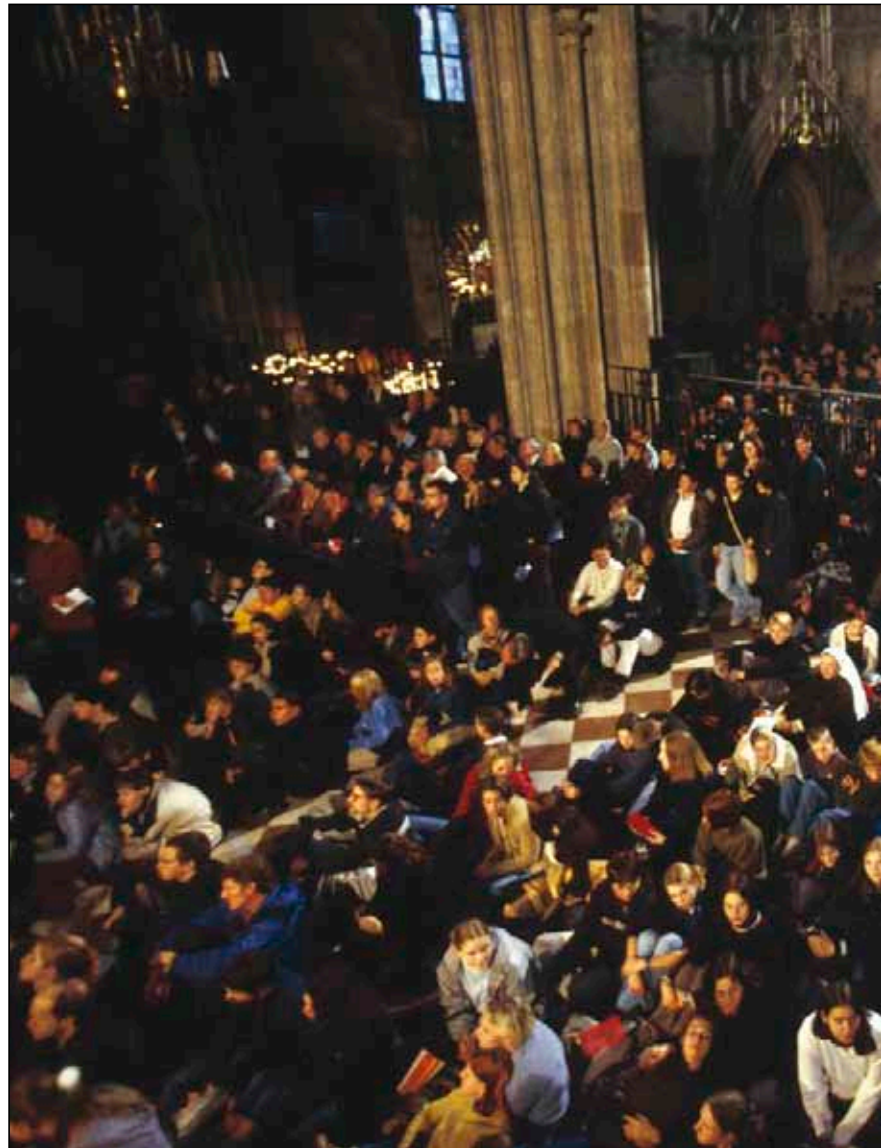
Ezért lehet Chiara is, mint Jézus, egyetemes. Mivel Jézus tanítványa és az egyház gyermeke, szíve nem ismerhetett határokat. Mindenki megérezte benne a szenvedélyt Isten és ember iránt: a különböző keresztény felekezetekhez vagy különböző vallásokhoz tartozók, a különböző kulturális meggyőződésű emberek, mind. Ez ragadta magával őket, közeleink érezték őt, sőt egynek maguk közül. Mert teljesen jézusi volt. Tény, hogy Chiara fölfedezte az elhagyott Jézusban, hogyan lehetnek „mindnyájan egy”, amire Jézus vágyott, amiért legfőbb órájában imádkozott. Ezért mindenki Chiara testvérének érezheti magát Isten otthonában, aki „Abba”, Atya, akinek arcát Jézus tárja föl, amikor nekünk adja Lelkét az élet lehelésében.

Így vált a II. Vatikáni Zsinat élő ikonjává Chiara és Isten műve, ami-

nek fokról fokra ő adott életet, hála a dolgok ragyogó összetalálkozásának mindazokkal, akik kezdettől osztottak ideáljában. Annak az egyháznak, amelyet Isten ma arra hív, hogy „szóvá”, „párbeszéddé”, „beszélgetéssé” legyen – ahogy VI. Pál szerette mondani. Chiara azal, hogy ezreket vezetett a Zsinat által prófétaí módon kijelölt úton, mintegy anyjává lett ennek az „új” egyháznak, mely arra irányul, hogy Jézusban választ adjon korunk jeleire és egészen új felhívásaira. Így veszi kezdetét egy új kultúra, ami az egység evangéliumából született, és ezért képes összegyűjteni az egyes embereket, népeket és civilizációkat saját ajándékaik kölcsönös cseréjében, hogy együtt építsék fel az igazság és a szeretet új civilizációját.

Chiara karizmája korunknak szól: az egyház és az emberiség elbűvölő új korszakának a jele és hajtóereje. Ez az egység korszaka. Ami utópia marad, ha nem az elhagyott Jézuson jut keresztül – mondta Chiara a fiataloknak, a geneknek. Amikor „átjut” rajta, az egység ideálja megvalósul: nélkülözhetetlen, a valósággal számoló, eredményes projektté válik. Olyan, mint a kovász, amiről Jézus beszél. Szinte észre sem vehető, mégis fontos, mert az egész tésztát megkeleszti; vagy mint a só, aminek az a dolga, hogy föloldódjék, és mindennek ízt adjon.

Jézus megígérte: „Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott leszek köztük.”

Chiarát ez elbűvölte, és meghívta Jézus tanítványainak közösségét, hogy „folytassák” Mária anyaságát mindabban, amit létrehoznak, a mindennapokban. Chiara megértette, hogy amint Mária testében szülte meg Jézust, úgy mindaz, aki Őt követi ma a világban bárhol és bármilyen helyzetben, arra hivatott, hogy a kölcsönös szeretettel, a mindenkire irányuló, és senkit ki nem záró szeretettel tegye jelenlévővé az élő Jézust, az Isten-Embert.

Chiara mára klasszikusnak számító gondolata valósággá válik: „Íme, a modern idők nagy varázsa:

behatolni a legmagasabb szemlélődésbe és megmaradni elvegyülve a többiek között, ember ember mellett”. Isten története ez, mely az ember történelmében lépésről lépésre, kitartóan halad előre. Isten, akit kerestek és vártak, végül Jézusban veri föl sátrát közöttünk. És Jézus kinyitja szemünket Isten életére – az eggyé olvasztó tökéletes szeretetre – mely ki akar virágozni és gyümölcsöt akar hozni közöttünk. A századok folyamán az egyház fölfedezte, hogy semmi sem nagyobb és igazabb, mint szemlélni a Szentháromság Istenét és az embereknek közvetíteni az ő létét, világosságát.

Ma mintha elérkezett volna az óra, hogy mindenki részt vegyen benne, és főszereplője legyen ennek a kontemplációnak, mely alakítja életformánkat és emberi kapcsolatainkat, határok és sorompók nélkül.

Mint a mennyben, úgy a földön is. Ez Chiara szenvedélye. Amit rajta keresztül Isten nekünk is megadott.

Piero Coda
Fordította: Kiss Imre

Balra:
A Szent István székesegyház Bécsben, ahol 2001-ben Chiara Lubich ötezer fiatal előtt beszélt.

Fent:
Fiatal hindu tanárnővel beszélget Chiara..

MÁRIA ÉS MÁRIA MŰVE

Mária, aki „teljesen az Igébe öltözött”. Íme Chiara egyik megsejtése Isten anyjáról. Híd és csúcs Ő, utánozható példakép.

Chiara intuíciói közül, melyek a hit igazságaira vonatkoznak, különösen kiemelkednek a Mária alakjával kapcsolatosak. Ezek az intuíciók már a kezdetektől alakították annak a Műnek az arculatát, amelyet nem véletlenül hívunk Mária Művének.

Az első megsejtés 1939-ből származik, Loretóból. Mária házában, amit a neki szentelt kegyhelyen őriznek, Chiara megérti, hogy szüke egész serege fogja követni.

Néhány évvel később Trentóban kezd körvonalazódni Mária és a mozgalom közötti kapcsolat. A háború borzalmi közepette, az állandó életveszélyben Chiara attól a gondolatától szenved, hogy esetleg már nem lesz lehetősége újra elimádkozni az Üdvözlégy Máriát, mert – mint ahogy később megérti – ebben az imában a Máriáról elnevezett jövőbeli mű előképe sejlik fel.

Chiara majd 1949-ben, a mozgalom történetének egy fénytel teli időszakában hatol be leginkább Mária misztériumába és következőképpen az ő Művének lényegébe. Ekkor mutatkozik meg neki Mária, mint Isten Igéjévé lényegült, mint Isten Igéjébe „öltözött”, épp ezért páratlan szépségű teremteny. Ettől szívében erős vonzalom, egészen új szeretet ébred

írta. Ez az új szeretet még jobban megvilágosítja Mária kimondhatatlan nagyságát: ő Isten Anyja, a Theotokosz.

Chiara egészen új módon értette meg ezt a titkot. Korábban Máriát a Holdhoz hasonlították Krisztus Napja mellett, Chiara viszont úgy látja őt, mint „hatalmas kék égboltot, ami átöleli a Napot”: noha ő maga is a Szentháromságba van foglalva, mégis, sajátos módján, Fia által, aki maga Isten, ő is magába foglalja a Szentháromságot.

Ezekben az években Mária titkának egy másik vonása is kirajzolódik: vigasztalansága a kereszts alatt, amikor kimondhatatlan intenzitással részesül a Fiú elhagyottságában, aki elszakadva tőle egy másik anyaság útját mutatja meg neki: „Asszony, nézd, a Fiaid” (Jn 19,26). Mária hivatása tehát nemcsak az, hogy elveszítse fiát, hanem az is, hogy egy másikat fogadjon helyébe. Ebben a szélsőséges lemondásban lesz mindannyiunk édesanyja, ezáltal nyeri el, hogy számtalan ember anyja lesz, annak az egyetemes anyaságnak a modellje, melyre Chiara az egész Művel együtt hivatást kapott.

Mária szépsége és nagysága előtt, a „Szép Szeretet Anyját”, az „Atya tökéletes leányát”, a „Szeretet asszonyát” szemlélve Chiara egyre jobban megsejti, hogy Má-

ria az egész mozgalom és minden egyes tagja számára példakép: benne fedezzük fel a modelljét annak, amivé válnunk kell, és ugyanakkor mindannyiunk az ő lehetséges mása itt a földön.

Ekkor érti meg Chiara Isten teremtését a mozgalomról, hogy úgy éljen, mint Mária. Sőt, bizonyos módon élje újra Máriát. Ezt egy különleges esemény is alátámasztja, aminek elbeszéléséből egy jól ismert elmélkedés is született: „Egyik nap bementem a templomba, és bizalommal teli szívvel ezt kérdeztem Jézustól: »Miért akartál itt maradni a földön, a föld minden pontján a leg-

drágább Oltáriszentségben, és nem találtál módot arra, Te, aki Isten vagy, hogy nekünk add, és köztünk hagyd Máriát is?» A válasz világosan ragyogott: »Mert benned akarom viszontlátni őt.«

Az utóbbi években, amikor tanúi voltunk, hogy a mozgalom a társadalom legkülönbözőbb területeire behatol, és egyre jobban elterjed, úgy tűnt, hogy látványosan megvalósul az a lelki anyaság, amit Mária ajándékkul adott Chiarának, aki így hozzájárult ahhoz, hogy az

egyház máriás arculata kirajzolódjon.

Ezt a tervet hordozza magában a mozgalom, és ezt akarta Chiara is megpecsételni, amikor a Statútumban a következőket írta le: „a Mű – amennyire lehetséges – Mária jelenléte, mintegy folytatása kíván lenni a földön.”

Ez a terv lehet a válasz Chiara szívből fakadó imájára is, amivel egyszer Máriához fordult, és arra kérte őt, hogy hozzon létre egy „olyan családot itt a földön, amit csupa Mária-ként gyermekek alkotnak.”

Alba Sgariglia

Fordította: Paksy Eszter

A Máriáról, Isten Anyjáról nevezett loppianói templom színes üvegablaka. Chiara Lubich számára Mária minden keresztény példaképe és „öntőformája”.

Jobbra: Dolgozók munka közben Loppianóban. Az építészeti elgondolás is tükrözi az egység lelkisége által megújított társadalmat.

A tanulás, a bölcsesség, a szentségekben való részesedés, a sport és a szabad idő, a munka és a közösségi élet Chiara Lubich számára mind Isten szeretetének, és annak az emberségnek a megnyilvánulása, amely felismeri a hétköznapi élet minden pillanatának jelentőségét.

Humanista célkitűzéseknek se szeri se száma a világban. Jézusé, a megtestesült Igéé az egyetlen, amely isteni életet nyújt az embernek, és nemhogy összetörné, hanem a beteljesedésre juttatja el. Az evangélium üzenete világos: ahhoz, hogy megéljük a szeretetet, szeretetté kell lennünk, és így létrehozuk a szeretet civilizációját. Chiara kezdetől fogva megértette ezt az igazságot, mely az új élet alapja. Még 1946-ban írta társainak: „A léleknek arra kell törekednie, hogy a lehető leggyorsabban másik Jézussá váljon... Jézusként éljen a földön. Adjuk oda Istennek emberségünket, hogy felhasználja arra, hogy szeretett Fiát újratámassza bennünk.” Chiara jól ismerte az egyház tanítását, mely szerint a keresztség és a többi szentség végbeviszi ezt az átalakulást, de erősen érezte, hogy szükség van a mi válaszunkra, elkötelezettségünkre. Másik Jézusnak lenni annyit jelent, hogy Jézus gondolatai, észjárása, érzései, Jézus szíve, magatartása van bennünk. Hogy lehet ezt el-

ÚJ EMBEREK

Minden ember harmonikusan illeszkedik a közösségbe, a társadalomba.

érni? Úgy, hogy az ő iskolájába járunk az ő nyomában, vagyis megismerjük, megértjük és életre váltjuk a tanítását. A szóról szóra megélt evangélium mindannyiunkat újragangelizál: „Ha szeretünk, másik Jézus vagyunk.” Jézus énbennem és Jézus tebenned pedig létrehozza a szeretet kölcsönösségét. Megszületik, és elemi erővel tör felszínre a szeretet a világon bárhol. Látható, tapintható, mely közösséggé válna alkot, teremt, alakít, terjed. Új közösségi élet jön létre, melynek lényege a szeretet.

Amikor Chiarát az 1959-es Fiera di Primiero-i Máriapolin megismertem, egy kiforrott, kiteljesedett nőt láttam, aki nagy hatással volt fiatal élettemre. Egy szó, mint száz, úgy éreztem, ez az, amiről régóta álmodom, amit régóta keresek: olyan közösség,

ahol minden működik, mert mindenki szeret.

Később Chiara feltett egy kérdést: a mi életformánk a szeretet, viszont minden életformához kellenek szabályok, törvények is. Lehet-e a mi életünk rendezőelve a szeretet? Ő maga ezt így magyarázza: „A szeretet fény, olyan fény sugar, amely egy vízcseppnek keresztül tárul fel, a szivárványban, melynek hét színében gyönyörködhetünk. A fénynek pedig minden színe végtelen sok árnyalatban mutatkozik meg. És ahogy a szivárvány vörös, narancs, sárga, zöld, kék, indigó, ibolyaszínű, úgy a szeretetnek – Jézus életének bennünk – különböző színei vannak. Másképp jut kifejezésre az egyikben mint a másikban.

Ahogy a szivárványnak hét színe van, az új közösség élete is hét nézőpont szerint rendeződik el. Mindegyik a szeretet kifejeződése. A szeretet, mint a lelki és anyagi javak közössége; a szeretet, ami terjed, kisugárzik; a szeretet, ami Istenben gyökerezik és az imán ke-

resztül hozzá emelkedik a Mindenhatóval való beszélgetésben; a szeretet, ami gyógyít, ápol, épp ezért egészség lelki és fizikai értelemben; a szeretet, ami összegyűjti az embereket a közösségben, és otthonná válik; a szeretet, ami gondolat és bölcsesség, mely mint a fény, behatol és látni enged; a szeretet, ami sokakat egygé tesz, létrehozza az egységet. A szeretetnek ezek a kifejezési formái rendezik Chiara követőinek életét, és a mozgalom minden megnyilvánulását.

A karizmából táplálkozó emberkép, mely maximális tökéletességre törekszik, megvalósítja Jézust az egyénben, aki személyé válik, azaz Jézussá. Az egymástól elkülönülő pillanatok nem lesznek szét-töredezetek, nem lesz megosztott a tevékenysége. Egyetlen dolgot él: a szeretetet, annak különböző megnyilvánulásaiban. Szeretetet, amikor dolgozik, amikor vásárol, amikor imádkozik, amikor szenved, amikor eszik vagy alszik, amikor tanul és gondolkodik, amikor a családjával van vagy másokkal, amikor mond valamit. Nem válik többé külön a magánélet és a közélet, nincs ellentmondás a kapcsolatok terén barátokkal, családdal és ismeretlenekkel, mert mindezt egyesíti, hogy mindenki az „egység jelöltjét”, minden társadalomban az „egyesült világ” lehetőségét látja. Olyan globális rendezőelv, amelyben a részek, jobban mondva a tagok bár különbözőek és különállóak, érintkeznek egymással és kiegészítik egymást egy közös cél érdekében. Ezért van az, hogy minden egyes tag, minden rész egyetlen a maga nemében, de csak annyiban, amennyiben közösséget alkotva, szeretetkapcsolatban áll a többiekkel. És ha a kapcsolatokban nehézségek vagy konfliktusok jelentkeznek, akkor a szeretet egyre erősebb, mert a nehézségtől megtisztított szeretet az

Tanárok és diákok kapcsolata a fontemi kollégiumban Kamerunban, ahol 1963 óta az őserdő közepén épül a közös életre egy városka.

egyedüli elem, mely képessé tesz az újrakezdesre, helyre tudja állítani a bizalmat, begyógyítja a sebeket. Gondoljunk egy város közigazgatására, ahol a gazdasági, az etnikai kapcsolatok, az erkölcs és az értékek, az egészségügy, az urbanisztika és a művészet, a kultúra és a közoktatás, a hírközlés és a média, amiből a város élete összetevődik, minden együttműködik és kicsit sem szorítja háttérbe a másikat. Ellenkezőleg: szeretetből kölcsönösen egymás szolgálatára vannak. Ennek eredményeként a közösség tagjai növekedhetnének emberségben, és ugyanígy a város is a maga egészében, a maga jellegzetességei szerint fejlődhetne, kibontakoz-

hatna a hivatása. Így ez a kiteljesedés ajándék lenne, tevékeny, építő részvétel egy nagyobb közösségben: az egyesült világ egy darabja. A szeretet szempontjai szerint működő szervezetek összhangba hozzák a különböző feladatköröket, az egyes személyeket inkább együttműködési-, mint versenyhelyzetbe hozzák, ahol a dolgozók közösségének minden tagja hozzájárul a közös célhoz. Ez nem álom, mert már megtapasztaltuk. Értékes, megfelelő hozzájárulás lehet a modern kultúrához, az egység kereséséhez a különbözőségben és a különbözőségéhez az egységben.

Vera Araújo

Fordította: Aranyi Krisztina

SZEGÉNYEK ÉS VÁLLALKOZÓK

Szerzőnk Chiara egyik legközvetlenebb munkatársa az „egység elméletének” kidolgozásában.

Kedves Chiara! Először is köszönetet mondok a szegények, a vállalkozók és az egész közösségi gazdaság dolgozóinak nevében. 1991-es megsejtéseddel mindannyiunknak a boldogság, a szabadság és az igazságosság útját nyitottad meg a szokásos gazdasági teendők közepette.

A gazdaság az egyik olyan terület, ahol karizmád a legtöbb gyümölcsöt hozta. Nagy figyelmet, szeretetet, időt és energiát fektettél bele. Új gazdaságnak adtál életet, mely a szegényektől indul, azoktól a gyermekeidtől, akikkel a San Paolo-i nyomornegyedekben találkoztál, akik a figyelmedet a közösségre irányították, a gazdaság olyan új útjára, mely járható mindenki számára. Az egyház történetében sok karizma hatott a

gazdaságra (Szent Benedek, Szent Ferenc, Szent Ignác, és így tovább). A te karizmád nem csupán fontos gazdasági műveknek adott életet, hanem a gazdaság elméletére is hatással volt, és egyre jobban hat rá. Ha ma tudományos és kulturális értekezésekben találkozunk ezekkel a fogalmakkal, mint „kapcsolati javak”, „ingyenesség”, „feltétel nélküli kölcsönösség”, „közösség”, „agapé”, azt neked is köszönhetjük. Tetteiddel, gondolataiddal sugalltad őket.

Elmondhatom, hogy tudományos tevékenységemben nem lett volna egyetlen eredeti ötletem sem a veled való folytonos kapcsolat nélkül. Állandó ihlet forrása voltál legszakmaibb jellegű munkáimban is. Éppen harminc éves lettem, amikor telefonáltál Londonba, s

kérted, hogy jöjsek Rómába, hogy másokkal együtt segítsek neked „tudományos méltóságot” adni a közösségi gazdaságnak. Azonnal felismertem, hogy ez a „méltóság” sokkal magasabb a „tudományos méltóságnál”, és te adtad meg az- zal, hogy a szegények iránti szeretetre alapoztad, akikről az evangélium beszél. Az elmúlt tíz év veled az Abba Iskolában és a közösségi gazdaságban életem leglelkesítőbb élménye mind intellektuális, mind emberi szempontból. Ingyenes ajándék, anélkül, hogy kiérdemelttem volna. Ilyen az igaz ajándék, megváltoztat minket, mert nem várjuk és nem is érdemeljük meg.

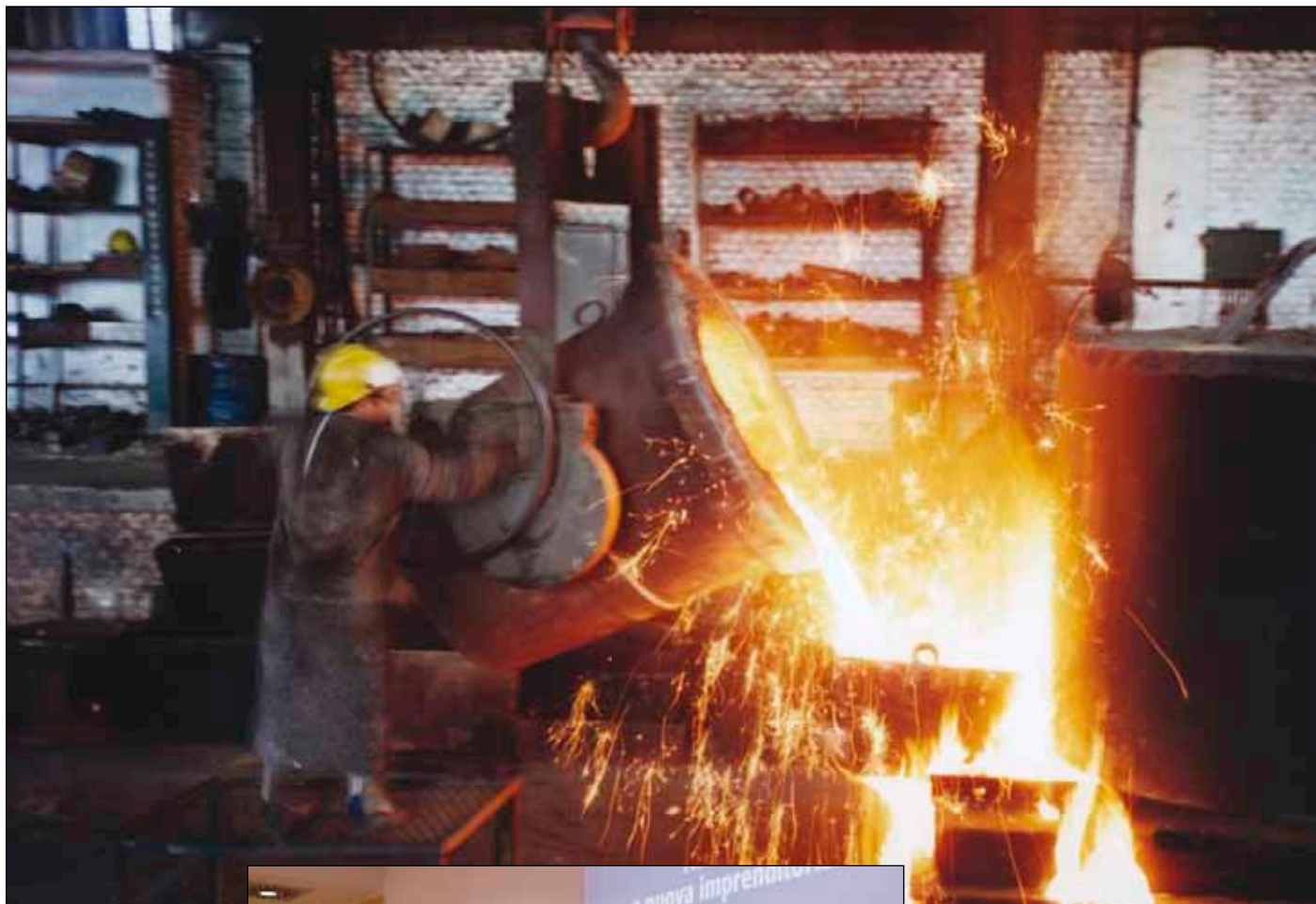
A veled töltött évek alatt három dolog vésődött a lelkembe és az elmémbe. Az első: neked köszönhetően megértettem, hogy mit jelent egy karizma, és milyen szerepet tölt be a társadalmi és a gazdasági életben. Megértettem, hogy ahol egy karizma működik, ott igazi ingyenességet és szabadságot találunk, mert akik élik a karizmát, hivatásból cselekszenek.

A második: életeddel megtanítottál rá, hogy nem lehet hiteles intellektuális tapasztalatra szert tenni, ha a megértett és leírt elméletek és gondolatok nem válnak életvéé annak, aki kidolgozza és leírja őket. Iskoládban értettem meg, hogy ha a közösségi gazdaság elméletét ki akarom dolgozni, akkor közösségi emberré kell válnom, napról napra, életem minden területén, s nincs ennél fontosabb. Nem lehet ajándékról, közösségről, ingyenességről írni és beszélni anélkül, hogy én magam ne lennék ingyenes ajándék, a közösség lehetősége – és ezt a veled való munkában fedeztem fel. Megmutattad, hogy az élet nagyobb és előbbre való minden eszménél. És csak az élet ment meg igazán minket és bárki mást.

Végül, Chiara, segítségével igazi mélységében fedezhettem

Jobbra:
Chiara Lubich
szegényekkel
Brazíliában,
Vargem Grande
Paulista
város Jardim
Margarida
negyedében.

fel, mit jelent a gazdagság és a szegénység. Megtanítottad, hogy a legértékesebb javunk mindig a kapcsolat Istennel és az emberekkel, a kölcsönös szeretet, „Jézus közöttünk”. Kölcsönös kapcsolatok nélkül jólétet semmiféle javak nem

adhatnak. És ha a javak szűkösek és veszélyben vannak, a kölcsönös szeretet akkor sem hagy nélkülözni soha. Csak a közösség lehet a teljes boldogság útja, olyan boldogságé, ami akkor jön el, amikor az ember megelégedik önmagáról, és a többieknek ajándékozza magát a kölcsönösségben. Ezt a boldogságot igyekeztem kifejtetni tanulmányaimban is. A keresztrefeszített és

elhagyott Jézus kiáltásából, az egység karizmájából egy új gazdasági elmélet születik, amely a kapcsolatokra épül. Különösen alkalmas arra, hogy elemezze a magányból és az ingyenes kapcsolatok hiányából születő újfajta szegénységet korunkban, és a közösségi gazdaságban választ találjon rá. Ez a karizma logikája, melyet te fedtél fel előttünk, a Gondviselés ajándéka,

mely meghatározott történelmi korban az élet igáját édesé teszi. Karizmadának köszönhetően új szemeket kaptunk, hogy meglássuk az újfajta nincstelenséget és az új kapcsolati javakat, hogy a személy és a szeretet gazdaságát építsük, „máriás” gazdaságot. Mindig mondtad, hogy nagy munka áll előttünk. De a kezdet csodálatos volt, ragyogó, lélegzetelállító. Ezért és mindazért, amit nekem jelentettél, amit a közgazdászoknak, a vállalkozóknak, a munkásoknak... és főleg a szegényeknek jelentesz: köszönet neked, Chiara!

Luigino Bruni

Fordította: Smohai Ferenc

Fent:

Egy brazil kohászati vállalkozás, mely a közösségi gazdaság szerint működik.

Balra:

Egy találkozó, amelyet a közösségi gazdasághoz kötődő közgazdászok szerveztek, köztük Luigino Bruni, a milánói Bicocca Egyetem politikai gazdasági docense.

Mint minden szombaton, most is összegyűltünk Chiaránál, több mint húszan. 2000. február 5-e volt, az Abba Iskola napja. Chiara kezdeményezte ezt az iskolát tíz évvel korábban, hogy kibontsa az egység karizmájának elméleti és kulturális vonatkozásait.

A délelőtt folyamán néhány szemlévényt olvastunk tőle, majd megbeszéltük vele és egymás közt. Ne áltassuk magunkat, hogy a kereszténységet, vagy magunkban Krisztust építjük – figyelmeztetett Chiara –, ha előtte nem szabadulunk meg egyéb bilincseinktől, „hogya szívünkbe és az elménkbe Istent, az Atyát helyezzük, ahogyan Jézus tette”. Csak az lehet valóban részese az egység ideáljának, aki megszabadult minden béklyótól, hogy a többiekhez úgy tudjon közeledni, hogy mindenkit testvérenek tekintsen Krisztusban. Azaz, Istenért szeressen mindenkit, „természetfölötti testvériségben, mely újraalkotja a bűnnel szétört egysé-

TESTVÉRÜNK, CHIARA

A Fokoláre Mozgalom különféle kezdeményezései az egységet építik a világban.

get, azt a családot, ahol egy az Atya, az Isten, és a többiek mind testvérek.”

Sok-sok évvel korábban, amikor Chiara e szavakat írta, elsősorban arra gondolt, hogy túl kell lépni a rokoni, vérszerinti kapcsolatokon. Ám amikor együtt olvastuk ezt így az évezred vége felé, beszélgetéseink gyakran arra kanyarodtak, hogy milyen jó lenne, ha az egység karizmájából megszületne a politika és a társadalom új látásmódja

is. Ezért a „béklyók” között, melyektől meg akartunk szabadulni, többek között felsoroltuk az alárendeltség és az igazságtalanság különböző formáit, mindenféle származékos érdeket és jogtalanságot is. Jézus föltámadt, és az Atya minden „Trónok” és „Hatalmak” fölé emelte, amiket a történelemben úgy tűnik, azért alkottak az emberek, hogy béklyóba verjék egymást. Chiara, aki mindig is odafigyelt a politikai kultúrára, e

bálványok közé, amelyektől Jézus szabadít meg minket, odasorolta az „ideológiákat” is.

Tűz lobogott benne, nyilvánvaló belső ösztönzés hajtotta, hogy megtalálja az egység ideáljának közéleti kifejeződését is, hogy bevonja az evangéliumi átalakulásba az iskolákat, a gyáratokot éppúgy, mint a parlamenteket és az utcákat: „Nagy kalandba vágunk! Használjunk ki minden meghívást arra, hogy ezt a Tűzet elvigyük mindenhová” – olvastuk azon a február 5-én Chiarától, de ő ezeket a szavakat ötven évvel korábban

Balra:
Chiara Lubich,
Firenze város
díszpolgára.

Középen:
Chiara Lubich
Innsbruckban,
Ausztriában,
az ezer európai
polgármester ta-
lálkozóján, amit
a Fokoláre Moz-
galom rendezett
2001-ben.
Köztük volt
az Európai
Bizottság elnöke,
Romano Prodi,
valamint az osz-
trák köztársasági
elnök is.

írta le. Ami azt jelenti, hogy kezde-
tektől ott lángolt benne a Tűz.

Most úgy látszott, itt a pillanat,
megérett az idő, hogy a közélet-
ben is megjelenjen ez az újdonság,
az „egység népe”, ami ekkorra már
elégge megerősödött, beilleszkedett
és elkötelezte magát a gazdaság, a
politika és a társadalom minden
területén. Láttuk azt is, hogy a test-
vériség az összetartó ereje ennek a
népnek, olyan értelemben, ahogy
azt Isten szeretné. „Istent az isteni
kötelék érdekli” – magyarázta
Chiara. Hogy az milyen? „A Szent-
lélek tesz Isten fiaivá és egymás
testvéreivé minket, ő a testvériség
egyetlen köteléke. Ahhoz, hogy ez
meglegyen közöttünk, az összes
többi köteléket, ami gúzsba köt,
le kell oldanunk. Oldjuk el, azaz
egéssük el a Szentlélekkel.” Chiara
számára a Szentlélek valóban tűz
volt, mely eléget és átalakít min-

dent. Ha éljük a valódi Szeretetet,
ami a Szentlélek, mi is el tudunk
égetni, át tudunk alakítani, istenivé
tudunk tenni mindent.

A testvériség Chiara számára
nem szűkölt le a vérségi kapcsolat-
ra, nem is könnyed érzelem és nem
is megvalósíthatatlan utópia, ha-
nem minden ember valós helyzete,
amibe Jézus hozta őt a többiekkel
együtt, amikor mindenki testvére
lett. Ugyanis a Szentlélek a kötelék
az Atya és a Fiú között, melyet Jé-
zus nem érez többé a kereszten. És
azért nem érzi, mert nekünk adta
– magyarázza Chiara. A testvériség
tehát az a kötelék, ami az isteni szemé-
lyeket köti össze, s amit Jézus az
embereknek adott. Minden ember-
nek, azoknak is, akik más vallások
követői, a nem keresztényeknek
is, a nem hívőknek is, hiszen ők
is, mivel emberek, képesek a maga
teljességében élni a testvériséget. A
„Szentháromság paradigmája” az
emberi kapcsolatok mintája lesz,
annak teljes gazdagságában és sok-
színűségében, végtelenségében és
szabadságában, ahogy az megnyil-
vánul az Isteni szeretetben.

A testvériség paradoxona, hogy
épp a legszorosabb, legmélyebb,
legkizárólagosabb kötelék köti ösz-
sze a legnagyobb közösséget, magát
az emberiséget. A testvériség nem
zár ki senkit, mert természeténél
fogva egyetlen, nem véletlensze-

rű, mert az emberi identitás alko-
tórésze, és nem is utópia, mert már
vannak, akik ezt tudatosan meg-
valósítják az életükben. Rajtunk a
sor, hogy megkeressük hozzá a for-
mát és nyelvezetet, amin keresztül
megvalósulhat a különböző emberi
tevékenységekben, nekünk kell fel-
fedezni a testvériséghez vezető uta-
kat, és elkezdni az építkezést.

A harmadik évezred kezdetén
Chiara újra az egyetemes testvéri-
ség megvalósítását sürgeti, és arra
alapozza, ami világos volt már ta-
paszlatának kezdeténél: hiszen
azért, hogy válaszoljanak Isten sze-
retetére – a Szeretet-Istennek, aki
a bombázások idején az egyetlen
olyan ideálnak mutatkozott, amely
nem omlik össze –, arra törekedtek
az első társnőivel, hogy segítsék és
szeressék az embereket, a háború-
tól sújtott *testvéreket*.

Chiara tehát, mindenek előtt
igazi testvér volt. Erre az eredeti
értelemben vett testvériségre épült
a Fokoláre Mozgalm. A társadal-
mat érintő kezdeményezései és
mozgalmi is – például a gazda-
ságban és a politikában – ennek az
egységet építő testvériségnek a ki-
fejeződései, ez Chiara Múve a világ
számára.

A Tűz tovább ég.

Antonio Maria Baggio
Fordította: Szemerkenyi Réka

A SZÉPSÉG SZEREPE

A legszebb terítéket a szegényeknek: szemlélődés itt és most.

„**K**ét harsona ugyan más és más hangot ad, de a levegőt ugyanaz a Lélek fújja bele. Az egyik így szól: »Szép a külseje, szebb, mint az emberek fiaié.« A másik Izajással azt mondja: »Láttuk őt. Nem volt sem szép, sem ékes.« Mindkét harsonát ugyanaz a Lélek szólaltatja meg. Hangjukban tehát nincs diszharmonia. Ne hagyd abba, hallgasd tovább, és próbáld megérteni: Miféle szépség ez? Miféle dísz? Sze-

resd a szeretetet, hogy tudj szeretve futni és futva szeretni.»

Talán Szent Ágostonnak ezek a szavai segítenek valamit megérteni abból, hogyan viszonyult Chiara a szépséghez, amit az Énekek éneke jegyeséhez hasonlóan „örülten” keresett és szeretett miközben végigfutotta a szeretet útját. A Fel-támadott szépsége ez, akin látszik a szögek helye, a Jubilus, a szív ujjongó éneke, mely az elhagyottság kiáltását visszhangozza. A negyve-

nes években a Kapucinusok terén, az első fokolárban elajándékozták a felesleges bútorokat, matracon aludtak a földön, és a falon egyetlen kép függött¹; minden a lényegről beszélt. Ugyanakkor, ha szegényeket vártak vacsorára, a legszebb abroszt vették elő. Az evangélium azt ígéri, hogy „még ebben az életben megkapjuk a százszorost”, ha elszakadunk mindentől és odaadjuk mindenünket (vö. Mk10,30). Chiara számára ebbe a százszo-

¹ *ti. az elhagyott Jézus képe (ford.)*

rosba beletartozott az Isten jelenlétéről tanúskodó Harmónia is. Alapvető igénye ez életünknek, nem zárható ki sehonnan, még a temetőből sem, ahol a szépség szigete a „mi szentjeinkről” kell, hogy beszéljen.

Chiara különleges szeretetet tanúsított azok iránt, akik a Szépség útjait fürkészik a művészet valamely ágában, a különböző kultúrákban és vallásokban. Arra biztatta őket, hogy alkossanak, adjanak bele mindent, és hagyják magukat átformálni a többiekkel megélt közösségben, hogy olyan művészet szülessen, mely megszólítja az egész embert, és megmutatja felelősségét a társadalomban.

Szent Ágoston két harsonája Chiara egész életében tökéletes összhangban szólt. Számára is azonos a szépség az Atya hiányából fakadó kiáltással, ami a legnagyobb próbatétel is egyben. Chiarában a cél felé vezető úton ez a szépség „éretté, felnőtté vált, kiteljesedett. Átment a szülés fájdalmain, mégpedig a második szülésen, melynek a halál a bábaasszonya” – amint Pierangelo Sequeri írja. Chiara utolsó éveinek ez a mondanivalója: „Én meg, majd ha fölemelnek a földről, mindenkit magamhoz vonzok.” (Jn 12,32).

Az elhagyott Jézus iránti szeretet útján futott, ezért nyílt meg előtte a szemlélődés útja, „az új ég és új föld”, ahol táncokat látunk, és soha nem ismert zenét és költeményeket hallunk, utak tárulnak elénk, hegyek és tavak, madarak, emberi alkotások, melyekben „mindenütt a Szépség-Isten visszhangzik”, mint egy dal, ahogy Chiara írta egy kiadatlan munkájában. Ám szerinte ezt a mennyországot most kell létrehozni, a mindennapokban, ami azt is jelenti, hogy életet adunk mindenkinek, akivel csak találkozunk.

*Marie Thérèse Henderson
Fordította: Aranyi Krisztina*

Szemben:
Liliana Cosi és Marinel Stefanescu klasszikus balett-társulatának előadása.

Balra:
A francia festő, Michel Pochet munka közben.

Lent:
Chiara Tico da Costával, a brazil énekes-sel.

BENNE AKAROM VISZONTLÁTNI ŐT

Egyik nap bementem a templomba, és bizalommal teli szívvel ezt kérdeztem Jézustól: „Miért akartál itt maradni a földön, a föld minden pontján a legdrágább Oltáriszentségben, és nem találtál módot arra, Te, aki Isten vagy, hogy nekünk add és köztünk hagyd Máriát is, aki Édesanyánk földi vándorlásunkban?”

A csendben mintha ezt válaszolta volna: „Nem hagytam itt, mert benned akarom viszontlátni Őt. Ha nem is vagytok szeplőtelenek, az én szeretetem szűzzé tesz benneteket, és te, ti, kitárjátok anyai karotokat és szíveteket az emberiség felé, mely Istenére és az ő Édesanyjára szomjazik ma is, mint egykor. Most rajtatok a sor, hogy enyhítsétek a fájdalmakat, a sebeket és letöröljétek a könnyeket. Énekelj a loretói litániát, és törekedj annak tükre lenni.”

Chiara Lubich
(Elmélkedések, Új Város, 1995.)

A képen egy hindú festő alkotása: Szűzanya a Gyermekkel. 2003-ban ajándékozta Chiara Lubichnak.

VIDD A SZERETETET!

Chiara hidat vert a keresztények, a más vallásúak és más meggyőződésűek felé.

Valóban találó vezérgondolata volt Chiara egyik legutóbbi látogatásának a szülővárosában, mely így hangzott: „Trentóból a világba”. Arra a tanítónőre utalt, aki a negyvenes években a trentói völgyek iskoláiban elbűvölte tanítványait, majd eljutott „ideáljával”, amit több százezer ember él a Föld legvégső határáig.

Az ő „világának” a határai azonban jóval tágabbak a földrajzi határoknál. Karizmája alig több mint hatvan év alatt új térképet rajzolt. Chiara nem csupán a nyelvek, éghajlatok, bőrszínek és égtájak világával találkozott, hanem elsősorban az emberek szívében és elméjében születő világgal, a kultúra és a vallás világával.

Talán már a háború éveiben ott izzott a vágy a fiatal Chiara, akkor még Szilvia szívében: szeressük Istent, és tegyünk valamit azért, hogy minél több ember megszeresse. Még nem tudta, csak apránként fedezte fel, hogy abban az álomban egy kicsit mindenki benne volt: katolikusok és más keresztények, zsidók, muzulmánok, sőt buddhisták, hinduk, szikhek, konfucianusok, a törzsi vallások gyakorlói, sőt, még a nem vallásos emberek is valamiképpen.

Számított-e Chiara ekkora fejlődésre? Valószínűleg, sőt biztosan nem. Az történt, hogy akik követték ideálját, korlátok, határok és faji megkülönböztetés nélkül elvitték mindazokhoz, akikkel találkoztak. És bármily meglepő, mindig ugyanaz történt: mindenki el tudta fogadni, és ami a legfontosabb, élni tudta mindenki. Így Chiara világpolgár lett. Mindenféle emberrel találkozott, és senki iránt nem maradt közömbös. Igen kevesen voltak, akiket hidegen hagyott az érkezése, a tekintete, a szavai. „Kolostorban éltem hatvan éven át, sőt Indiába is eljutottam, de még sohasem hallottam ilyen szép dolgokról” – mondta egy nyolcvanas éveiben járó buddhista szerzetesnő, miután meghallgatta Chiarát az észak-thaiföldi Csiang-Maj templomában. „Hiszem, hogy minden valódi őszinteséggel fakad a szívéből, és ez az, amire

Fent:
Chiara Lubich
Koimbatoreban
(India) 2001
januárjában
átveszi a „Béke
védelmezője”
díjat Minoti
Aram, a Santi
Asram elnöke
kezeiből.

Lent:
W. D.
Mohammed
immammal a har-
lemi mecsetben,
1997-ben.

szükségünk van a mai világban. A globális társadalom őszinteséget vár tőlünk. Mindannyian egy család vagyunk, mindannyian Ádámtól származunk” – mondta egy fiatal afro-amerikai hölgy a harlemi Malcolm Shabazz mecset előtt. Chiara volt az első fehér ember és az első nő, aki felszólalhatott itt 1997-ben. A mecset vezetője, W. D. Mohammed joggal állította: „Nagy nap ez számunkra, ma történelmet írtunk Harlemben.” Krisnaradzs Vanavaradzsar szerint „Chiara átlépi a vallási határokat”. Dél-India egyik vezető egyénisége akkor mondta ezt, amikor városában, Koimbatoreban hatszáz hindu előtt mutatta be Chiarát. A világ, pontosabban Buenos Aires egyik vezető embere, Elias Zviklic, a B'nai B'rith International (a Szövetség fiai a világ legrégebben működő, nem vallási zsidó civilszervezet – a ford.) vezetője így nyilatkozott 1998-ban:

„Ez az asszony újra megnyitja azt a folyamatot, amit XXIII. János pápa kezdett el, majd II. János Pál pápa vitt tovább, és amire több százezer ember csatlakozott. Ők megértették, hogy az emberek számára nincs más lehetőség, mint hogy elkezdjenek személyekként élni.”

Chiara, aki éppen abban a városban született, ahol az egyházszakadást kimondó zsinatot tartották, elindítója és főszereplője lett a hatvanas években induló egyik legelevenebb ökumenikus mozgalomnak. Eljutott a II. Vatikáni Zsinatra, találkozott evangélikus, anglikán és ortodox csoportokkal, és közvetlen kapcsolatba került a megosztott kereszténység karizmatikus alakjaival.

Dr. Ramsey, Canterbury érseke már az első találkozásuk alkalmával ezt mondta: „Isten kezét látom ebben a Műben”, és megkérte Chiarát, hogy terjessze el mozgalmát az anglikán egyházban is. Athenagorasz, a nagy pátriárka saját lányának tekintette. „Neked két atyád is van – emlékeztette őt. – Egy hatalmas, Rómában, VI. Pál, és egy idősebb, itt Isztam-

bulban.” Profétai erejű kezdeményezés a bajor kisváros, Ottmaring, ahol evangélikusok és katolikusok élnek ökumenikus életközösségben egymással, valamint az „Együtt Európáért” címet viselő, egyértelműen ökumenikus jellegű két nagy stuttgarti rendezvény. Ez célul tűzte ki, hogy hozzájárul az öreg kontinens keresztény lelkületének megújításához. Negyven év távlatából a több mint háromszáz keresztény felekezet képviselői mind az egység útjának tekintik ezt a lelkiiséget.

Egységre és közösségre azonban a katolicizmus szívének is szüksége volt. Chiara így egész életét annak szentelte, amit ő „az egyház iránti szenvedélynek” hívott. Ez 1998 egyik forró májusi estéjén, pün-

kösd vigíliáján arra készítette, hogy az egység megvalósítását ünnepélyesen felvállalja II. János Pál pápa előtt és a Szent Péter teret betöltő négyszázezer ember, a különféle mozgalmak és új egyházi közösségek tagjai előtt. Ez is fontos párbeszéd a katolikus egyházon belül, hiszen képes volt elindítani azt a közösséget, amit oly nagyon kért II. János Pál pápa a *Novo millennio ineunte* című apostoli levelében: „A közösség otthonává és iskolájává kell tennünk az egyházat.” Valódi kihívás; Chiara elfogadta, és ennek szentelte élete minden pillanatát.

Mi a titka ennek az egész világon elterjedt közösségnek, melynek tagjai és követői „kozmosz utazást” tesznek a kultúrák és vallások világában, és maximális tiszteletet tanúsítanak minden egyedi jellemvonás iránt? Chiara titka mindenütt az volt, amit ő a „szeretet művészetének” nevezett, és aminek élő, felülmúlhatatlan példáját adta: Isten valódi gyermekeként szeressük azt, akivel találkozunk. Ne tegyünk különbséget aszerint, hogy rokonszenves-e vagy sem, honfitársunk-e vagy idegen, keresztény, muzulmán, evangéli-

kus vagy ateista. Minden abból a tapasztalatából fakadt, hogy Isten a szeretet, és az emberiség atyja. Mindenki Chiara testvérének érezhette magát, kezdve a Kamerun szívében élő bangwa törzs tagjain. Éppen velük kapcsolatban mondta Chiara: „Életemben először éreztem meg, hogy a nem-keresztény vallású emberek közt is van tennivalónk.”

Amikor Chiara 1977-ben a vallások közti párbeszéd előmozdításáért átvette a Templeton-díjat Londonban, megerősítést kapott, hogy amit Afrika szívében érzett, az megfelel a valóságnak. Buddhisták, szikhiek, hinduk köszönték meg szavait, mert azok megérintették szívüket, és felébresztették bennük az „arany szabályt”, mely valamennyiük szent írásaiban megtalálható: „Ne tedd azt másokkal, amit magadnak sem akarnál... Mindazt, amit szeretnétek, hogy megtegyenek nektek az emberek, tegyétek meg ti is nekik.”

Ekkor vette kezdetét Chiara útja, melynek során beszélt Japánban, több ezer buddhista előtt, majd Thaiföldön, később pedig a harlemi mecset és sok más ország muzulmánjainak. Szólt az idősebb testvéreinek érzett zsidókhöz a zsinagógákban, a hindukhoz India szívében, valamint politikusokhoz Európa és a világ különböző parlamentjeiben, közgazdászokhoz, művészekhez, a média munkatársaihoz: minden téren valódi párbeszédet folytatott a különböző vallások és kultúrák között.

Hogyan csinálta? A válaszáért térjünk vissza az immáron oly távolinak tűnő 1977-be, amikor valamennyi vallás képviselője előtt Keresztes Szent Jánost idézte, és beszédét egy olyan gondolattal fejezte be, amit láthatóan ő maga is közvetlenül megélt: „Ahol nincs szeretet, oda vigyél, így szeretetre találsz majd.”

Roberto Catalano

Fordította: Zólyomi-Katona Theodóra

Fent:

Chiara Lubich 1998-ban találkozott Argentínában a B'nai B'rith zsidó szervezet tagjaival.

Lent:

1997-ben Csiang-Majban, thaiföldi buddhista szerzetesek egy csoportjával.

MINDEN ERŐNKKEL

Elköteleződés II. János Pál pápa előtt 1998 pünkösdjén, és a stuttgarti rendezvényekig vezető út.

Chiara Lubich nemcsak elkötelezte magát, hanem ígéretet tett II. János Pál pápának: „Tudjuk, hogy az Anyaszentegyház óhaja az egyházi mozgalmak közötti teljes közösség, az egységük, ami egyébként már elkezdődött. Mi biztosítani szeretnénk Önt, Szentatya, hogy mivel az egység a mi sajátos karizmánk, minden erőnkkel munkálkodni fogunk, hogy hozzájáruljunk teljes megvalósulásához.”

1998. május 30-án, pünkösd vigíliáján történt ez. A lengyel pápa első alkalommal hívta a mozgalmakat és az új egyházi közösségeket a Szent Péter térre. Természetes, hogy a legtöbb, amire akkor gondolhattunk, a teljes közösség megvalósulása volt a katolikus egyházi mozgalmak között. Már ez is nagy ívű program, és talán kevesen gondolták, hogy a kommunió iránti vágy hamarosan átterjed más egyházakhoz tartozó mozgalmakra is. Valószínű Chiara Lubich sem gondolta, senkinek sem volt ilyen „stratégiai” programja. „A partitúrát az égben írták meg. A mi részünk, hogy meghallgassuk, mit mond a Szentlélek, amikor összegyűlünk” – mondta Chiara.

Alig több mint egy évvel később, 1999. október 31-én, annak a nevezetes napnak estéjén, amikor a Római Katolikus Egyház és a Lutheránus Világszövetség képviselői

aláírták a megigazolásról szóló közös nyilatkozatot, találkozott Chiara Lubich, Andrea Riccardi és tizenöt evangélikus mozgalom vezetője. Rá két évre Chiara hívta a különböző német egyházakhoz tartozó mozgalmak vezetőit, hogy kössék meg egymással a kölcsönös szeretet szövetségét, mivel Jézus új parancsolatát nemcsak a saját mozgalmukban, hanem az általuk képviselt mozgalmak között is meg akarták valósítani: úgy szeretni a másik karizmáját, mint a sajátjukat. Ezzel megteremtette a párbeszéd szilárd alapjait.

Ettől kezdve barátságok szövődtek Krisztusban Olaszországtól Németországig, majd hamarosan azon túl is. Megfogalmazódott közös vágyuk, amit rövidesen célul tűztek ki maguknak: „adjunk lelket Európának”. Mindenki tudatában volt, hogy együtt konkrét megoldásokat tudnak kínálni az öreg kon-

tinensnek. Ezért rendezték meg az „Együtt Európáért” című kongresszust 2004-ben és 2007-ben Stuttgartban, összesen kétszázötven mozgalom és új egyházi közösség részvételével különböző keresztény felekezetekből. A stuttgarti találkozókkal egy időben megrendezett helyi összejöveteleken világszerte több mint százezer ember kísérhette figyelemmel a programot műholdon keresztül. „Olyan szeretetet találtam Európa iránt, amelyet eddig még sehol” – mondta Romano Prodi. „A köztetek megvalósuló közösség arcot ad az európai egységnek, tevékenységeitek hálója pedig hidakat ver a különböző kultúrák és népek között” – hangzott a német kancellár, Angela Merkel üzenete. „Ti, európaiak és keresztények egy szétszaggatott Krisztust hoztatok eddig hozzánk. Most van remény, hogy Stuttgartból az egységes Krisztus jön el a kontinensünkre – mondta egy afrikai püspök. „Chiara a mozgalmak között megvalósuló közösség kezdeményezője és sugalmazója. Szavaiból kiindulva megtalálhatjuk a megoldást az

Chiara Lubich és néhány alapító a Szent Péter téren az egyházi mozgalmak találkozásánál II. János Pál pápával 1998. május 30-án, pünkösd vigíliáján.

Balra: Stuttgartban két alkalommal rendezték meg az „Együtt Európáért” kongresszust. Célja: lelket adni az öreg kontinensnek, hidakat verni kultúrák és vallások között. A képen a 2004-es első találkozót látjuk.

Lent: Chiara Lubich Kalkuttai Teréz anyával. Kettőjük között mély barátság és lelki közösség alakult ki.

emberiség problémáira” – mondta Helmut Nicklas, az „Együtt Európáért” rendezvény egyik evangélikus szervezője, a Keresztyén Ifjúsági Egyesület (YMCA) müncheni felelőse.

Chiara betegségének utolsó időszakában is lépésről-lépésre követte a mozgalmak közötti kapcsolat fejlődését. Szívén viselte ezt a folyamatot, mindig bátorította és útmutatást adott. Végül is ezért élt mindig. Már az

ötvenes évektől különleges kapcsolatokat ápolt más mozgalmak és új közösségek alapítóival. Csak néhányukat említve: Kalkuttai Teréz anya, Roger Schutz (Taizé), Lombardi atya Olaszországban, az amerikai Payton atya (Family Rosary Crusade), Richard atya Argentínában (Movimiento Familiar Cristiano), a holland Werenfried van Straaten atya... Chiara így magyarázta ennek fontosságát: „Amikor mozgalmunk született, bátorítást és erőt merítettünk a kapcsolatból ezekkel a karizmatikus egyéniségekkel. Ezen túl van egy másik oka is, amiért örülünk a találkozásoknak. Amikor Jézus egy kicsit növekszik bennünk, megszületik a vágy, hogy sok mindent tegyünk. Például, amikor a televízióban az éhség szörnyű pusztítását látom, azonnal kedvem támad egy mozgalmat létrehozni az éhség legyőzésére. Ilyenkor eszembe jut Kalkuttai Teréz anya, aki gyakran mondta: »Azt, amit te teszel, én nem tudom megtenni, amit én teszek, azt te nem tudod megtenni«, és sürgetést érzek, hogy azért éljek, dolgozzak és haljak meg, amit Isten tőlem vár: hogy egy kis egységet vigyek a világba, újra egyesítsem a

családokat, új életet adjak a plébániáknak, egyesítsem újra a keresztényeket, folytassak párbeszédet a nem-keresztényekkel, és azokkal, akik nem hisznek. Számomra a találkozás ezekkel a karizmákkal azt erősíti, hogy Krisztus testében mindenkinek megvan a saját feladata, amihez hűségessé kell maradnia.”

Chiara tevékenységének mozgatórugója a tiszta és radikális evangéliumi élet volt. 1967. június elsején ezt írta naplójába: „Amit lelkiségünk tanít az egyén szintjén, azt át kell ültetnünk a társadalom szintjére; azaz a mozgalom annál inkább önmaga, minél inkább ismeri és szereti a többi mozgalmat, tanul tőlük, és azok is tanulnak tőle, mély lelki vagyonszövetségben. Olyan együttműködés születik ebből, amit az akarat és a szív támogat, amivel szolgáljuk az egyházat, akit szeretni akarunk.”

Ki tudja, Istennek milyen elképzelései vannak a mozgalmak között megvalósult közösségről, amit Chiara indított el, hogyan szeretné felhasználni azt az egyháztól és a világról alkotott terveihez?

Severin Schmid
Fordította: Szabó Zoltán

Isten, az élet és a halál Ura örök országába hívta Chiara Lubichot, Mária Művének, a Fokoláre Mozgalomnak alapítóját és elnökét – a hírt mély megrendüléssel fogadta a Keresztény Egységtörekvés Pápai Tanácsa, és én személyesen is. E fájdalmas pillanatban a világon elterjedt egész mozgalomnak szeretnénk ismét kifejezni legmélyebb tiszteletünket és hálánkat mindazért, amit Chiara véghez vitt – Istentől megáldott hosszú élete során – különösen az egyház javára, és Urunk akaratának megvalósítása érdekében: „hogy legyenek mindnyájan egy”.

Ha Chiaráról csak úgy beszélünk, mint korunk ökumenizmusának kiemelkedő személyiségéről, ezzel, úgy gondolom,

zarándoklatunk a teljes és látható egység felé.

Egyik beszédében, amelyet Genfben tartott néhány éve az Egyházak Ökumenikus Tanácsában, kijelentette: mivel ez újra tudatosult bennünk, „hivatásunk, hogy éljük Jézus új parancsát: »Szeressétek egymást, ahogy én szerettelek titeket.« Tehát hivatásunk, hogy az élet és a nép dialógusával közreműködjünk Jézus végrendeletének megvalósításában, hogy »legyenek mindnyájan egy«. Mi már egy családnak érezzük magunkat, érezzük, hogy mindannyian, a különböző egyházak tagjai egyetlen népet alkotunk, amelyhez tar-

PRÓFÉTAI MEGSEJTÉS

Visszaemlékezés a Keresztény Egységtörekvés Pápai Tanácsának elnökétől.

méltatlanul lealacsonyítanánk őt. Gondoljuk meg, milyen lényegi módon járult hozzá az egyház és az egész emberiség történelméhez az utóbbi hatvan évben vagy még korábbi időktől, amióta már fiatalon érezte Isten hívását, hogy adjon neki mindent azon az úton, amelyet később az egység útjának neveztek! Mindenesetre Chiara Lubich úttörője a párbeszédnek, az ökumenikus párbeszédnek is. Az ökumenizmus nehéz út, de ő prófétainak mondható megsejtéssel, és a testvériség légkörében, amely egyre érezhetőbbé vált a keresztények között, jól megértette, milyen nagy szükség van mindenekelőtt egy lelki útra, hogy lerövidüljön

toznak világiak, papok, püspökök – akkor is, ha még helyre kell állítani az egyházak közötti teljes és látható egységet. Nem olyan dialógus ez, amely szemben áll, vagy versenyre kel a vezetők vagy egyházi felelősök párbeszédével, hanem olyan dialógus, amelyben a keresztények részt vehetnek. És ez a keresztény nép, mint a kovász, olyan az ökumenikus mozgalomban. Sőt, azt reméljük, hogy az élet párbeszéde megerősíti a dialógus más formáit is: a szeretet, a közös szolgálat, az ima vagy a teológia terén folytatott dialógust. Azt is reméljük, hogy éppen ez az ökumenikusan felkészült nép jelent megoldást az állandó kérdésre, miként teszi magáévá a keresztény nép a hivatalos dialógusok fejlődését.”

Az élet párbeszéde egy feltevésből indul ki: jóval több az, ami összeköt, mint ami elválaszt egymástól. Ez nem jelenti, hogy lekicsinyelnénk vagy elrejtelnénk a különbözőségeket, hanem arra hív, hogy ebben a gyakran hosszú, fáradságos és kis lépéseket követelő folyamatban győzzük le azokat nagy türelemmel, és legyünk alázatosak, ne akarjunk mindent rögtön elérni. Ne feledjük, az egységet nem lehet „létrehozni”; az egység a Lélek ajándéka, Ő a kezdeményezője és előmozdítója.

Az ökumenizmus alapvetően lelki folyamat, benne az evangéliumban meghirdetett ígélet kel életre. Az evangélium azt mondja, hogy amit Jézus nevében kérünk, megkapjuk. Mi fontosabbat kérhetnénk Jézus nevében,

dox és protestáns főszereplőivel, a keresztény kelet pátriárkáival, metropolitáival, püspökeivel, teológusaival; a keleti ortodox egyház jeles személyiségeivel, meglátogatta a nyugati egyházak és közösségek tekintélyes egyéniségeit és a világ különböző részein élő keresztényeket. Nem felületes találkozásokról volt szó. Chiarával mindenki azt tapasztalta, hogy az egység lelkiisége hidakat tudott verni, kapcsolatokat tudott szőni, évszázados előítéleteket volt képes megsemmisíteni, és megújulást hozott a közös tanúságtételben.

A keresztények egységéért dolgozó pápai tanács csak hálával emlékezhet az őszinte és hatékony együttműködésre, amit folyamatosan megtapasztalt Chiara Lubich és a Fokoláre Mozgalom részéről. Jómagam ápolni fogom Chiara gazdag, mély és közvetlen személyiségnek emlékét, aki szenvedélyesen és hűségesen szerette az egyházat, különösen az egység szolgálata által, mely hűségének jele és biztosítója volt.

Walter Kasper bíboros
Fordította: Tomka Ferenc

Fent:
Walter Kasper bíboros gyakran találkozott Chiara Lubich-kal.

Lent:
Különböző felekezetek képviselői az „Együtt Európáért” találkozón 2007 májusában Stuttgartban.

mint tanítványainak egységét? És ennek az örömét már itt megízlelhetjük. Az ökumenikus dialógus mindenekelőtt figyelmesen meg akarja hallgatni a másikat és mindenben megérteni, ki akarja küszöbölni az előítéleteket és a félreértéseket, gyógyítani akarja a régi sebeket. Ez a szeretet di-

alógusa, a barátság dialógusa. Chiara Lubich pedig sok barátságot kötött és táplált a katolikus egyház határain túl is.

Lehetetlen vállalkozás lenne felsorolni Chiarának az évek során létrejött találkozásait, látogatásait, kapcsolatait: találkozott az ökumenizmus katolikus, orto-

AZ EGYHÁZ LELKISÉGE

Az egyház látható egységéhez vezető út a Jézus iránti szeretet – erről tesz tanúságot Chiara két „gyermeké”, egyikük anglikán, másikuk református.

Fent: Chiara Lubich Isztambulban, I. Athenagorasz ökumenikus pátriárkával, akivel több ízben találkozott.

Chiara Lubich a hatvanas években többször is járt Isztambulban. Egyik látogatása alkalmával I. Athenagorasz ökumenikus pátriárka fokolarinónak vallotta magát, és ezzel nemcsak a személyes lelki magatartását akarta kifejezni. Mint mondta, ortodox keresztényként úgy látja,

Chiara karizmája egybecseng saját egyháza hagyományaival. Talán ebből mérhető, milyen jelentős ökumenikus szempontból mindaz, amit Isten Chiarán keresztül adott a világnak: mindenki sajátjának érzi, mert a szó legmélyebb értelmében az egyház lelkiségéről van szó.

Az ökumenizmushoz egészen sajátos módszerrel közelít. Nem a struktúrákról, a szerveződéstről és a tanításról egyeztetnek, hogy egy lassú folyamat végén eljuthassanak lehetőleg az egységre, hanem a már megtapasztalt egységen belül, mint egy családban, át tudnak beszélni minden „nehéz témát”. Erről az újdonságról szól a mi tapasztalatunk, akik ezt a cikket írtuk.

Callan Slipper, anglikán fokolarinó: „Ott voltam Chiarával 1996-ban Londonban, amikor a Logan Hallban beszélt ökumenikus felfedezéséről. A legkülönbözőbb felekezetű emberek ültek vele szemben, ő pedig nagy lendülettel, emelt hangon mondta: „Ki választhat el minket egymástól, ha Jézus közöttünk van?” Elég, ha Jézussal köztünk élünk, úgy, ahogy

megígérte: „ahol ketten vagy hárman...” (vö. Mt 18,20).

Nemcsak arra világított rá, hogy itt egy valóban megtapasztalt valóságról van szó, hanem arra is, hogy értékelnünk kell az ökumenizmus felé vezető valamennyi utat. A szeretet útját, melyen a szeretet – szimbolikus értelmű és tényleges megnyilvánulásaiban – az emberek között kölcsönössé válik, akik

pillanatok, amiket sohasem felejt el. Emlékszem, fiatal egyetemista voltam, amikor biciklivel mentem haza a fokolárból egy találkozóról. Chiara egyik írását olvastuk Isten szeretetének az erejéről. A zürichi zajos forgalomban túlcsoorduló öröm töltött el: Krisztus-hordozó vagyok, bárhol legyek is. Senki sem veheti el tőlem ezt a kincset, az egyetlen, ami számít: a meghí-

ban a kereszten Ő a „teljesen kitárlukozó Ige”. Az ige sohasem volt számára kevesebb a szentségeknél, mindkettőben Isten igazi jelenlétét látta, a vele való tényleges egyesülés lehetőségét.”

Mivel Chiarában ott van az „egyház lelkiisége”, a különböző egyházakhoz tartozó keresztények nemcsak önazonosságuk megerősödését találják meg karizmájában, hanem ezzel párhuzamosan a nyitást is a szó legtágabb értelmében vett „katolicizmus” felé. Akiben Krisztus világossága él, az másokban is megtalálja Krisztust. Az ökumenikus párbeszédben elképzelhetetlen, hogy valaki bezárkózzék a másik igazsága előtt: ki kell nyitnia inkább, szeretnie kell, mint a „sajátját”, anélkül, hogy felületesen összemossa őket.

Tehát egy örömet adó életbe lépünk be együtt, a felnőtt komolyságával és a gyermek könnyedségével, aki játszik, mert tudja, hogy az Atya karjaiban tartja. Annak tudatában, hogy Isten végtelenül szeret minket, a gyermekei között megvalósuló egységen dolgozunk, ennek pedig

Balra: Chiara a nemrég elhunyt Helmuth Niklasszal, a stuttgarti ökumenikus találkozók főszervezői között.

Lent: Isztambul, 2004. A Fokoláre Mozgalom püspök barátainak 23. ökumenikus találkozásán egy szír-ortodox és egy anglikán püspök beszélget.

érezni fogják, hogy egyetlen test tagjai (hiszen azok is a keresztség révén). Az imádság útját, ugyanis az ima erőteljesebbé válik, ha egyetértés van közöttünk, és ha köztünk van Jézus, Isten biztosan meghallgatja kéréseinket. Valamint a teológiai párbeszéd útját, mely helyes irányra talál, ha Jézus ott van a beszélgetők közt, és mindent megvilágosít.

Ebben a fényben mindaz, ami még megoldásra vár – például hogy ugyanabból az Eucharisztia-ból részesedhessünk –, a kölcsönös szeretetünket tápláló hajtóerővé válik. Ha ezeket a nehézségeket a keresztre feszített és elhagyott Jézusba vetjük, növelhetjük a már létező egységet.”

Stefan Tobler, református teológiai egyetemi tanár, fokolarinó: „Az ember életében vannak olyan

vást a szeretetre.

Amikor később abban a szerencsében volt részem, hogy rendszeresen és személyesen találkozhatam Chiarával, mindig ezt a kettős igazságot találtam benne: Istent, aki szeretetből nekem ajándékozza magát, és egyidejűleg hív is, hogy megalkuvás nélkül kövessem. Isten előtt minden ember egyenlő. Mindenféle fontos világi feladat vagy egyházi szerep másodlagossá válik. Chiara előttem eddig ismeretlen erővel közvetítette ezt az igazságot, ami nagyszerűen kapcsolódik evangéliumi hitemhez. Ezt nevezte Dietrich Bonhoeffer „drága kegyelemnek” – mivel az ember életébe kerül.

Isten Igéjét – ami annyira becses a reformátusoknak –, a maga emberi erejével egy katolikus asszony közvetítette. Chiara szerelmes volt az Igébe, mert szerelmes volt Jézusba. Felfedezte, hogy elhagyottságá-

elengedhetetlenül részét képezi Isten egyetlen egyházának egysége.

*Callan Slipper és Stefan Tobler
Fordította: Bakacsi Viktória*

IMÁRA KULCSOLOM KEZEMET

Eleven emlékek Japánból a több millió tagot számláló Risho Koszei-kai mozgalom elnökétől.

Megkaptam a szomorú hírt, hogy Chiara Lubich elnök eltávozott az égbe, és mély szomorúságot érzek, mintha a családomból veszítettem volna el valakit.

Fogadja az egész Fokoláre Mozgalom részvételemet, ami szívem mélyéről fakad a Risho Koszei-kai minden tagja nevében.

Chiara nagyon különleges személy volt. Ez idáig számtalan alkalmam nyílt különböző vallású emberekkel találkozni, de kevés embert éreztem olyan közel magamhoz, mint Chiarát – túlzás nélkül állíthatom.

Édesapám, a Risho Koszei-kai alapítója, Nikkio Nivano 1979-ben találkozott vele, azóta nekem is volt lehetőségem többször együtt lenni Chiarával és a mozgalom tagjaival.

Mindig mosolygott, és úgy bánt velem, mint testvérével. Néha feltett lényegre

törő kérdéseket, egyiket a másik után, például: „Mi Isten a buddhizmus számára?”. Ezek az emlékek most visszatérnek, és a szívembe hatolnak.

Családom szerette és tisztelte Chiarát. Feleségem a fokoláre alapításának évében született, épp Chiara születésnapján. Azon a napon minden évben virágot ajándékoztak egymásnak.

A Gergely és Szalézi egyetemre járó diákjainknak is sokat jelentett

a fokolár Loppianóban; köztük Kosónak, a nagyobbik lányomnak, valamint a másodiknak és a negyediknek is, akik voltak Loppianóban és a Luminosa Máriapoliban az Egyesült Államokban. Ezért is olyan ő és mozgalmának minden tagja, mintha az én családom lenne.

2004. áprilisában, Róma mellett a castelgandolfói Máriapoli Központban rendezett buddhista-keresztény szimpóziumon találkoztam Chiarával. Sajnos utoljára, amit nagyon-nagyon sajnálok.

II. János Pál, aki 2005-ben ment a mennyországba, a Fokoláre Moz-

Jobbra:
Buddhista
templom
Hieißen, Kiotó-
hoz közel.

Balra:
Nikkio Nivano,
a buddhista
Rissho Koszei-
kai mozgalom
alapítója
Chiara Lubich-
kal Japánban
1979-ben.

Alul:
Nicsiko Nivano,
a Rissho
Koszei-kai je-
lenlegi elnöke.

galom hatvanadik évfordulója alkalmából ezt mondta: „A fokolár tagjai a párbeszéd apostolai, ez a legjobb út az egység előmozdítására a katolikus egyházon belül, a különböző egyházakkal, más vallásokkal és a nem hívőkkel.” Milyen szép „a párbeszéd apostolai” kifejezés! Ez a két szó jelképezi Chiara, és a Fokoláre Mozgalom tagjainak útját. Különösen is ennek szentelte az életét Chiara, hogy megvalósítsa a szeretetet és az egységet a párbeszédén keresztül az egyház kebelében, valamint más egyházak és vallások között. Egész élete nem volt más, mint egy másik Mária élete, példaképe a vallásos embereknek.

Mi is megpróbáltunk – alkalmatlanságunk tudatában – mindent

megtenni a Rissho Koszei-kai-jal, hogy a „párbeszéd apostolai” legyünk különböző tevékenységeken keresztül, mint amilyen a WCRP (Vallások a békéért világkonferencia). „Ne a gyűlölet és a harag világát, hanem a szeretetet és az együttérzést” közvetítsük; „ne a diszkrimináció és a megosztottság világát, hanem az egységet” terjesszük. Ezekben a vágyakban a Rissho Koszei-kai és a Fokoláre Mozgalom egyek.

Úgy gondolom, Buddha-Isten terve volt, hogy éppen korunkban találkozzon a két mozgalom, hogy kölcsönösen tanuljunk egymástól, és együtt is működjünk.

Chiara a következő üzenetet küldte két éve, az alapítónk, Nivano születésének századik évfordulójára: „A Rissho Koszei-kai és a Fokoláre Mozgalom közötti mély kapcsolat talán nem mintapéldája az egyetemes testvériségnek? Teljes szívemből kívánom, hogy ez a tanúságtétel példaként szolgáljon a körülöttünk élő embereknek. Vajon a világ jövőjének üdvössége nem azokon múlik-e, akiknek új szívük van, és akik a

világ minden sarkába el tudják juttatni az egész emberiségre nyitott testvériséget? Kedves mindnyájan a Rissho Koszei-kai-ban, menjünk előre azon az úton, amit az alapítók kijelölt.” Mélyen a lelkembe vésődnek újra ezek a szavak.

Gondolom, a Fokoláre tagjainak mély szomorúságot okoz Chiara eltávozása, mintha a saját édesanyjukat veszítették volna el. Ám a szeretet és az egység világa, amire ő mindig vágyott, soha nem valósul meg, ha mi nem teszünk egyre nagyobb erőfeszítéseket érte. A Fokoláre Mozgalom és a Rissho Koszei-kai közötti kapcsolatot „örök kapcsolattá” szeretném tenni, és veletek kézen fogva szeretnék továbbmenni az igazságnak ezen az útján.

Chiara, szívből jövő köszönet mindazért, amit tanítottál és megmutattál; hálásan köszönöm, amiért oly sok találkozási lehetőséget kaptunk, teli szeretettel. Imádkozom, hogy békében nyugodjál!

Imára kulcsolom kezemet.

Nicsiko Nivano
Fordította: Smohay Ferenc

EGYSEG, ISTENI SZÓ

Egység: isteni szó! Ha egy napon a Mindenható kimondaná ezt a szót, s az emberek legkülönbözőbb vonatkozásaiban megvalósítanák, a világ szokott menete egy csapásra megállna, mint valami filmkockán, és ellenkező irányt venne. Sok ember elhagyná a kárhozát széles útját azért, hogy az Istenhez vezető keskeny útra lépjen. Családok, amelyeket szétszaggatott a civakodás, elhidegített egymástól az értetlenség, a gyűlölet, halottá bénított az elválás, ismét egymásra találnának. A gyermekek emberi és isteni szeretet légkörében születnének, abban kovácsolódnának új emberré egy keresztényibb holnap számára.

A gyárak, amelyekben az emberek gyakran unottan, sőt káromkodva, rabszolgaként, dolgoznak a béke színhelyévé válnának, ahol mindenki minden ember javára végzi a maga munkáját. És az iskolák túllépnének a földhözragadt tudáson, és mindenfajta ismeretet az örökkévalók fényében szemlélnének. Ezt a szemlélődést tanulnák meg az iskolapadokban: naponta titkok tárulnának fel szemük előtt, megéreznék ezeket a legapróbb formulából, az egyszerű természettörvényekből, még a számokból kiindulva is...

A parlamentek pedig olyan emberek találkozási területeivé válnának, akiknek a közösség java fontosabb, mint a maguk pártja, és nem csapnák be sem testvéreiket, sem a hazát.

Így növekedne a jóság a világon; a menny mintegy varázsütésre leszállna a földre, és a teremtés harmóniája lenne a szívek egyetértésének kerete.

Lenne... Álom ez! Álomnak tűnik!

És mégis – Te, Uram, nem kevesebbet kértél, amikor így imádkoztál: „Legyen meg a Te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is.”

Chiara Lubich
(Ha tüzet gyújtának, Új Város, 2006.)

BARÁTOK VOLTUNK

Gondolatok a Sant'Egidio közösség alapítójától.

Chiara Lubich halála számomra nagy veszteség. Szoros barátság volt közöttünk. Más nemzedékhez tartozom. A lelki élet terén is más a történetem. De mély lelki és testvéri barátság fűzött hozzá. Chiara számára, bár folyamatosan leköttették a mozgalmon belüli feladatai, a barátság ingyenes volt. Emlékszem sok beszélgetésünkre, találkozásunkra, közös ebédre, megbeszéléseinkre, személyes figyelmességekre. Biztos vagyok abban, hogy Chiara hiánya érezhető lesz az egyházban. Világi volt, egy nő, egy olyan ember, aki a kicsiből indult, de eljutott a szív bölcsességére. Megmutatta, hogy mivé válhat egy világi az egyházban. Az életét egy álomért adta. Egy nagy álomért: az emberek és a népek közötti egységért, és az Istennel való egységért. Minden az evangéliumból indult: egyszerű, nagyon egyszerű, de nagyszabású, egységet teremtő ideál.

Chiarától megtanulhatjuk, hogy az evangélium szerint élni: munka. Nagyon sokat, minden erejét megfeszítve dolgozott egész életében. Én is tanúja voltam. Élete során sok fájdalmat tapasztalt – amiről nem szívesen beszélt –, sok örömet, sok fáradságot és főleg sok szeretetet.

A trentói lányból bölcs idős asszony lett, aki tele volt életerővel és álmokkal (gondoljunk csak a stuttgarti eseményekre), bár nyugodtan „megpihenhetett” volna a sikerek után. Nem felejtkeztünk meg róla utolsó éveiben, a betegsége alatt sem. Többször találkoztam vele, és mindig nagyon figyelmesnek találtam, még ha fáradt volt is. Soha nem magára gondolt. Most, halálával az egység álmára hív meg újra, miközben összegyűlünk körülötte. Az egység egy újabb pillanata ez, amely elgondolkodtat, hogyan őrizhetjük meg az álmot, ami nemcsak az ő mozgalmának szólt, hanem sokaknak.

Chiara, aki fiatal volt és törekeny, az ellentmondások közepette mindig határozott és alázatos meggyőződéssel képviselte a saját karizmáját. Az egész egyháznak nagy szolgálatot tett. Több évtizedes, intenzív munkával megújította az egyháziak életét. Sok papnak, akik a mozgalomhoz csatlakoztak, visszaadta hivatása értelmét és frissességét. Más egyházakhoz tartozó sok keresztény felé az egység keresését képviselte. Sok új közösségnek megtanította, hogy értékelje karizmáját. Megélte azt, amit VI. Pál mondott: „Az Egyház párbeszédé válik.” A mozgalom első barátai, ha mondhatom így, a szegények voltak. A fokolár Jézusa a szegény Jézus, az elhagyott Jézus:

KÖZÖS HIVATÁS

A Taizéi Közösség priorja tanúskodik Roger testvér és Chiara Lubich barátságáról.

Személyesen tapasztaltam meg, hogy Roger testvért milyen bizalommal teli kapcsolat, mély közösség fűzte Chiara Lubich-hoz hosszú éveken át.

Ha Roger testvér Rómában járt, időnként meghívta Chiarát kis lakásunkba. Minden látogatása boldogság volt számára és szá-

munkra is, akik együtt éltünk ott. Olyankor fehér terítőt tettünk az asztalra a teához, és vettünk egy csokor virágot. Amikor Chiara megérkezett, elkezdtek beszélgetni. Élmény volt ezt a párbeszédet hallgatni! Szívesen beszélgettek, és mindketten ugyanazzal a belső tűzzel osztották meg egymással, ami bennük volt. Közös hivatást éreztek az egységre, és rendszeresen fel tették a kérdést: „Hogyan közvetíthetjük ma Krisztust inkább az életünkkel, mint a szavak által?”

Roger testvér csodálatos tekintettel tekintett a Fokoláre Mozgalom alapítójára, és arra, ahogyan életét elajándékozta. 2005 júniusában, két hónappal halála előtt így írt neki:

„Amikor majd öreg és elesett leszek – mondta – és jönnek hozzám a fiatalok, hogy megkérjenek, tömören fogalmazzam meg számukra ideáinkat, maradék erőmmel azt válaszolom majd: az elhagyott Jézus.”

Az evangélium ereje soha nem lesz emberi mindenhatósággá, mert mindig számolni kell a korlátokkal, a kereszttel. Chiara is átélte ezt a betegség, a korlátok, és a terheket jelentő évek szegénységében. Utoljára a Gemelli Klinikán találkoztam vele. Szerető tekintettel nézett rám, és már alig hallható hangon régóta tartó barátságunk szálait szötte tovább. Búcsúzáskor megállapodtunk egy közös ebédben. Chiara mindig úgy búcsúzott, hogy találkozót adott.

Andrea Riccardi

Fordította: Klemencz Zsuzsanna

„Mindazt megőrzöm emlékezetemben, ami évek óta összeköt bennünket, különösen a római és a grazi találkozásunkat. Jelen van a szívemben, és imádsággal gondolok Önre. Testvéreimmel együtt tudjuk, hogy életünk akkor nyer értelmet, ha konkrét választ adunk Isten hívására. Arra kaptunk meghívást, hogy egyre inkább odaadjuk magunkat, anélkül, hogy tudnánk, merre visz a jövő. Felfedeztük, hogy a boldogság életünk odaajándékozásában rejlik!”

Chiara most mindannyiunkért fohászkodik Istennél, s én most Roger testvér szavaival szeretnék a Fokoláre Mozgalom tagjaiért imádkozni: „Irgalmas Krisztus, te megadod nekünk, hogy közösségben legyünk mindazokkal, akik előttünk eltávoztak, és néha oly közel vannak hozzánk. Ők már a Láthatatlant szemlélik. Ahogy őket, úgy bennünket is készíts fel, hogy befogadhassuk fényességed sugarát!”

Alois testvér

Fordította: Horánszky Anna

NEM CSAK A TIÉTEK

Buddhista szerzetes. 1995-ben találkozott Chiara Lubich-kal, aki Lobogó Fénynek nevezte őt.

Chiara-t lelki gyermekein keresztül kezdtem megismerni. Később alkalmam volt egy kis időt a mozgalom városában tölteni, a Firenzéhez közeli Loppianóban. Magával ragadó élmény volt! Az igazi szeretet, az *agapé* jelentésének máig tartó felfedezése. Azé a szeretet, melyről gyakran a buddhista tanítás szavai jutnak eszembe: *Metta* (szeretetteli kedvesség) *Karuna* (együttérzés – a ford.).

Végül elérkezett a várva várt pillanat: találkoztam Chiarával. Még most sem tudom pontosan leírni, hogyan is történt. Magával ragadott az egyénisége, a szeme, az egyszerűsége, a figyelmessége, az, hogy milyen tiszteletet tanú-

sított irántam, az érdeklődő hallgatása, a leírhatatlan légkör... Mesélt keresztény hitéről, az egység karizmájáról, Jézus imájáról és a kereszten elhangzott kiáltás misztériumáról. Meg akarta ismerni a buddhizmust, és kereste a találkozási pontokat. Olyan lelki közösség jött létre közöttünk, amelyet addig soha nem életem át.

Attól fogva Chiara mamának hívtam. A fiának éreztem magam. Ő pedig olyan nevet adott nekem, amit nagyon megszerettem: Lobogó Fény.

Thaiföldön a Fokoláre Mozgalom közösségében számos buddhista munkatárs tevékenykedik együtt szeretetben a nagyobb egységben élő világért. Gyakran mon-

dogatom mozgalombeli keresztény testvéreimnek: Chiara mama nemcsak a tiétek, ő a miénk is. Sőt, az egész világe.

Phramaha Thongratana Thavorn
Fordította: Zólyomi-Katona Theodóra

Főnt:
Phramaha
Thongratana
Thavorn (balról
a második).

Lent:
Sahrzad
Husmand.

ISTEN MENNYEI VIRÁGA

Íráni muzulmán teológusnő, az iszlám kultúra docense.

A térben és időben vándorló emberi lények áradatában időnként akad valaki, aki végtelenül, mértéktelenül szeret. Szíve Isten templomává válik, aki maga a szeretet, és mint egy tiszta tükör, csak

a fényt, a kegyelmet és irgalmaságot, egyszerűen a békét tükrözi vissza. Chiara Isten áldott temploma volt, aki határtalanul és különbségtétel nélkül szeretett mindenkit, akárcsak Szerelme. Az irgalmasság, a Koránban szereplő *rahma* megtestesülése volt ő.

Chiara! Béke voltál, békét hoztál és továbbra is a békét sugároz a tieid által. Ezért nekem, muzulmán nőnek te szép és igaz megtestesítője vagy – most jobban, mint valaha – az *iszlámnak*, ami szó szerint azt jelenti: „megbékélés Isten akarataiban”. Ideálad – az egyetemes testvériség és az emberek közötti egység – minden igaz vallás üzenetének a lényege.

Távozásod előtt tíz nappal álomban halkan, szipogva sírtam órákon át. Az egészségedért imádkoztam Istenhez, és azért, hogy jelen legyél köztünk, személyesen is. Válaszul egy hatalmas, égi kép tárult fel előtted: bal oldalt fel volt írva a neved, a Fokoláre Mozgalom tagjainak nevei és ideálad neve... minden csupa-csupa fény. Jobbra, előtted volt a kék színű Föld, közepén csupán nagy, világoskék felirat és semmi más: „Béke”... Béke, mert te és követőid a valódi békét hoztátok el a világba és az egész bolygóra... A békét, aki Isten, Szeretet és Fény. Mikor erre az álomra gondolok, mély, mennyei békességet érzek szívemben.

Sahrzad Husmand
Fordította: Zólyomi-Katona Theodóra

AZ ÖRÖKSÉGEM

Ha ma itt kellene hagynom ezt a világot, és azt kérnék tőlem, hogy egyetlen, végső szóban foglaljam össze Ideálunkat, akkor – azzal a bizonyossággal, hogy megértitek ennek pontos értelmét – azt mondanám: „Legyetek család!”

Vannak olyanok köztetek, akik lelki vagy erkölcsi megpróbáltatások miatt szenvednek? Értsétek meg őket úgy, sőt jobban, mint egy édesanya. Szavatok és példátok legyen számukra fény. Ne hagyjátok, hogy nélkülözzék a család melegét, hanem azon legyetek, hogy ez a melegség növekedjen körülöttük.

Vannak olyanok köztetek, akik testileg szenvednek? Legyenek ők a legkedvesebb testvéreitek! Szenvedjete velük! Próbáljátok meg egészen a gyökeréig megérteni szenvedésüket. Részesítsétek őket apostoli életetek gyümölcseiben, hogy tudják: ők sokkal inkább hozzájárultak ezekhez, mint mások.

Vannak olyanok köztetek, akik közelednek a halálhoz? Képzeljétek magatokat az ő helyükbe, és tegyétek velük egészen az utolsó pillanatig azt, amit szeretnétek, ha veletek tennének.

Valaki közületek örül egy sikernek vagy bármi másnak? Örülje-

tek vele, hogy örömébe ne vegyüljön szomorúság, és ne zárkózzon magába, hanem öröme mindenkié legyen.

Van, aki útra kel? Ne hagyjátok úgy elmenni, hogy szívét csordulig ne töltenétek ezzel az egyetlen örökséggel: a család szellemével, hogy elvigye magával oda, ahová tart.

Soha ne legyen fontosabb számotokra semmilyen más tevékenység, se lelki jellegű, se apostoli elfoglaltság, mint a családi szellem azokkal a testvéreitekkel, akikkel együtt éltek.

Ahová pedig elmentek, hogy elvigyétek Krisztus Ideálját... nem tehettek jobbat, mint hogy tapintattal, okosan, de határozottan azon fáradoztok, hogy megteremtésétek a családi légkört, mely alázasatos, a többiek javát akarja, nem fuvalkodik fel... maga az igazi és teljes szeretet.

Tehát, ha itt kellene hagynom benneteket, azt szeretném, ha Jézus bennem ezt ismételné: „Szeressétek egymást... hogy mindnyájan egy legyenek.”

Chiara

1973. december 25.

„Nézd csak, én egy olyan lélek vagyok, aki áthalad ezen a világon. Sok szépet , sok jót láttam, és mindig is csak ezek vonzottak. Egy napon megláttam egy Fényt. Szebbnek tűnt minden más szépségnél, és követtem. Ráébredtem, hogy maga az Igazság.”

Chiara Lubich magyarul megjelent könyvei:

A kiállítás | A szeretet művészete | Ahol az élet lángja fellobban | Az egység kalandja | Az élet egy utazás | Az élet igéje
Család: a társadalom reménye | Éljük az Igét I.-II. | Ha tüzet gyújtánánk | Miért hagytál el engem? | A szeretet dobókocka titka | Pillanatról pillanatra | Személyes igen Istennek | Új úton | Újra itt a karácsony | Gyönyörű volt | Elmélkedések

Megrendelhetők: Új Város Alapítvány – 1163 Budapest, Ágoston Péter u. 25.
Tel.: 06-30/436-6635 E-mail: ujvaros.konyv@fokolare.hu